The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi", — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone EM 8-0792. Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 63 - 43 Bunnecke Court, Ridgewood 27, N.Y., U.S.A. Tel. EV 1-5212.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA.

SATURDAY, DECEMBER, 31.

LATVIJA

AMERIKA

105./1034. n-rs. SESTDIEN, 1960. GADA 31. DECEMBRI 18. gads.

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gailīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. EM 8-0792. ASV red. — A. Zvēriņš, 63 - 43 Bunnecke Court, Ridgewood 27, N. Y., U.S.A. Tel. EV 1-5212.

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; 3 mēn. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu $16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60, tekstā $2.30-$-6.40 par vienu collas slejas telpu.

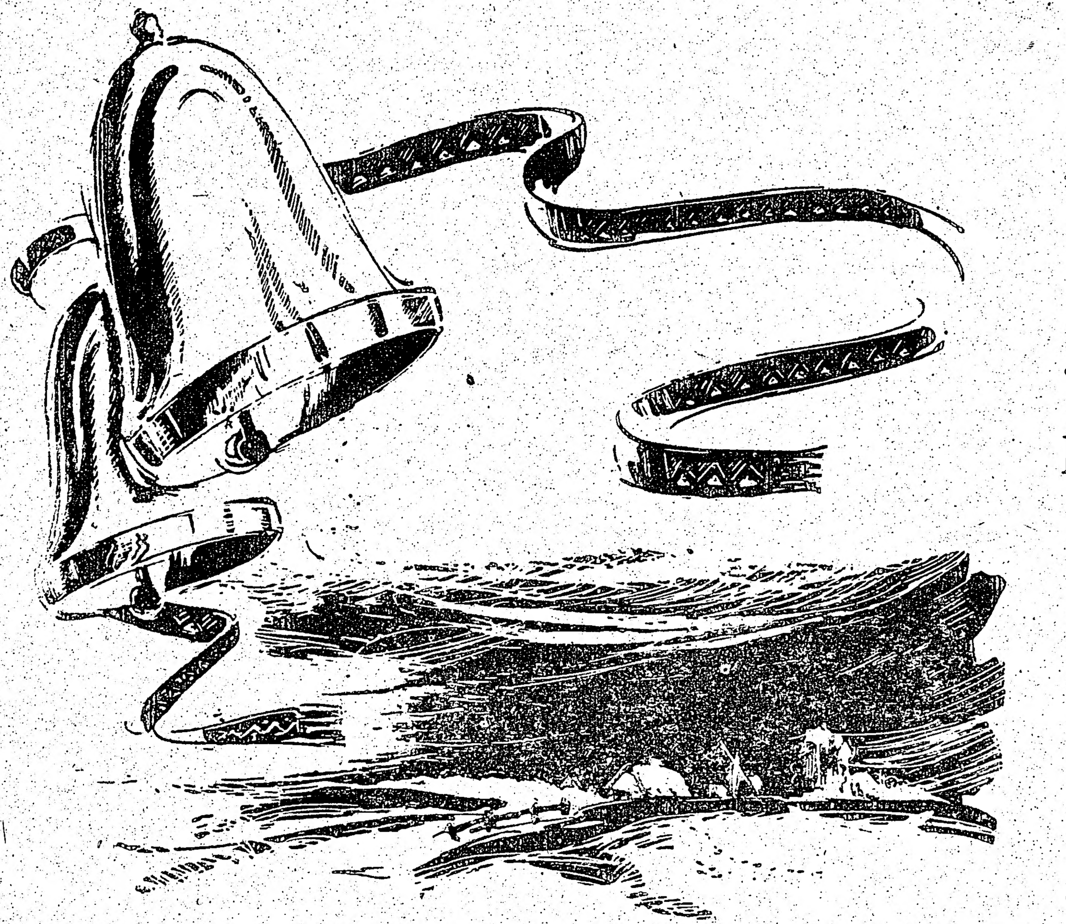

Panākumus un saticību Jaunajā Gadā!

KRIEVI APŠAUDA ASV LIDMAŠĪNU VIRS LAOSAS

Lidmašīnas no Ziemeļvietnamas joprojām apgādā komūnistus Laosā.

Pirmoreiz kopš 2. pasaules kaŗa beigām Tālo Austrumu militārā sarežģījumā amerikāņi un krievi tieši iejaukti. Līdzšinējos gadījumos Maskavas pirksts gan bija skaidri redzams, bet uzdevumu īstie veicēji bija vai nu vietējie komūnisti, vai ķīnieši.

Starpgadījums, kuŗā iejaukti krievi un amerikāņi, nav nekāds lielais. Laosas valdības aicināta, kāda amerikāņu diplomātiskā lidmašīna no Vientianes bija pacēlusies, lai novērotu ienaidnieka gaisa tilta operācijas, kas apgādā Laosas komūnistus ar visu kaŗam nepieciešamo.

Virs vietas, kas zināma kā partizānu apgādes baze, kur komūnisti ar izplētņiem nomet piesūtītos ieročus un kaŗa materiālus, Sav. Valstu sūtniecības novērošanas lidmašīna sastapās ar kādu bruņotu padomju Iljušina 14 transportu, kas, atbrīvojies no savas kravas, atklāja uguni pret amerikāņu lidmašīnu, bojājot vienu motoru. Amerikāņu lidmašīnu ķērušas vairākas krievu lo- [illegible] laimīgi izdevies sasniegt savu bāzi.

Ar minēto starpgadījumu tagad pierādītas vairākas lietas. Pirmkārt: Padomju Savienība, ar saviem lidmašīnām un arī saviem lidotājiem, aktīvi piedalās Laosas komūnistu atbalstīšanā. Un, otrkārt, krievi partizānus nekavējas atbalstīt vēl tagad, kad Vientianē no jauna nostabilizējusies Rietumiem draudzīga Laosas valdība.

Starplaikā cīņas Laosā turpinās. Pēc Vientianes atbrīvošanas no komūnistiem ģen. Nosavana spēki pamazām virzās uz priekšu, lai gan Hanojas radio apgalvo tieši pretējo. Laosas valdība savukārt apgalvo, ka komūnistu partizānu rindās cīnās Ziemeļvietnamas kaŗavīri. Apvienoto Nāciju novērotājiem savā laikā to neizdevās atklāt.

ATKAL SPRĀGST BUMBAS

MINISTRU PREZIDENTAM KASTRO NAIDĪGI SPĒKI CĪNĀS NE TIKAI KUBAS KALNOS, BET MĒĢINA RADĪT CHAOSU ARĪ PILSĒTU IELĀS.

H a v a n ā. Kamēr brāļu Kastro milicija mēģina rīkot valdībai populārus gājienus un kliedz par sabotieŗu likvidēšanu, režīmam naidīgie spēki turpina aktīvu darbību. Pēc vietējo apstākļu paziņēju domām, Kastro naidīgie spēki kļūst skaitliski lielāki un labāk organizēti. Lai gan par vispārēju, atklātu uzbrukumu pret valdību vēl pāragri runāt, zīmes rāda, ka pašreizējā gatavošanās līdz tam ar laiku novedīs. Kastro ienaidnieki organizējas un vāc līdzekļus Sav. Valstīs; kalnos paslēpušies partizāni nepārtrauktā gatavībā tur Kastro pilsētu garnizonus un uzbrūk lauku patruļām, kamēr tā sauktie sabotieŗi mēģina radīt chaosu Kubas pilsētās, lai tā pierādītu saviem tautas brāļiem Kastro valdības nevarību.

Šīs nedēļas sākumā ministru prezidentam naidīgo spēku mestās bumbas eksplodēja divos Havanas veikalos un kādā spēkstacijā. Arī kādā Kamagvajas provinces vilcienu katastrofā, kur tika ievainoti vairāk kā 50 cilvēku, vaino Kubas partizānus.

Kamēr no vienas puses tiek daudz runāts par pret - Kastro spēku organizēšanos, no Kubas saņemtas ziņas, ka savas armijas stiprināšanai Kastro importējis komūnistu kaŗavīrus - āzijātus. Vislielākā slepenībā Kubā jau ieradušies vairāki simti mongoļu vai ķīniešu. Pēdējos visstingrākā apsardzībā turētā nometnē nule kā esot apmeklējis aizsardzības ministrs Rauls Kastro.

NESASKAŅAS IZRAĒLAS VALDĪBĀ

T e l a v i v ā. 1955. gadā ministru prezidents Ben Gurions no amata atcēla toreizējo aizsardzības ministru Lavonu. Vēl līdz šai dienai īstie atlaišanas iemesli tiek turēti vislielākā noslēpumā. Notikuma laikā Izraēla lakoniski paziņoja, ka aizsardzības ministrs kļūdījies kādā spriedumā un ministru prezidents atzinis par pareizāku viņu atbrīvot no turpmākiem pienākumiem aizsardzības ministra postenī.

Bet arī lielākie noslēpumi ne vienmēr tādi paliek uz visiem laikiem. Tā arī Lavona afēra pamazām sāk izkristallizēties un, reiz pacelta dienas gaismā, tagad apdraud visa Izraēlas ministru kabineta stabilitāti.

Spriežot pēc līdz šim iegūtās informācijas, Lavons 1955. gadā devis pavēli Izraēlas uzbrukumam Gazas joslai. Pavēle bijusi par iemeslu steidzīgai Ēģiptes palīdzības meklēšanai komūnistu bloka valstīs, rezultātā arabi apgādāti moderniem padomju ieročiem, lielā mērā mazinot Izraēlas militāro monopolitāti Vidējos Austrumos.

Pirms vairākām dienām īpaša valdības komiteja no jauna skatīja cauri tagad jau 5 gadi veco Lavona lietu un atrada, ka pēdējais toreizējos notikumos nav nekādā veidā vainojams, bet ka bijis vienkārši militāristu intrigu upuris.

Ministru prezidents Ben Gurions izmeklēšanas komitejas lēmumu atteicies akceptēt un atteicies ar Lavonu sēsties pie viena galda. Par šādu nostāju sašutusi ārlietu ministre Meira, kas piedraudējusi atkāpties. Visu šo juku noslēgumā par atkāpšanos sācis runāt arī ministru prezidents, kas, ja ne vairāk, vismaz nolēmis doties gaŗākā atvaļinājumā.

Vai novērsīs Berlīnes krizi

SAGAIDA, KA VĒL LĪDZ ŠĪ GADA BEIGĀM RIETUMVĀCIJA PARAKSTĪS JAUNU TIRDZNIECĪBAS LĪGUMU AR PADOMJU SAVIENĪBU UN AUSTRUMVĀCIJU.

B o n n ā. Rietumvācijas sarunas ar Padomju Savienību un Austrumvāciju tuvojas nobeigumam, un sagaida, ka šo sarunu rezultātā Rietumvācija parakstīs jaunu tirdzniecības līgumu ar komūnistiem, novēršot pēdējo piedraudēto Berlīnes krizi. Sarunu laikā Bonna tika vairākkārt brīdināta, ka līguma nepanākšanas gadījumā tiks slēgti visi pievedceļi uz Rietumberlīni.

Sarunas starp Rietumvāciju un Padomju Savienību pēc vesela mēneša ilgas klibošanas tika pārtrauktas 12. decembrī, komūnistiem liedzoties tirdzniecības līgumā ietilpināt arī Berlīnes Rietumu sektorus. Tikai pirms vairākām dienām un pēc personīgām sarunām starp kancleru Ādenaueru un padomju sūtni Smirnovu atklājās, ka agrākās domstarpības izdevies likvidēt un ka tagad nekas vairs nestāv ceļā jaunam Padomju Savienības un Rietumvācijas tirdzniecības līgumam. Ādenauera un Smirnova personīgo sarunu sekmīgais iznākums liek domāt, ka pēc savu kungu parauga arī austrumvācieši vairs ilgāk nekavēsies ar jauna līguma parakstīšanu. Līdzšinējais tirdzniecības līgums abu Vāciju starpā izbeidzās 31. decembrī.

V. Krāslavietis

INVENTŪRA VECGADA VAKARĀ

Mīļie draugi,
ir vēls!
Ir ļoti, ļoti vēls.

Bet tas nekas —
dzīvosim!
Tāpat kā līdz šim.

— Vai tiešām vairs praviešu nava?

Nav,
un paredz, ka nebūs
(cik labi, ka nebūs!),
jo tā ir daudz vieglāk.

Pravieši tikai prasa un prasa —
viņi upuŗus prasa un atteikšanos,
prasa mugurkaulu, sirdi un galvu —

lietu, kuŗu mums nav,
vai kuŗas mēs neiesim ziedot.

Bet kas tad mums ir?
Es domāju, dragātos nervus
un kunga jēlumus neieskaitot.
Jā, kas tad mums ir?? —

Ja mums būtu! ja mums būtu!
ja mums būtu . . . !

Protams,
ja man būtu vairāk naudas
(bet tad man būtu vēl mazāk laika!),
es varētu lidmašīnā iekāpt un aizlidot
un apciemot vecās nometņu pēdas:

pabradāt pa Fišbachas viršiem,
paklejot pa Nekaras, Izaras,
Reinas un Donavas krastiem . . .

Es noteikti aizietu uz „melno" tirgu
un iemainītu dolarus visus
pret vērtībām īstām:
žāvētu speķi un plūmju šņabi, —
ko kādreiz tik ļoti kāroja mana sirds . . .

Bet toreiz —
tas skan kā no citas teikas —
mēs mēnešiem, gadiem
varējām vārtīties viršos
un raudzīties ūdeņu mūžīgā zaigā.

Tāds brīnums —
tāpat kā astes zvaigzne —
pa gadu simtiem tik nāk
un neatgriežas vairs paaudzes laikā.

Cilvēkam laikam jābūt bagātam
(ļoti, ļoti bagātam),
vai galīgi plikam.

Bet mēs,
kas apmēram tā pa vidu klibojam,
mēģināsim būt jautri.
Par spīti!

Jo ir ļoti, ļoti vēls . . .

Ik brīdi modinātājs
var neganti zvanīt sākt:
būs jāatmostas —
būs jāatmostas!

Dieva stundenis nav piekukuļojams:
Šim sapnim reiz pienāks gals.

STĀVOKLIS BEĻĢIJĀ KĻŪST NOPIETNS

SOCIĀLISTU UZSĀKTAIS VISPĀRĒJAIS STREIKS DRAUD IZRAISĪT P I L S O Ņ U KAŖU.

Lai gan spēcīgās beļģu katoļu strādnieku arodbiedrības neatbalsta sociālistu vispārējo streiku, tas tomēr turpina plesties plašumā, pārsviežoties no centra arī uz tālākām pilsētām.

Streiks ilgst jau 9 dienas un asumu, kādu tas sāk pieņemt, piemēram, Briselē, Gentē un Antverpenē, ieskata par brīdinājuma zīmi, ka tas eventuāli var izvērsties asiņainā pilsoņu kaŗā.

Lielākos beļģu rūpniecības centros ielās demonstrējošo streikotāju skaits sniedzas desmitos tūkstošos, radot bruņotas sadursmes ar policiju un talkā atsauktām armijas vienībām. Streikotāji bloķē ceļus un dzelzceļus, uzlauž ielas, uzbrūk nestreikotāju vadītiem ielu dzelzceļa vagoniem un autobusiem un nepārtraukti aģitē pret armiju un policiju.

Kā jau sākumā minēts, streiks Beļģijā sākās pirms deviņām dienām, pēc tam, kad ministru prezidenta Eiskena katoļu un liberāļu valdība paziņoja savu jauno taupības politiku, lai sabalansētu Beļģijas grimstošo saimniecību. Bagātās Kongo zaudēšana Beļģijai izrādījusies par pārāk smagu triecienu, lai tā varētu mēģināt noturēties ar līdzšinējiem paņēmieniem.

Kamēr sociālisti prasa valdības atkāpšanos, ministru prezidents Eiskens paziņojis, ka viņa valdība ne tikvien paliks amatā, bet 3. janvārī, kad sanāks beļģu parlaments, nekavējoties uzsāks deputātu iepazīstināšanu ar savu taupības programmu cerībā, ka tās īstenošanu varēs uzsākt jau vistuvākajā nākotnē.

MASKAVA GATAVO PĀRSTEIGUMU

PADOMJU SAVIENĪBA GATAVOJAS ATZĪMĒT KENNEDIJA STĀŠANOS AMATĀ 1961. G. 20. JANVĀRĪ.

Pēdējā laikā ļoti aktīvi kļuvuši padomju raķešnieki, liekot domāt, ka tiek gatavots kāds jauns lielāks mēģinājums. Vašingtona ir pārliecināta, ka tas notiks laikā, kad Kennedijs stāsies Sav. Valstu prezidenta amatā. Pašreizējie minējumi iet divos virzienos (lietpratēji aizrāda, ka kā vienai, tā otrai varbūtībai krievi gatavojušies jau ilgu laiku). Un, proti, ka krievi mēģina iešaut cilvēku orbītā ap zemes lodi, vai arī mēģina uzšaut uz mēness zinātnisku laboratoriju.

LATVIEŠU IESNIEGUMS ASV JAUNAJAM PREZIDENTAM

APSVEIKUMS UN PRASĪBAS

Daži bijušo latviešu politisko partiju pārstāvji trimdā apsveikuši ASV ievēlēto prezidentu Dž. F. Kennediju brīvās pasaules vadītājas nācijas augstākajā postenī.

Vispirms konstatējot, ka Latvijas iedzīvotāji, kas tagad pakļauti Pad. Savienības komūnistiskajai diktātūrai un krievu imperiālismam, nevar pacelt savu balsi, šo pienākumu uzņēmušies latviešu demokratisko partiju vadītāji.

Novēlot jaunajam ASV. prezidentam sekmes savas valsts iekšējā dzīvē, ārpolitikā lūdz aizstāvēt pasaules mieru, kas pamatojas **uz taisnību, brīvību un nacionālo pašnoteikšanos.**

Laikā, kad agrāko koloniju tautas Āzijā ieguvušas nacionālo neatkarību, un Afrikā dažādas tautas iznirst politiskajā arēnā, Centrālās un Austrumeiropas tautas izjūt krievu virskundzību kā apvainojumu un izaicinājumu cīņai, jo līdz 2. pasaules kaŗam šīs tautas dzīvoja savās suverēnās valstīs.

Viena no šīsdienas konkrētām problēmām ir šo apspiesto tautu atbrīvošana, dodot viņām iespēju noteikt savu nākotni vispārējā tautas nobalsošanā.

Iesnieguma parakstītāji lūdz:

1) Lai Savienotās Valstis arī uzpriekšu neatzīst Baltijas zemju nelegālo iekļaušanu Pad. Savienībā un atzīst tās sūtniecības Vašingtonā kā savu zemju legālās pārstāvības.

2) Lai Sav. Valstis panāk Apvienotajās Nācijās sekojošas rezolūcijas pieņemšanu: a) prasīt, lai Padomju Savienība atvelk savu kaŗaspēku un izvāc savas iestādes no Baltijas valstīm; b) prasa nodibināt pagaidu pārvaldi līdz tautas nobalsošanai, un c) noorganizē tautas nobalsošanu, vai Baltijas tautas vēlas, lai viņu zemes būtu iekļautas Pad. Savienībā, jeb vai tās grib atgriezties pie demokratiskas valsts iekārtas un nacionālās neatkarības kā pēc 1. pasaules kaŗa.

Tautas nobalsošanai jānotiek AN izraudzītā kaŗaspēka aizsardzībā un min. pasaules organizācijas pārraudzībā. Tiesības piedalīties tautas nobalsošanā dodamas personām, kas 1939. gadā bija Baltijas zemju pilsoņi un viņu pēcnākamiem, neatkarīgi no tā, kuŗā zemē viņi pašreiz dzīvo.

Iesniegumu parakstījuši:

Feliks Cielēns, agr. ārlietu min., bij. sūtnis Parīzē, Latvijas parlamenta loc. un tā Ārl. komisijas priekšsēdis;

Jānis Breikšs, agr. Latvijas parlamenta loceklis un tā prezidija sekretārs, demokratu partijas vadītājs;

Bruno Kalniņš, agr. Latvijas parlamenta loc., latviešu sociāldemokratu partijas vadītājs;

Voldemārs Bastjānis, agr. Latvijas finanču ministrs, parlamenta loc. un sociāldem. partijas vadītājs.

Ziemassvētku vecis (E. Alberings) Toronto latviešu ģimnazijas eglītes vakarā. 1. r. no kr.: Māra Brīvmane, Gaida Locāne; 2. r. no kr.: Vita Urpēna, Asna Alberinga, Rasma Jankovska un Baiba Glebova. J. Kreiļa uzn.

Toronto latviešu katoļu draudzes Ziemsvētku eglītes vakarā bērni uzveda ludziņu — Kristus piedzimšana. J. Kreiļa uzn.

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
ienaidnieki grib mūs iznīcināt.
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS

KO SAGAIDĀM NO JAUNĀ GADA?

Laikam gan zemes virsū nebūs neviena cilvēka, kam nebūtu kāda iecere vai vēlme kaut ko panākt, sasniegt, iegūt. Bet Nākotne ir nežēlīga, tā savu noslēpumu plīvuru stingri sargā, lai neviena ziņkāra acs priekšlaicīgi neieskatītos likteņa gatavotos labā vai ļauna veltījumos mirstīgajiem. Tāpēc arī Jauno gadu sagaidot, viens otram vēlam laimes un panākumus, jo visi tos kārojam.

Sagaidot 1961. gadu, ceram, ka latviešiem apspiestajā dzimtenē un svešumā izraidītajiem Jaunais gads iespīdinās sirdī kādu prieka stariņu un varbūt atmetīs arī pa laimes druskai, jo mūsu kopīgā cīņa par brīvību — tur un šeit — ir taču taisnīga.

Mēs ceram arī, ka mūsu sabiedriskajā dzīvē un cīņā brīvajā pasaulē — Jaunais gads ienesīs lielāku darba prieku, saprašanās un nacionālās patstāvības saglabāšanas garu, ar ko iepriekšējie gadi pārāk devīgi nebija.

Tāpat ceram, ka jaunajiem un vecajiem viņš piešķirs vēl vairāk prāta kopceļa turpināšanai mūsu tautisko ideālu un mērķu virzienā, un tiem jaunajiem, kam ejams pie altāra, liks saprast, ka asinis ir kā vīns: sajaucot divas šķirnes, īpaši vērtīgie vīni zaudē savu īpato garšu un aromu.

Visiem kristīgajiem brāļiem un māsām būtu jāvēlas, lai Jaunajā gadā neatkārtotos Klīvlendas nodevīgās rezolūcijas; lai konfesijas un sektas, tulkojot Kristus mācību, rastu kopīgu valodu, un visi kopīgi paceltu cīņas karogu par Kristus atstātā mantojuma paglābšanu no ļaunās varas, kas apņēmusies to iznīcināt.

Laikmetā, kad Liktenis svaru kausos metis brīvību un verdzību, kristīgajai cilvēcei ir tikai viena vienīgā iespēja — ikvienam un visiem doties totālā cīņā savas ticības, savas mantas, savas dzīvības glābšanai — ļaunums jāizrauj ar visu sakni.

Tāpēc tiem kristīgajiem valstsvīriem un baznīcu tēviem, kam vara un teikšana, bet kas līdz šim nevarīgi noraudzījās kultūras graušanā un savu ticības brāļu slaktiņos, lai Jaunais gads atnestu Krusta kaŗu iedvesmotāju un vadītāju bruņniecisko drosmi un apņēmību. Ja toreiz gāja atbrīvot Kristus kapu no pagānu vardarbībām, tad tagad jāglābj visa cilvēce no jaunpagānu briesmu darbiem.

Un mūsu pesimistiem lielajā politikā, kas pārliecināti, ka jaunais prezidents sarkano velnu palaidīs pavisam vaļā, lai Jaunais gads sagādātu patīkamu pārsteigumu — pierādītu vecās atziņas pareizību, ka jauna slota tīri slauka, bet lielajiem optimistiem dotu brīdinājumu — nebrauc tik ātri, ceļš ir tāls un grumbuļains!

Protams, par visu svarīgākas mums liekas mūsu personiskās vēlmes, kuŗu īstenošanās varbūtība mūs visvairāk mulsina. Vecgada vakarā, kad lejam laimes, zīlējam un Jauno gadu sagaidām ar šampanieša kausu.

Šogad tradicionālo kausu tukšosim cerībā, ka Jaunais gads mums katram būs labvēlīgs un mūs tuvinās lielajam kopmērķim — tautas brīvībai.

Laimīgu Jauno gadu visiem labа prāta tautiešiem dzimtenē un svešumā!

J. V.

Mariju Ābolu un Induli Ozolu 10. decembrī Mančesterā (Conn.) salaulāja māc. K. Freimanis.

GATAVOSIMIES PRESES BALLEI

BALLĒ IERADĪSIES PRESES DARBINIEKI NO ASV

Latviešu preses biedrības Kanadas kopas gadskārtējā preses balle notiks sestdien, 21. janvārī iecienītajā Palace Pier zālē. Par gaumīgu zāles dekorējumu rūpēsies latviešu mākslinieki. Spēlēs populārais A. Krūmkoka deju orķestris. Balles programmā paredzēti vairāki pārsteigumi. Iznāks tradicionālā „Preses Pile", kuŗas redakcijas kollēģijā darbojas Velta Toma, M. Čulītis un J. Vītols.

Kopas biedri un visi rakstītāji sirsnīgi aicināti nākt talkā Preses Piles satura kuplināšanai, manuskriptus sūtīt pēc iespējas ātrākā laikā uz adresi: V. Toma, 32 Marmaduke Ave., Toronto.

Sagaida arī ierodamies viesus — preses darbiniekus no Bostonas, kur Preses balle notiks 14. janvārī ar sekojošu rakstnieku rītu, piedaloties arī latviešu preses darbiniekiem no Kanadas.

KRĀSIM SAVU NAUDU PAŠU BANKĀ

VAI ESAM PIETIEKAMI LABI SAVU DARBU PADARĪJUŠI?

Laikā, kad vecais gads mūs jau atstāj un dod vietu jaunajam, kurš būs saistīts ar daudzām atrisināmām problēmām, ir labi, ka mēs pametam skatu atpakaļ uz padarīto, to novērtējam un sameklējam savas kļūdas, lai tās turpmāk neatkārtotos. Ja tā darīsim, mēs atradīsim pareizu atbildi uz jautājumu par to, vai mēs visu esam centušies padarīt tā, lai mūsu Kreditsabiedrība augtu augumā un spētu ieņemt pirmo vietu mūsu saimnieciskās dzīves nozarē. Šī sevis pārbaude attiecas tiklab uz mūsu kreditsabiedrības darbiniekiem, kā arī uz katru latvieti, kas dzīvo tās darbības robežās.

Neviens nevarēs noliegt, ka mēs esam padarījuši labu darbu. Mums nenāktos sevi novērtēt par zemu. Mūsu kreditsabiedrība nepārprotami ir gājusi uz augšu, un tās darbību un iekšējo kārtību Kredītunijas līga ir novērtējusi atzinīgi. Bet, kamēr vēl ir latvieši, kas cīnās ar parādiem un trūkumu, kas pārmērīgi augstus procentus maksā aizdevējiem · svešniekiem un neatrod ceļa uz Latviešu kreditsabiedrību, — mums ar loģisku nepieciešamību jāatzīst, ka mēs vēl neesam darījuši pietiekami daudz. Šī ir dolaru zeme, un vienīgā valoda, ko šeit visi vienlīdz labi saprot, ir dolaru valoda. Tas mums labi jāiegaumē un jātop saimnieciski tik stipriem, lai mēs šai valodā varētu runāt vienmēr, kur tas vajadzīgs, runāt līdz. Mūsu kreditsabiedrības mērķis ir to panākt, un tas tiks panākts, ja visi latvieši savas naudas lietas koncentrēs savā kreditsabiedrībā.

Kamēr vien cilvēki dzīvo, vienmēr atradīsies „izveicīgi judis", kas prot iedzīvoties no citu cilvēku naudas grūtībām un pildīt savas kabatas. Vienmēr rodas steidzamības gadījumi, kad vienkāršam algas cilvēkam rodas vajadzība pēc steidzīga aizdevuma, un tad sākas meklēšana pēc vajadzīgās pieredzes, nedz materiālu nodrošinājumu, kas palīdzētu kārtoties ar veikliem aizdevējiem. Bet, ja parādnieks nespēj savas saistības kārtot, viņu bez žēlastības apstrādā viņu veiklais aizdevējs.

Ar teikto nav domāts noniecināt bankas vai cienījamas naudas aizdevēju aģentūras. Viņu procenti ir valdības apstiprināti, un vairumā gadījumos tie ir piemēroti. Tomēr tās ir veikalnieciski uzņēmumi, un skaidrs, ka tās pieprasa viegli realizējamas drošības, un daudzos gadījumos šie aizdevumi nav aizsargāti ar apdrošināšanu, kā tas ir kreditsabiedrībā.

Kreditsabiedrība ir savu biedru krāj- un aizdevumu sabiedrība. Tās mērķis nav uzkrāt naudu, bet vienīgi pakalpot saviem biedriem un pamācīt tos, kā izkārtot savas finansiālās problēmas tādā veidā, lai viņu personību, nevis par kaut ko nekad nesaņemdamu.

Vai mēs uzsveŗam pārāk bieži, ka vienīgā pareizā vieta, kur griezties pēc steidzama aizdevuma, ir mūsu Kreditsabiedrība? Vai mēs pietiekami bieži saviem biedriem, cik svarīgi ir iegaumēt, ka viņu labklājības pamats ir mūsu Kreditsabiedrības pamatprincips; cik svarīga ir uzkrāšana, ja arī nedaudz, bet sistēmatiski katru mēnesi, ne tikai šad un tad. Labklājības pamats ir uzkrāt, lai arī cik maz, un neizdot pāri saviem līdzekļiem: neizdot 100 centus vai pat 105 centus no katra nopelnītā dolara.

Katrs biedrs, kam viņa Kreditsabiedrība kļuvusi par sirdslietu, zina, ka viņam katrā algas izmaksas dienā kāds mazums jānogulda savā kreditsabiedrībā, vai jānopērk kāda akcija. Viņš ieskata savu Kreditsabiedrību ne tikai par aizņemšanās avotu, bet viņš tanī arīdzan noguldа, lai nepieciešamības brīdī palīdzība būtu nodrošināta. No otras puses mūsu Kreditsabiedrība nekad nepiekusīs atgādināt saviem biedriem par vienīgi pareizo pieeju darbībai — aizņemties un uzkrāt.

Vēl vairākumā ir tie latvieši, kas mūsu Kreditsabiedrībai iet garām un nes savu grūti pelnīto naudu noguldīt pie svešiem vai arī no tiem aizņemas. Mēģināsim nākošā gadā panākt, lai visi latvieši savās naudas lietās iegrieztos vispirms mūsu pašu Kreditsabiedrībā.

Saimnieciski mēs būsim tik stipri, cik stipra būs mūsu Kreditsabiedrība.

Latviešu Kreditsabiedrība.

LIELISKA PRIEKŠZĪME

Ar cēlu priekšzīmi nācis Amerikas latviešu palīdzības fonds, dāvājot visiem fonda dalībnieku bērniem, kas 1961. gadā sasniegs 5 gadu vecumu, bērnu žurnāla „Mazputniņš" gada abonementu. Žurnālu bērniem piesūtīs ar tādu aprēķinu, lai bērns savā piektajā dzimšanas dienā saņemtu 6 iepriekšējos žurnāla numurus, bet pārējos pēc to iznākšanas. Cik zināms, šāda vecuma bērnu skaits fondā pašreiz ir 47. K.

TLB SESTDIENAS SKOLAS EGLĪTE

TLB skolas Ziemassvētku eglītes sarīkojums notiks Jaunā gada dienā, 1961. gadā 1. janvārī plkst. 4 p. p. Sv. Andreja baznīcas telpās.

Svētku uzvedumā Annas Brigaderes „Sprīdītis" (pirmie trīs cēlieni). Priekšnesumiem sekos tautas dejas un rotaļas. Skolas draugus un labvēļus, kā arī bērnus, kas skolā nemācās, ielūdz TLB skolas saime.

LIELO KAUJU ATCEREI

Šinīs dienās iznāk STRĒLNIEKA 4./5. numurs, ar plašu un bagātīgu saturu. To ievada Edv. Medņa raksts „Pēc 45 gadiem", kuŗa noslēgumā teikts: „Mūsu cīņu veterāni vēl ir stipri, un rudens vētras nespēj saplosīt viņu cīņu karogu, kā jau pirms 45 gadiem, bija velti centušās saplosīt kaujas vētras. Tādi esam, būsim un paliksim."

Pēteris Dardzāns plaši apskata ģenerāļa Bangerska un pulkv. Vācieša grāmatas par strēlnieku cīņām un atzīst, ka tuvāk patiesībai ir pulkv. Vācieša un ģen. Auzāna sniegtie kauju apskati. Kādā citā rakstā P. D. sniedz daudz jaunu, vēl nekur nepublicētu aprādījumu par Ziemassvētku kaujām, kas būs liels ieguvums cīņu veterāniem un kaŗa vēsturniekiem. Pēteris Sudrabs (no Austrālijas) vērīgi izsekojis strēlnieku traģēdijai 1917.—20. g. g. No latviešu strēlnieku vēstures komisijas izdotās grāmatas izņemts (pārfotografējumā) ģen. R. Bangerska raksts par pirmo ieroču krustošanu pirms 45 g., — Rīgas frontē.

Raimonds Čaks rakstā „Strēlnieku romānus pārlasot" pakavējas pie „Rozes lido gaisos" un „Saule dejo", aprādot, ka šie Edvīna Medņa romāni ir ne vien cildinājums latviešu strēlniekiem, bet arī tiem daudziem nezināmiem latviešu kaŗavīriem, kas 1. pasaules kaŗā vēl nevarēja cīnīties zem latviešu karogiem. Sniegts prāvs fragments no Edv. Medņa jaunā romāna „Zvaigznes stīgo" un izvilkums no V. Kārkliņa romāna „Zelta zvans". Noraksturoti Ed. Tūters un Rud. Brīvnieks, sniedzot to jaunāko darbu paraugus. Ievietots arī J. Alpa dzejolis Redzējums. Rudolfs Poruks apskata, kā nostiprināts Čikāgas strēlnieku tiesiskais stāvoklis, pēc to reģistrēšanās Illinojas valstī. Plašāki apskatīta Klīvlendas un Brisbanes kopu darbība. Atkārtoti norādīts, ka „sarkanie strēlnieki nav vainojami pie Krievijas cara Nikolaja II nogalināšanas", to pamatojot uz „Newsweek" atzinumu. Atzīmējami raksti: „Vēl par strēlnieku dzeju", „Trīskārša jubileja", „Kas panākts un vēl panākams?" Izdevumu kuplina strēlnieku kauju schēma un vairāki vēsturiski fotouzņēmumi. Krājums iespiests A. Kalnāja spiestuvē Čikāgā un tam, kā dubultnumuram, cena ir $1.50. Tas saņemams strēlnieku kopās un pie Edv. Medņa, 72 - 10 41 Ave., Woodside 77, N. Y. Visumā jāatzīst, ka strēlnieku lielajai kauju apskatei sagatavots tās cienīgs atzīmējums.

J. Str.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861,
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.,
5210 VICTORIA AVE., APT. 16.

V. BEBRIS
APDROŠINĀŠANAS SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC.,
TORONTO PL 9-6266.

ALEKSANDRA KĀNBERGA
birojs pārcelts uz
65 Ferrier Ave.,
(pie Danforth — starp Logan un Carlaw Ave.).
Tel. HO 3-2667, Toronto.

LASĪTĀJU VĒSTULES

IBSENS, L. V-ŅA UN ZIŅKĀRE

Latvijas Amerikā redakcijai:

Ibsens mira 1906. gadā 78 gadu vecumā. Mēs no Ibsena mantojuši ne tikvien 26 pabeigtas lugas, bet arī sarežģījumus cilvēku starpā. Ibsena lugu, „Jons Gabriels Borkmans," uzveda DV teātris V. Skudras-Vilkača tulkojumā un režijā. Uzvedums radīja iespaidu, ka Ibsens mēģina rādīt — kādu galu ņem cilvēki, kas cer savus ideālus piepildīt materiālās varas pasaulē. Iznākumā pat mironis spēj mest ēnu — vairāk pat kā vienu.

Lasot L. V-ņas, iespaidīgo un veikli rakstīto kritiku par Borkmana izrādi, gribas kaut vai uz mirkli aizmirst, ka cilvēks varētu būt vairāk kā cilvēks, vai ka jebkuŗa luga — vairāk kā sadzīves luga. Diemžēl, ja šāds romantisks uzskats tiek mēģināts īstenot — tad jauns mironis met atkal jaunas ēnas. Ziņkāre noved pie reālitātes, kas maksā algu uz saviem noteikumiem.

Kritiķe apgalvo, ka pats Ibsens nepiekristu, ka Borkmana luga tiek izrādīta kā sadzīves drāma. Bet fakti liek secināt, ka Ibsens ir tieši gribējis rakstīt sadzīves drāmu. 1874. g. 15. janvārī Ibsens raksta Edmundam Gosse sekojošo: „Es gribēju izraisīt skatītājā (lasītājā) iespaidu, ka tas, ko viņš lasa, ir patiess notikums . . . Mēs vairs nedzīvojam Šekspīra laikmetā . . . Ko es vēlējos rādīt, bija dzīvas cilvēciskas būtes, un tāpēc neļāvu viņām runāt „dievišķīgā valodā." Ibsena piezīmes liecina, ka it visi viņa tēli Borkmana lugai ņemti no sabiedriskās dzīves Norvēģijā. Erharda tēls ir Ibsena dēla Sigurda iedzīvināts; dēls atstāj Ibsena māju īsi pirms šīs lugas rakstīšanas.

Ir nepamatoti salīdzināt Ibsena prozas darbus ar poētiski simboliskiem, jo Ibsens ir mēģinājis savā attīstībā atkratīties no 19. gadsimta teātŗa romantiskajām idejām. Ibsens savā darbības laikā tiek uzskatīts par revulūcionāru ideju paudēju, un ir spiests dzīvot pašizvēlētā trimdā 27 gadus. Skandināvu valstis nav spējušas savā mazā iedzīvotāju skaita dēļ grozīt pasaules sociālos uzskatus, bet vēsturnieki atzīst, ka Ibsens ar saviem darbiem ir ierosinājis jaunas atziņas visas pasaules mērogā.

Kritiķe pieprasa Gunhildes tēlu asu un aukstu līdz galam, turpretim Ibsens savā vēstulē laikrakstam Aftenblad raksturo Gunhildi šā: „Svarīgākais ir, ka Borkmana kundze mīl savu vīru. Savā sirdī viņa nav ļauna un cieta. Sākumā viņa bija mīloša sieva un kļuva ļauna tikai tāpēc, ka tika piekrāpta. Vīrs viņu piekrāpa dubultīgi — pirmkārt, mīlestībā, otrkārt — nepiepildot savu ideju. Būdama piekrāpta, viņa vēl vienmēr gaida uz slimo vilku, kuŗa soļus viņa dzird dienu dienā. Kamēr viņš gaida, lai pasaule nāk pie viņa, viņa gaida savu vīru. Minētais ir skaidri parādīts dialogā, un ir svarīgi, ka Brokmana kundze to arī attēlo savā raksturā.

Bernhards Šovs, angļu drāmatiķis un kritiķis, izsakās, ka cilvēki sagaida, lai Ibsens kritizētu

(Nobeigums 8. lpp.)

TORONTO LATVIEŠU ĢIMNAZIJAS

eglītes vakarā pulcējās audzēkņi, viņu vecāki un agrāko izlaidumu absolventi, kopskaitā ap 250 personu. Vakaru ievadīja ar svētbrīdi māc. A. Briedis. Uzrunu teica ģimnazijas direktors prof. V. Burkevics, paziņojot arī mācību pusgada sekmīgāko audzēkņu vārdus. 1. klasē labākās sekmes guvušas: Anda Libere un Gita Caune (99%); 2. vietā Zenta Kuze (95%). 2. klasē: Viesturs Treigūts (92%), Indra Ancāne — (89%); 3. klasē: Vilnis Pētersons (96%), Dace Elksnīte (88%); 4. klasē: Vita Urpene (97%), Gaida Locāna (93%). Nevienu mācību stundu pirmajā pusgadā nav nokavējuši sek. audzēkņi: 1. klasē: Līga Beikmane, Gita Caune, Inta Hanzena, Zenta Kuze, Māra Liepa un Ruta Zīriņa. 2. klasē: Grieta Alberinga, Juris Pilpe, Juris Silārs un Viesturs Treigūts. 3. klasē: Vilnis Pētersons. 4. kl.: Asma Alberinga. Klašu sacensībās pirmā vieta pienāktos klasei, kuŗas audzēkņu atzīmēs nav neviena trijnieka, bet šādas sekmes neviena klase nevarēja uzrādīt. 2. vietas ieguvušas pirmā un ceturtā klase. 3. vietu ieguvusi 3 klase (nav neviena divnieka). 4. vietā palikusi 2. klase (bijis kāds divnieks). Pēc ģimnazijas tradicijām 4. klases audzēkņi, kam nav nepietiekamu atzīmju, saņem žetonus, un tos ieguva visi klases audzēkņi (17). Klases audzinātāja V. Slavieša iepazīstināja ar žetona vēsturi un to nozīmi, tos pasniedza ģimnazijas direktors. Audzēkņi bija sagatavojuši daudz priekšnesumu: deklamācijas, klavieŗu solo u. t. t., kā arī dažus jautrāka satura. Ieradās Ziemassvētku vecītis ar dāvanām audzēkņim. Bija cienasta galds, ko izkārtoja paši audzēkņi ar atbildīgo rīkotāju 4. klasi. Audzēkņi un viesi vairākas stundas pakavējās tautas dejās un rotaļās.

K.

Oficiāli

DV PILNSAPULCE

Daugavas Vanagu Toronto nodaļas pilnsapulce notiks svētdien, 15. janvārī, plkst. 14 DV namā, 123 Huron St., Toronto. Gadījumā, ja noteiktajā laikā nesanāks statūtos paredzētais biedru skaits, tad pilnsapulce plkst. 14,30 būs tiesīga pie katra ieradušos skaita.

Darba kārtība: 1. Sapulces vadības vēlēšanas. 2. Valdes ziņojumi: a) priekšnieka, b) biedrziņa un lasāmgalda vad., c) aprūpes daļas vad., d) Vanadžu kopas, e) kasieŗa, f) Nama pārskats. 3. Revīzijas kom. ziņojums. 4. Debates un ziņojumu pieņemšana. 5. Jaunās valdes vēlēšanas: a) priekšnieka, b) 6 valdes locekļu. 6. Revīzijas kom. vēlēšanas. 7. Delegātu vēlēšanas. 8. Bēŗu fonda pastāvēšanas jautājums. 9. Budžets 1961. gadam. 10. Dažādi jautājumi un ierosinājumi.

Valde lūdz visus DV Toronto saimes locekļus piedalīties šinī pilnsapulcē.

Daugavas Vanagi, sasauksimies!

DV Toronto nod. valde.

PATEICĪBA

Izsakām sirsnīgu paldies mūsu latvisko Ziemassvētku vakara uzveduma autorei B. Senkēvičai, režisoram F. Lintiņam, sieviešu dubultkvartetam „Līga" ar vad. V. Lintiņu, aktierim H. Miķelsonam, apgaismotājam V. Turķim, J. Beķerim, J. un V. Briežiem, A. un K. Kazerovskiem (par dāvāto jauko rokdarbu). Jo sevišķi sirsnīgs paldies jauniešu tautas deju grupai ar vad. J. Dreifeldu par latviskās dzirksts ienešanu šai vakarā, kā arī pateicība pārējiem uzveduma dalībniekiem un visiem, kas sekmējuši šī vakara labu izdošanos.

TLB dāmu komiteja.

AUGSTAS KVALITĀTES VILNAS AUDUMI (16 unces)
ANGLIJAS RAŽOJUMI.
★ PAR ĻOTI MĒRENĀM CENĀM. ×
DAVID'S ECONOMY CENTRE,
231 QUEEN ST., W., (pie University Ave.),
TORONTO.

KANADĀ

TORONTO

● „Dainas" koŗa vakars ar lūgtiem viesiem notiks sestdien, 28. janvārī, pl. 6 vakarā Igauņu namā, 958 Broadview Ave. Pēc aizvadītā svētku brīvlaika koris savus mēģinājumus atsāks atkal pirmdien, 9. janvārī, pl. 8 vakarā pulcējoties Sv. Andreja baznīcas telpās.

● Toronto latviešu Jaunatnes darba kopas Jaunā gada sagaidīšanas vakars sestdien, 31. decembrī, pl. 8 vakarā 117 Borden St. (Tel. WA 5-7389), pie kopas orga V. Gulēna. Vakarā aicināti kopas biedri ar viesiem.

● DV nodaļas Jaunā gada sagaidīšanas balle notiks sestdien, 31. decembrī, pl. 8 vakarā iecienītajā Palace Pier zālē.

● TLB Jaunā gada sagaidīšanas vakars sestdien, 31. decembrī, pl. 8 vakarā biedrības namā, 198 Osler St. Paredzēta programma un saviesīga dzīve. Visi laipni aicināti.

● Toronto latviešu katoļu vienības bērnu eglītes vakars bija labi apmeklēts — 88 bērni ar vecākiem. Uzrunu teica prāv. Dr. B. Kokins. Sekoja bērnu uzvedums (3 skati), kuŗā attēloja Kristus dzimšanas notikumu. Uzvedumu ar dziesmām pavadīja vienības koris A. Gertmaņa vadībā. Par uzveduma sagatavišanu bija rūpējusies M. Upeniece, bet par skatuves iekārtojumu A. Gribusts. Ieradās Ziemassvētku vecītis, kam rūķīši palīdzēja piegādāt dāvanas bērnu apdāvināšanai. Arī vienības vadības darbinieki saņēma dāvanas, par kurām bija parūpējušies nezināmi „rūķīši". Vienības pr-ks V. Miklaševics pateicās čaklajiem darba darītājiem M. Upeniecei, T. Dubrovskai, A. Gribustam u. c. Bija arī cepumu galds, bērni gāja rotaļās un tautiskās dejās O. Upenieces klavieŗu mūzikas pavadījumā.

● Ziemassvētku vakara dievkalpojumi visās 3 ev. - lut. draudzēs bija ļoti kupli apmeklēti. Sv. Jāņa draudzes dievkalpojumā, ko vadīja māc. A. Lūsis, bija ap 1500 baznīcēnu. Dievkalpojumu kuplināja „Dainas" koris diriģenta J. Cīruļa vadībā un „vīru koris „Viesturs" dirig. J. Baruša vadībā. Pirmās ev. - lut. draudzes dievkalpojumā bija ap 1300 baznīcēnu. Dievkalpojumu vadīja māc. A. Čops, piedaloties draudzes korim dirig. A. Purva vadībā. Austrumu ev. - lut. draudzes svētvakara dievkalpojums, ko vadīja māc. A. Briedis, bija pulcinājis ap 500 baznīcēnu. Dziedāja vīru koris „Viesturs" dirig. J. Baruša vadībā.

● Māc. A. Briedis kristījis: Jāni Haraldu Liepiņu, Pētera un Mirdzas dēliņu, un Andu Diānu Kalniņu, Herberta un Ritas meitiņu.

● Māc. A. Čops kristījis: Jāni Viesturu Rudzīti, Jāņa un Margaretes dēliņu, un Ati Viesturu Paulēnu, Roberta un Ausmas dēliņu.

● Sv. Jāņa draudzes dievnama iegādes techniskās komitejas sēde notika draudzes namā 16. decembrī architekta E. Tanna vadībā. Sēdē pirmoreiz piedalījās arī no jauna pieaicinātais komisijas loceklis E. Groskaufmanis. Arch. E. Tannis iepazīstināja komitejas locekļus ar dažām jaunām variācijām dievnama piebūves telpu sadalījumā, ko viņš uzmetis, pētot jautājumu par apbūves gabala labāko un lietderīgāko izmantošanu. Kom. locekļi atzina, ka jāturas pie sākotnējā draudzes padomes jau aplūkotā uzmetuma. Tomēr, pēc kom. locekļu ieskatiem, ceļot piebūvi, būtu ieteicams apsvērt jautājumu, vai ēkai nebūtu jāparedz 3 stāvi, lai rastu vairāk telpu draudzes vajadzībām. Apbūves gabals būtu izmantojams tā, lai nākotnē, ja rastos vajadzība un līdzekļi, piebūvi vēl varētu paplašināt. Architekts E. Tannis norādīja, ka techniski tas ir iespējams, un vajadzība pēc telpām latviešu sabiedrībai ir liela. Ar arch. Tanna izstrādāto dievnama metu draudzes locekļi tiks iepazīstināti attiecīgā pilnsapulcē. Dievnama celšanas plāna pieņemšana ir draudzes pilnsapulces kompetencēs.

● Sv. Jāņa draudzes dāmu komiteja no Ziemassvētku tirdziņa - bazārā ieņemtajām summām nolēmusi ziedot dievnama iegādes fondam $1.170,-, bet grūtdieņu iepriecināšanai Ziemassvētkos komiteja ziedojusi $190.-. Šī summa tiks izlietota uz vietas un ārpus Kanadas.

● Turpmāk publicēs mācītāja A. Lūša svētrunas. Par Kristus kalna sprediķi tās katrā numurā iespiedīs garīga satura žurnāls Ceļa Biedrs (pasūtinājumus adresēt Rev. Edgars Kiploks, 3204 Columbus Ave., Minneapolis 7, Minn. USA. Abonēšanas maksa — $3,- gadā. Latvija Amerikā svētrunas iespiedīs reizi nedēļā.

● Sv. Jāņa draudzē iesvētes mācība jauniešiem sāksies 22. janvārī Sv. Jāņa baznīcā. Pieteikties pie draudzes mācītāja.

● Toronto Sv. Jāņa draudzē kristīti: Anna Laila Jākobsone, Arvīda un Rūtas meitiņa; Pēteris Valdis Vīducis, Kirila un Marijas dēliņš; Ingrida Daila Tauriņa, Elmāra un Lilitas meitiņa; Eriks Valentīns Innis, Valentīna un Astras dēls; Viktors Guntis Konters, Vitena un Gunas dēls. K.

LONDONĀ, ONT.

● DV nodaļas dibināšanas 10 g. atceres svētki notiks 14. janvārī „Nordon" restorānā, plkst. 7.00 vakarā.

Programmā kopīgas vakariņas, atceres akts un apsveikumi, deja un deju starpbrīžos priekšnesumi. Piedalīšanās maksa $2.50 no personas. 22. janvārī notiks nodaļas pilnsapulce.

● Londonas latviešu jaunatnes pulciņš atjaunojis tautisko deju nodarbības. Sākot ar 17. decembri tās notiek katru svētdienu, plkst. 7,30 vakarā Laipnieku mājā, 20 Emary St.

● Londonas latviešu kopas gada sapulce notiks svētdien, 8. janvārī plkst. 3,00 p. p. Shute institūta zālē, 10 Grand Ave.

● Londonas latviešu Sestdienas skola atsāka mācības sestdien, 7. janvārī, bērnu dārzs — svētdien, 8. janvārī.

● Draudzīgā aicinājuma atceres vakars notiks sestdien, 28. janvārī, plkst. 8,00 Shute institūta zālē, 10 Grand Ave. Programmā Jauno rakstnieku vakars, referēs Dr. P. Vasariņš.

MONTREĀLĀ

● Montreālas lietuviešu lielākais gada sarīkojums Preses balle notiks sestdien, 7. janvārī, pl. 7 vakarā lepnajā Slovaku zālē, 7220 Hutchison St. Spēlēs labs orķestris, būs bufete, bagāta loterija un saviesīga dzīve.

Visi latvieši laipni ielūgti.

Rīkotāji.

SARKANAIS HUMORS

Patiesa Austrumvācijas Golvicas lauksaimniecības produkcijas sabiedrības priekšsēdētāja runa apriņķa aktīvistu sanākmēs: „Mūsu produkcijas sabiedrībā uz 100 cūkām ir tikai divi kuiļi. Katrs sapratīs, ka kuiļi ir pārslogoti, novājējuši un vaislai vairs nederīgi. Esmu visur jautājis un taujājis, bet nekur labus kuiļus palīgos nevaru dabūt. Vai partija varētu mums izlīdzēt kuiļu atslogošanā?" As.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.
Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
NOVĒL LAIMĪGU UN PANĀKUMIEM BAGĀTU JAUNO – 1961. GADU!

Zinaīdas Lazdas piemiņas fo

2. turpinājums.

Zinaīdas Lazdas piemiņas fonda godalga O. Stumbrim

18. decembrī nelaiķes, dzejnieces Z. Lazdas piemiņas fonda valde atzīmēja dzejnieces 3 gadu aizmūža aiziešanu un reizē arī nodeva viņas piemiņas balvu O. Stumbrim. Vakars noritēja svinīgā pacilātībā. Pythiāna ēkas zālē pulcējās jaunā dzejnieka draugi un viņa talanta cienītāji, lai būtu klāt svinīgā brīdī, kad jaunais laureāts par savu pirmo dzeju krājumu „Etīdes" saņems speciālās komisijas piešķirto godinājumu.

Z. Lazdas piemiņas fonda pr-dis Dr. T. Staprāns vakaru atklāja ar rakstnieka Somerseta Moma vārdiem: „Dzeja ir literātūras kronis. Literātūras sākums un gals." Savā uzrunā viņš pieskārās dzejnieka uzdevumam trimdā. Šajā laikmetā dzejniekam ir atbildīgs pienākums pret savu tautu un arī visu cilvēci. Pieminēja mūžībā aizsaukto dzejnieci, kuŗai rūpes par latviešu dzeju bija viss viņas dzīves saturs, un arī vēl pēdējo brīžu domas. Tad Dr. T. Staprāns ar īpašu uzrunu sveica jauno laureātu jaunās paudzes dzejnieku O. Stumbri un nodeva viņam balvu.

Klātesošie viņu sumināja ilgiem aplausiem. Dziļi saviļņots, viņš pateicās par parādīto godu un teica: „Es šo balvu pieņemu kā tādu prasījumu, lai nākotnē būtu vēl vairāk tās cienīgs. Man vēl daļa no šīs naudas būs jānopelna. Liels paldies . . ."

M. Ūdre un J. Krīgens O. Stumbri apsveica ZLPF vārdā, pasniedzot dzeltenas rozes.

Rakstnieks V. Kārkliņš nolasīja referātu: „Piezīmes par dzejas lomu tagadnē."

Viņš izteica domu, ka mēs dzīvojam baigā, bet reizē arī ļoti interesantā laikā, kuŗa krasākā īpatnība ir — materiālisms. Bet šinī materiālisma mijkrēslī latvietis ir droši atradis savu īpatnējo ceļu — kultūras vērtību uzkrāšanu. Kāda iekšēja aicinājuma skubināts, viņš pilda savu māju grāmatām un mākslas darbiem, atbalsta kultūras pasākumus, kas nes svētību visai mūsu tautas dzīvei trimdā.

Mākslai ir liela vara pār dzīvi un likteni, ja tai tic, ja to atbalsta. Dainas ar savu dzeju un melodiju ir stiprinājušas latvieti vienmēr, arī grūtākajos brīžos. Dzeja ir izaugusi no mazās četrrindu dainas. Dzejai ir jābūt dzīvai, ir jāpārdzīvo, tikai tad var gūt tās burvību. Savu referātu rakstnieks V. Kārkliņš beidza ar aicinājumu: „Lasīsim dzeju, jausimies tās burvīgai varai."

O. Stumbris lasīja dzejas no godalgotā krājuma „Etīdes", un, dzejas no jaunā, vēl kārtojamā dzeju krājuma.

Cienasta galdu bija klājušas Portlandes latvietes — A. Berķes vadībā. Pāris stundas aizritēja jaukā sirsnībā. Vairāki runātāji, gan nopietna satura runās, gan humoristiskā atjautībā, sveica jauno laureātu un nodeva labākos vēlējumus viņam nākotnē. Daudzi vakar dalībnieki iegādājās gan Z. Lazdas dzejas, gan godalgoto krājumu „Etīdes" lūdzot autora ierakstu.

Vakars izskanēja ar kopīgi dziedāto „Pūt, vējiņi", un O. Stumbra pateicības vārdiem.

Sirsnīgā pateicībā tika pieminēts arī godalgotā krājuma izdevēja A. Kalnāja (Čikāgā, ASV) dāvinājums ZLPF valdei — O. Stumbra 10 „Etīdes" un citas grāmatas.

Z. Ritmanis.

Klāra Zāle

KALNĀ

Nu esmu kalnā
Augstu, augstu:
Mākoņus glāstu ar plaukstu,
Uz saules nolieku galvu.

Sajūtu savu būtni
Vieglu un liegu
Kā ievziedu sniegu,
Kas pāri melnam atvaram
Un spīd — krīt,
Vēl nogrimstot spīd.

PATEICĪBA

Nespēdams visus atsevišķi minēt, lūdzu pieņemt manu dziļi izjusto pateicību personas, organizācijas, presi un visus tautiešus šinī un citos kontinentos par suminājumiem, apbalvojumiem, sveicieniem un sirsnību ceļa posmos — manu 75 mūža gadu atcerē. Mīļš paldies! A. Kaktiņš

Atkalredzēšanās ar Margaritu Kovaļevsku

Bostonā J. Porieša mākslas salonā no 11. līdz 25. decembrim notika Margaritas Kovaļevskas darbu izstāde. Šī ir jau mākslinieces otrreizēja prezentēšanās šai salonā, uzrādot dažas pārmaiņas mākslinieces meklējumos un darbu technikā. Patīkams bija arī fakts, ka pati māksliniece bija varējusi ierasties uz izstādes atklāšanu, ko ar iejūtīgu uzrunu izdarīja mākslinieks J. Cīrulis.

Jau apskatot izstādes katalogā 81 darba titulējumus, ar to vien varēja nojaust, kāda ir M. Kovaļevskas darbu galvenā tematika, tēlotā pasaule, un kādas tur varētu būt mākslinieciskās problēmas.

Māksliniece pieder pie tiem laimes bērniem, kam „bez sviedriem" padodas tēlot gaišu pasauli, kāda eksistē viņas fantazijā. Mēs pazīstam rakstnieka J. Jaunsudrabiņa izteiksmīgās illustrātora spējas Baltā Grāmatā, tāpat Kronberga (Jaunības Tekās), kas ar vienkāršiem spalvas zīmējumiem lasītājam dod saprotamu tēlojumu. Tā arī ar Margaritas Kovaļevskas darbiem, neaizmirsīsim, ka viņa ir arī rakstniece, kas pastāsta mums kādu it kā jau zināmu stāsta vai pasakas daļu, bet daudz krāšņākā un komplicētākā izpildījumā. Tāpēc ļoti gribētos mākslinieces darbus redzēt kā illustrācijas kādā bērnu grāmatā. Te sevišķi noderīgs ir cikls „Princese Gundega un karalis Brusubārda (35—49). Mākslinieces dotumi izceļas grezno kostīmu zīmējumos un to kombinācijās. Necilas čigānietes viņas tērpos pārvēršas princesēs un galma dāmās. Kā pretstati pieticīgā vienkāršībā ir gaņiņi, lellītes, sēnītes un cita niecīgā radība, kas ir primāra mākslinieces skatījumā. Pēdējā laikā nākušas klāt arī sava stila „galviņas" — meiteņu sejas, tāpat lielāka formāta puķes. Tomēr vēl arvien čigānietes ar pīpītēm mutē ir Kovaļevskas mīlules, — tāda ir viņas dekorātīvā pasaule, kas atvērusies mums priekšā ar visiem dārgumiem, it kā no kādas vecās mātes pūra lādes.

Darbu apdarē māksliniece kļuvusi spilgtāka krāsās, bet arī vienkāršāka. Dažu kartonu fons it kā noēd zīmējumu, bet tie nav pārsvarā. Diezgan interesants ir mākslinieces pašportrets un K. Videnieka portrets oglē. Interesanti minēt, kādā virzienā māksliniece virzīsies tālāk. Kaut māksliniece dzīvojusi ilgāku laiku Spānijā, viņas darbos neredz nekādus dienvidzemes iespaidus. Viņas tēli, čigānietes, tirgi ir gan pilni svešu elementu, bet skatījums ir tik sirsnīgs un silts, ka mēs bez iebildumiem adoptējam tās kā „latviskās čigānietes", latviskos tirgus un tirgus sievas, un tāpat visu pārējo. Būtībā tā ir pašas mākslinieces pasaule, bet mums ir jāpriecājas, ka viņa aizpilda glezniecībā zināmu tematikas novadu — pasauli, ko ļaudis parasti neredz. Grūtiem dzīves brīžiem labs humors, kāds ir mākslinieces darbos, dod vairāk spēka kā ārsta zāles. Par gandarījumu māksliniecei un izstādes rīkotājam bija ne vien daudz atsaucīgu izstādes apmeklētāju, bet arī kādi 15 darbi, to starpā vairākas „latviskās čigānietes" aizgāja tautās jau pirmajā dienā.

Osvalds Akmentiņš.

Aleksis Kalniņš, mag. phil., Čikāgas Baltu Filologu kopas priekšnieks.

KĀDS VĀRDS PAR LATVIEŠU VALODAS IZLOKSNĒM UN DIALEKTIEM

TO SISTĒMATISKAS PĒTĪŠANAS 60 GADI

II

Kādi 10 izlokšņu apraksti publicēti „Dienas Lapas" pielikumā „Etnografiskas ziņas par latviešiem" (I — IV, Rīgā 1891. - 94. g.) un Rīgas Latviešu Biedrības Zinību komisijas (vēlākās Zinātņu komitejas) 20 rakstu krājumos (tā XIII, XV, XVII rakstu krājumā).

b) Pēc 1900. gada.

Sistēmatisku izlokšņu materiālu vākšanu un pētīšanu ievadīja abu mūsu lielo valodnieku Jāņa Endzelīna un Kārļa Mīlenbacha dialektoloģiskās ekskursijas pa Latviju vairākas vasaras, sākot ar 1900. gadu. 1900 g. abi valodnieki apceļo Rietumvidzemi un daļu Daugavas ziemeļu piekrastes. Rietumvidzemes izlokšņu apraksts publicēts Rīgas Latviešu Biedrības Zinību komisijas 13. rakstu krājumā. Nākošajos gados vēl abi valodnieki kopā apceļo Rietumkurzemi, bet Augšzemgali, Latgali un Austrumvidzemi J. Endzelīns viens pats.

Šais ekskursijās savāktais bagātīgais izlokšņu materiāls tiek ņemts par pamatu diviem lieliem darbiem, kas top ilgākā laika posmā, vācot vēl jaunus materiālus. Proti, J. Endzelīns ķeŗas pie materiālu vākšanas savai lielajai, zinātniskajai gramatikai „Lettische Grammatik" (apm. no 1900. līdz 1911. gadam), bet pati gramatika kaŗa apstākļu dēļ var iznākt tikai 1922. gadā (otrs papildināts izdevums latviešu valodā 1951. g.). Turpretī K. Mīlenbachs apņemas sarakstīt lielu, zinātnisku latviski vācisku vārdnīcu. Papildu materiālus viņš tai vāc Rīgas Latviešu Biedrības Valodniecības nodaļas sēdēs, kas notiek no 1909. līdz 1915. gadam (pavisam apm. 160 sēžu). Šais sēdēs piedalās dažādu izlokšņu pārstāvji, labi to pratēji: virkne rakstnieku, skolotāju, ārstu u. c. profesiju cilvēku. Tomēr ne tikai 1. pasaules karš, arī nāve 1916. gadā pārtrauc šo lielo darbu.

Pēc 1. pasaules kaŗa šo darbu turpina un pabeidz J. Endzelīns, pie kam atlikušās vārdnīcas daļas sarakstīšanā daudz palīdz valodniece E. Hauzenberga - Šturma. Jāuzraksta ne vien atlikušā vārdnīcas daļa (sākot ar vārdu „patumšs"), bet jāpapildina arī K. Mīlenbacha jau sarakstītā. Sākot ar 1922. gadu, atkal notiek RLB Valodniecības nodaļas sēdes — pavisam ap 300 — katru nedēļu ik pa 2 stundām. Tanīs atkal piedalās dažādu izlokšņu pratēji, parasti tur dzimuši un auguši, piederēdami pie dažādām profesijām: atkal — rakstnieki, skolotāji, L.U. filolol. u. filoz. fak. baltu nod. u. c. nodaļu mācības spēki, studenti, kā arī absolventi, ārsti, inženieŗi u. t. t. Datus par (mazāk pazīstamu) vārdu precīzu izrunu, nozīmi, izplatījumu J. Endzelīns vāc arī ar laikrakstu starpniecību. Kad 1932. g. vārdnīca nobeigta (4 biezos sējumos), izdod papildinājumus 2 sējumos, kuŗu pēdējā burtnīca iznāk 1945. gadā. Tā lielā vārdnīca prasa daudz darba, top četru gadu desmitu laikā; bet ieguvums liels ne vien apmēru ziņā (vārdnīcas 6 biezie sējumi aptveŗ vairāk par 5.000 lappušu) — vēl jo vairāk nozīmes ziņā. Blakus burtniecībai un rakstniecībai te iestrādāts arī daudz tieša izlokšņu materiāla. Precīzi apzīmēta ikkatra vārda forma un izruna dažādās izloksnēs, tāpat dažādās nozīmes; pie tam tā nozīmes paskaidrotas ar plašu frazeoloģiju, minot vārdu teikuma sakarā. Beigās dota vārda etimoloģija, tā sakot vārda radu raksti. Šo „Latviešu valodas vārdnīcu" izmantojuši un izmanto dažādu profesiju latvieši, zināms, arī cittautu zinātnieki. Ar prieku jākonstatē, ka „Latviešu valodas vārdnīcu" mūsu rakstnieki un dzejnieki ne vien palīdzējuši darināt, bet to arī izmanto. Svešumā tā pārspiesta un izplatījusies apm. 500 eksemplāros, un joprojām piesakās pa pircējam. —

Minējām, ka J. Endzelīna un K. Mīlenbacha dialektoloģiskajās ekskursijās (1900. un nākošo gadu vasaras brīvlaikā) gūtais bagātīgais materiāls tika ņemts par pamatu lielajai gramatikai un vārdnīcai. To, šo bagātīgo izlokšņu materiālu, J. Endzelīns izmanto arī programmas sastādīšanai, kas izlietājama turpmākajos izlokšņu aprakstos. „Programma izlokšņu aprakstiem" publicēta „Druvā" (1912. g. 12. n-rā un 1913. g. 5., 7., 8. un 10. n-rā). Tā gandrīz līdz pēdējam laikam noderējusi par palīgu izlokšņu pētītājiem. —

Nodibinoties brīvajai Latvijai, izlokšņu pētīšanas darbam aktīvi pievēršas kā Latvijas universitātes filolol. u. filoz. fak. mācības spēki, tā studenti un absolventi. Bez jau agrāk minētā prof. J. Kauliņa un prof. J. Lautenbacha šim darbam nododas doc. (vēlāk prof.) Anna Ābele, prof. J. Plāķis u. c. No jaunās valodnieku paaudzes izceļas prof. J. Endzelīna ilggadējā līdzstrādniece E. Hauzenberga - Šturma un N. Rūķe - Draviņa. Rodas daudz izlokšņu aprakstu, visvairāk iespiestu „Filologu biedrības rakstos" (107 izl-u apraksti!), kas J. Endzelīna redakcijā iznāk no 1921.-1940. g., pavisam 20 sējumu. Izl-u apraksti un materiāli atrodami arī citur, tā „Latvijas augstskolas rakstu" (sāk iznākt arī Rīgā 1921. g.) 16. sējumā. 1931. gadā L. U. filol. u. filoz. fak. studentu „Ramaves" apgāds sāk izdot rakstu krājumus ar nosaukumu „Ceļi", kur arī publicē izlokšņu materiālus resp. pētījumus, tā, piem., 6. un 9. rakstu krājumā. Tos atrodam arī „Filoloģijas materiālos", kas iznāk 1933. g. un veltīti J. Endzelīnam viņa 60. dzimumdienas gadījumā.

Rosīgi darbojas latviešu valodas — tamlīdz arī izlokšņu — pētīšanas laukā Valodas krātuve, ko nodibina pēc J. Endzelīna ierosinājuma.

Sīkākus norādījumus par izlokšņu materiālu un pētījumu publikācijām interesenti atradīs prof. J. Endzelīna „Latviešu valodas gramatikas" (izd. 1951. g.) 3. § beigās, pie kam viss 3.§ veltīts latviešu valodas izlokšņu un dialektu apskatam.

Iekāms pievēršamies laikam pēc 2. pasaules kaŗa, pieminēsim vēl, ka pēc aptuveniem datiem priekšpadomju laika posmā pavisam rodas kādi 130 izlokšņu apraksti; (no tiem lielum lielā daļa „Filologu biedrības rakstos"). —

Izlokšņu pētīšanas darbs nav apstājies arī 2. pasaules kaŗa laikā un īpaši pēc tā. Visvairāk darīts mūsu dzimtenē, kur palicis Jānis Endzelīns, daļa viņa audzēkņu no brīvvalsts laikiem, kam pievienojušies jauni vēlākajā laika posmā. Darba vadītājs

(Nobeigums 6. lpp.)

Teodors Zeltiņš

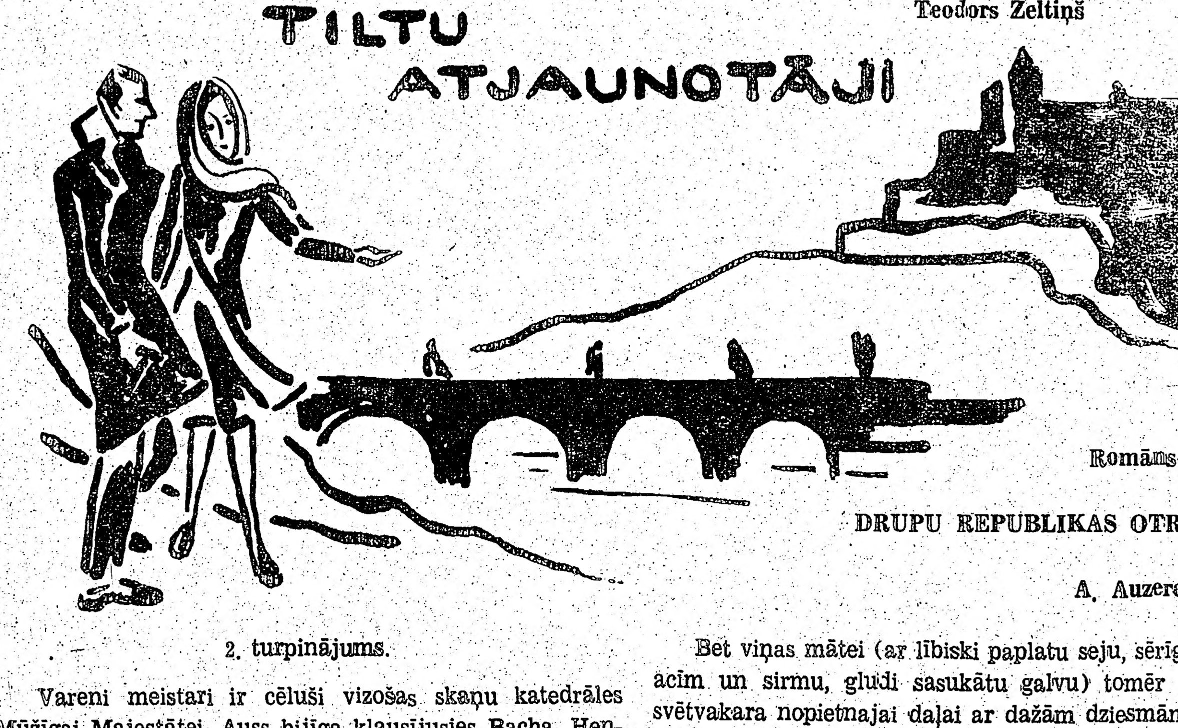

Romāns

DRUPU REPUBLIKAS OTRA DAĻA

A. Auzeres viņete.

2. turpinājums.

Vareni meistari ir cēluši vizošas skaņu katedrāles Mūžīgai Majestātei. Auss bijīga klausījusies Bacha, Hendeļa, Palstrīnas balsī. Bet nekas nav to darījis tik laimīgu un reizē liegi skumīgu kā mazās Ziemassvētku dziesmas pieticīgi vienkāršā meldija.

Mēs nemeklējam pēc piemirstā meistara, kas griezis stabules šīm eņģeļu dziesmām, un tas arī nemaz nav vajadzīgs, jo caur viņiem visiem savu dziesmu dzied brīnišķīgie debesu koŗi. Ja Ziemassvētku vakarā uz mūsu dienišķās maizes galda būs kaut viens vienīgs egles zars, mēs atkal dzirdēsim eņģeļu dziesmas un ausīm nesaskaitāmu soļu gurdinātās kājas ceļam uz nekad vairs neaizsniedzamo laimes zemi."

Lasītājs pielika punktu pēdējam teikumam, bet klausītāji klusi sēdēja, kā turpinādami klausīties. Laikam tās bija atmiņu balsis no citiem laikiem, citas zemes un citām eglēm. Sniegs tur šķita bijis vēl baltāks par to, kāds tagad biezā kārtā gulēja pār Frankoniju, zvaigznes tumšajās nakts debesīs nesalīdzināmi spožākas un svētvakara zvanu skaņas daudz svinīgākas nekā tās, kas ieviļņoja garāžā no tuvējo vācu baznīcu torņiem.

Ar skaļu sprakšķi kādas svecītes liesma iekodās egles skujās, kas apsvilušas izdvesa apmēram tādu smaržu, kāda ir skumji rūgtenām un reizē tīkami skurbinātājām atmiņām. No tām nu visus izrāva laukā Annai Ciedrai klēpī sēdošais Indulis. Priecīgi satraukts, viņš enerģiski cilāja roķeli un pūlējās visu citu uzmanību pievērst kūpošajam egles zaram: „Ege . . . eģe . . ." Jūlijs Gārša Vandai pakautrīgi bija licis nojaust, ka viņas rīkotajā eglītes vakarā būtu priecīgs ierasties kopā ar Annu.

„Es domāju, nodziedāsim vēl visi kopā dziesmu, tad sāksim vakara laicīgo daļu — ar dāvanām un pīrāgiem. Bērns jau pietiekami ilgi pacietīgs gaidījis, kad varēs beidzot parāpot zem eglītes pie raibajiem sainīšiem." ierosināja Vanda.

Bet viņas mātei (ar lībiski paplatu seju, sērīgi valgām acīm un sirmu, gludi sasukātu galvu) tomēr likās, ka svētvakara nopietnajai daļai ar dažām dziesmām un Auriņa nolasīto gabaliņu vien nepietiktu.

„Kā nu tā — bez īsta Dieva vārda," viņa teica.

„Eče, es arī tāpat domāju. Vajadzētu kaut ko no bībeles, kā mājās savai saimei pa reizei priekšā palasīju..." atsaucās Darbača tēvs.

„Varbūt, tad pats jūs varētu arī šovakar . . . ja visi mēs mīļi jūs palūgtu . . ." sacīja skolotājs Gārša.

„Vai man kāda īpaša lūgšana vajadzīga, vai kas — tādai lietai. Es tikai domāju, ka varētu kāds jaunāks ar skaņāku balsi, piemēram, Cīruļdziesma."

„Darbača tēv, jūs taču zināt . . ." iztrūcies iesaucās Ģedimīns un būtu, bez šaubām, patētiski turpinājis, ka viņš ir cilvēks ar tīri latvisku dainu dvēseli, bet laikus pamanīja pret sevi vērstu Vandas skatu ar nepārprotamu brīdinājumu Ziemassvētku vakarā atturēties no savu uzskatu klāstīšanas. Tāpēc viņš tikai atturīgi atzinās: „Es neesmu nekāds lielais bībeles lasītājs . . ." Tā bija godīga, nevienu neizaicinātāja atbilde, bet sievasmātei pietika jau ar to, lai paskatītos meitas vīrā ar skumji līdzjūtīgu skatu.

Darbacis svinīgi nokrekšķinājās un paslēpa roku kabatā, izvilkdams Jauno Derību melnos vākos. Tātad, viņš bija tomēr cerējis un gaidījis, ka viņu aicinās lasīt Dieva vārdu.

Vecais saimnieks (svētkiem par godu uzvilcis baltu kreklu un aizlicies priekšā apkaklītei piekabināmu kaklasaiti) sameklēja pelēko vadmalas svārku krūšu kabatā acenes, pievilka krēslu tuvāk eglītei un sāka lasīt. Viņš lasīja stipri drebošā balsī (kādā parasti nemēdza runāt), vārdus pa reizei kā dziedot pastiepdams. Un Anna piekodināja Indulītim, lai tagad viņš saņemas sēdēt pavisam klusu.

„Un notika tanī laikā, ka grāmatas no ķeizara Augusta tapa izsūtītas, lai visa pasaule tapu uzrakstīta . . . Tad arī Jāzeps no Galilejas, no Nācaretes pilsētas, nogāja uz jūdu zemi, uz Dāvida pilsētu vārdā Betlemi, tāpēc ka bija no Dāvida rada un cilts, lai liktos pierakstīties ar Mariju, savu saderēto sievu, kas bija grūta. Un notikās, turpat tiem esot, tas laiks nāca, kad tai bija dzemdēt. Un viņai piedzima pirmdzimtais dēls, un tā to ietina autiņos un lika silē, jo citur tiem nebija vietas tai mājas vietā . . ." Lūka evaņģelija pirmos 20 pantus nolasījis, Darbača tēvs vēl noskaitīja lūgšanu, visi kopā nodziedāja „Es skaistu rozīt' zinu", un Indulis nu vareja priecīgs pierāpot eglītei un vilkt laukā tās pakājē paslēptos sainīšus.

Jaunā māte kā lasīt pratēja notupās viņam blakus, lai Indulītis zinātu, kam katru dāvanu Ziemassvētku vecītis atnesis.

Cīruļdziesma ziņkārīgs gaidīja, ko Vanda teiks par viņa dāvanu, bet mēģināja izlikties gaužām vienaldzīgs — paņēma šķīvi ar sievasmātes ceptajiem pīrāgiem un sāka piedāvāt ciemiņiem: „Ņemiet un nekautrējieties, jo cilvēks galu galā nedzīvo arī no gara vien . . ."

Pie durvīm kāds spēcīgi pieklauvēja un vēra vaļā, negaidot aicinājumu ienākt. Šis neaicinātais ciemiņš bija Bullīša kundze, pelēkajā nometnes vatenē ģērbusies, ar kailu izpūrušu galvu un elkonī iekārtu tukšu grozu. No kājām sniegu nodauzījusi, drošā un noteiktā gaitā viņa pienāca pie galda, kur bija nolikti svētku cienasta trauki. „Tā jau es domāju, ka jums būs bagātāk apklāts galds nekā daudziem citiem, jo Cīruļdziesma Pelerīna plauktus vēl galīgi tukšus nav iztirgojis un Vanagu māte ir izdarīga saimniece. Bez tam — kā esmu dzirdējusi — Darbacītis esot nokāvis savu vepreli."

„Tiesa, tiesa, nokāvu gan," atzinās saimnieks. „Kur lopiņu tādā caurā būdā pa visu ziemu izturēsi. Ja nebūsim līdz pavasarim aizbraukuši mājās, gan tikšu atkal pie jauna sivēna."

„Lai kāds vēl saka, ka latvieši neprot dzīvot. "Atļaujas neprasījusi, neaicinātā viešņa nocēla no galda un ielika savā kurvī bļodiņu aukstās gaļas un puskukuli maizes, tad izņēma no Ģedimīna rokām šķīvi ar skaisti brūnajiem pīrāgiem.

Cīruļdziesma samulsis plātīja muti, un Vanda tik vien kā jaudāja iesaukties: „Bullīša kundze, es tiešām nesaprotu . . ."

„Pasaulē notiek daudzas mums nesaprotamas lietas, un vajadzētu ļoti daudz laika, ja visas tās mēs gribētu izskaidrot. Piemēram, kā tas var notikt, kā tas ir vispār iespējams, ka paši savus zēnus, kas kāvušies par mūsu galvu un mantas drošību, raidām cietsirdīgi projām no savu durvju sliekšņa? Bet tādas lietas notiek. To šādi atraidītie nupat man stāstīja, meklēdami Ziemassvētku vakarā, kur kādā siltā kaktā nolikt galvu," paskarbi kareivīga sacīja Bullīša kundze, stalto augumu taisnu izsliedama.

„Mūsu leģionāri? Tikuši laukā no gūstekņu nometnes?" jautāja Augusts Auriņš. „Vai daudzi?"

„Manā istabā visiem vietas iznāks, kur nakti pārlaist. Tikai viņu izsalkums ir daudzkārt lielāks par manu pārtikas devu. Tāpēc ņēmu kurvi rokā un nolēmu apstaigāt dažus, svētku mielastam smagāk apkrautus galdus. Jūs laikam domājāt, ka vecā Bullītene ir pilnīgi traka — nāk un neaicināta aptīra citu galdus."

„Piedodiet, Bullīša kundze, mēs nevarējām iedomāties, kas par lietu," sacīja Vanda stipri mainītā balsī, paņēma kurvi un pati tanī kaut ko vēl ielika.

Cīruļdziesmam radās visu atsaucīgi atbalstīta ideja: „Bullīša kundze, mēs ieaicinām viņus pie savas egles. Nemaz ir nerunājot par mūsu nacionālo pienākumu pret saviem kaŗavīriem, tas vienkārši nebūtu umāni — Ziemassvētku vakarā likt justies atstumtiem taisni tiem, kas tautai bijuši gatavi nest vislielāko upuri — dzīvību. Tos, kas palikuši gulam kaujas laukos, mēs varam godināt vienīgi ar klusu pieminēšanu, turpretī dzīvajiem mums dota laimīgā iespēja parādīt savu pateicību ar siltā sirsnībā pretī izstieptām rokām. Kas mēs gan būtu par latviešiem, ja mūsu sirdis pret nežēlīga likteņa piemeklētim brāļiem paliktu cietas kā krams? Ar to mēs automātiski izstumtos laukā no tautas kopības. Tāpēc — lai viņi nāk un jūtas mūsu vidū kā mājās, cik vispār tādās improvizētās mājvietās svešumā cilvēks var labi justies. Tomēr, varbūt šī Vāczemes egle ar drebošajām svecīšu liesmiņām viņiem — tāpat kā mums — palīdzēs atcerēties kādreiz dzimtenē puškotās svētku eglītes, svētku zvanus sirdīs un baznīcu torņos, un mīļu draugu sagādātās dāvanas."

Aizmirsusi Indulīša viņai klēpī saliktos dāvanu sainīšus, kuŗus nu vajadzēja sadalīt pēc piederības, Anna Ciedra klausījās runātāja jūsmīgajā balsī. Pats savu vārdu aizkustināts, Ģedimīns bija piecēlies kājās un akcentēja spēcīgākos teikumus ar straujām roku kustībām.

Bullīša kundze iekāra elkonī kurvi un grasījās steigties tālāk: „Tikai nekaisiet puķītes, Cīruļdziesma. Nabaga puikas ne tuvu nav tādā omā, ka tās tos dikti varētu iepriecināt. Labi, es viņiem pateikšu. Kas grib, lai atnāk. Jūs jau tagad te esat pa pusei tāds kā pilntiesīgs saimnieks — varēsit kaut ko no Pelerīna plauktiem nocelt un ielikt viņu tukšajās somās."

„Noteikti, mēs tukšā projām viņus neaizlaidīsim," dedzīgi apgalvoja Cīruļdziesma. „Es zinu, es esmu pārliecināts, ka Amorijs manā vietā būtu darījis to pašu."

„Tur tev ir pilnīga taisnība, Ģedi. Kā redzu, tad esmu atstājis īstu vīru īstā vietā. Tu godam turi rūpi ne tikai par tavā pārvaldīšanā atstāto mantu, bet arī par mana vārda labo slavu. Tas krietni domāts un krietni darīts, Ģedi."

Tik ļoti pazīstamas, bezbēdīgi jautras balss pārsteigti, visi pagriezās pret durvīm. Tur tiešām stāvēja Amorijs Pelērīns jaunā mētelī ar karakula apkakli un karakula ziemas cepuri galvā. Viņš izskatījās vēl cienīgāks nekā aizbraukdams, nemaz vairs neatgādinot noplukušu bēgu-li.

Amorijs nolika sev blakus zemē lielu jaunu koferi un lēni nomauca dzeltenos cūkādas cimdus: „Ko jūs skatāties manī tādām acīm, it kā es būtu no zemes izlīdis spoks?"

(Turpinājums sekos)

. g. 31. decembrī, 105. n-rs.

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861,
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 3-7798, Montreal, P. Q.,
210 VICTORIA AVE., APT. 16.

V. BEBRIS
APDROŠINĀŠANAS SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC.
TORONTO PL 9-6266.

ALEKSANDRA
KĀNBERGA
birojs pārcelts uz
65 Ferrier Ave.,
pie Danforth — starp Logan un Carlaw Ave.).
Tel. HO 3-2667, Toronto.

LASĪTĀJU Vēstules

IBSENS, L. V-ŅA UN ZINKĀRE

961. GADU!

A.D. Kristapsons
-MEAT-
& SAUSAGES
1095 Queen St., E. HO 6-5152.

ĀDOLFA KRISTAPSONA

GAĻAS UN DESU VEIKALS - DARBNĪCA
1095 Queen St., E., Tel. HO 6-5152, Toronto.

LAIMĪGU UN PANĀKUMIEM BAGĀTU JAUNO GADU VISIEM TAUTIEŠIEM!

LATVIEŠU DARBA BIRŽA

PIRMIE PANĀKUMI

Reaģējot uz manu pēdējo rakstu, kāda kundze, kuras aso prātu allaž esmu apbrīnojis, man svētkos apgalvoja: „Tas laiks, kad latvietis latvietim nebaltā dienā palīdzēja, ir pagājis. Šodien mūsu starpā īsti labi savā elementā jūtas nenovīdības un skaudības velniņš!"

Var jau būt, ka kundzes pieminētais mazais ragainis patiešām šur un tur dzīvo kā pa kāzām. Man personīgi liekas, ka latviešu sabiedrībai par šo negantnieku nebūtu pārāk daudz jāuztraucas. Mēs nedarīsim pāri patiesībai, ja pieņemsim, ka visos četros pasaules vējos izklaidētā latviešu tauta patiesībā ir viena liela latviešu ģimene. Jūs taču labi zināt frazi, ka šādas un tādas nevēlamas lietas notiekot pat „vislabākajās ģimenēs". Nopietnos brīžos tāpat kā citās tautās arī mūsu ģimene aizmirst sīkus strīdus un nesaskaņas un turas kopā, sniedz palīdzīgu roku brālim, māsai, vai pat pazudušam dēlēnam.

Ar Latviešu darba biržas atdzīvināšanu mēs no jauna esam parādījuši, ka mēs itin labi vēl protam ar darbiem apliecināt savu piederību pie latviskās kopības, un ka mums nemaz nav tik vienaldzīgs mazāk laimīgo tautiešu liktenis.

Man jāziņo par Latviešu darba biržas pirmajiem panākumiem. Īsi pirms svētkiem pavisam negaidot mūsu akcijās ietvaros negribētas bezdarba atpūtas dienas nācās pārtraukt vairākiem tautiešiem. Būvuzņēmējs G., ko varbūt daudzi uzskata par latviešu sabiedrībai „atlūzušu zaru", jo gauži maz viņš redzams latviešu sarīkojumos, kā bija solījies, pieņēma darbā pirmos 4 jaunos līdzšinējos latviešu bezdarbniekus.

Pazīstama Toronto latviešu zobārste lūdz atsaukties latviešu amatnieku, kas pa klusajiem ziemas mēnešiem varētu veikt galdnieka un mūrnieka darbus viņas jaunā nama pagrabā.

Tautietis A. B. varētu dot darbu citam latviešu amatniekam, kas gribētu paknibināties, pārtaisot viņa namā pāris durvis un logus un pieliekot mājas ārpusē jaunas izolācijas plāksnes.

Tautiete Mirdza D. domā, ka viņa varētu palīdzēt sagādāt darbu bankā, kurā viņa strādā, vismaz divām latvietēm.

Stājoties Darba biržas talcinieku rindās, Mirdza piebilst: „Mums patiešām bija pēdējais laiks kaut ko darīt, lai palīdzētu savējiem. Paskatieties uz vāciešiem — tie spiežas iekšā visur, kā prusaki. Vāciešu invāzija visā darba frontē iet uz priekšu ar īsti prūsisku neatlaidību!"

Man jāpiekrīt, jo darba vietā, kur es patlaban strādāju, pēdējo 4 gadu laikā nav pieņemts neviens latvietis, bet vāciešu skaits ir trīskāršojies. Pirms vairākiem gadiem šajā nodaļā strādāja tikai latvieši.

Tagad lūdzu uzmanību, — lai klausās tie mūsu bezdarbnieki, kuru aroda zināšanas atļautu tiem darboties lidmašīnu fabrikā. Mani informē, ka tūliņ pēc Jaunā gada viena no lielākām Kanadas lidmašīnu fabrikām pieņems jaunus strādniekus dažādās fabrikas darbnīcās. Interesentus labprāt savedīšu kopā ar informācijas sniedzēju, kas šinī fabrikā jau strādā. Es nedrīkstu te atklāti izpaust šīs fabrikas vārdu, bet tautiešiem, kas dzīvo Toronto ziemeļos, tā ir ļoti ātri un ērti sasniedzama.

Tautietis Jānis P. savukārt piedāvājas palīdzēt tādiem vīriem, kas pa bezdarba laiku gribētu dažas stundas pastrādāt benzīna pildītavā. Maksāšot gan maz.

Tā, redziet, mūsu Darba birža ir sākusi darbu, un es negribētu to nosaukt par pavisam nesekmīgu. Darba meklētāju aktīvitāte un visu tautiešu kopīga atsaucība nodrošinās panākumus.

Man jāpiekrīt Z. K. ieteikumam nenminēt darba meklētāju pilnā vārdā. Darba meklētājam jau tā diezgan krenķu, lai viņa personīgo nelaimi ar avīzes palīdzību izbazūnētu pa visu pasauli. Tāpat es ievērošu darba piedāvātāju vēlējumus palikt avīzes slejās anonīmiem, jo nebūtu pareizi katram atsaucīgam tautietim uzlaist kaklā ne vien tos, kam darbs nepieciešams, bet arī tos, kas ziņkārības dēļ liktu skanēt telefona zvanam līdz vēlai vakara stundai.

Mīļš paldies visiem Darba biržas talciniekiem. Lai visiem, kuru rokas vēl pagaidām stāv dīkā, nākošais gads būtu labāks!

Jaunā gadā ieejot, lai atļauts novēlēt veselību visiem maniem lasītājiem. Ar labu veselību viss pārējais būs itin viegli reālizējams.

Jūsu A. Kundrāts

KLASISKS MEISTARDARBS

Hendeļa Mesijas uzvedums Ziemassvētku laikā

Ir parasta tradicija, ka katru gadu Ziemassvētku laikā Toronto simfoniskais orķestris kopā ar 160 dziedātāju lielo Mendelsona kori un četriem solistiem atskaņo Džordža Frederika Hendeļa vareno Mesiju (Messiah), kas ilgst nepilnas 3 stundas, ieskaitot īsu starpbrīdi. Šis notikums ir tik ievērojams, ka CBC to pārraida no krasta līdz krastam un abās dienās Maseja halle ir vienmēr izpārdota. Tā arī šogad tuvu pie 6000 klausītāju dzirdēja šo impozanto darbu teicamā interpretācijā. Klausoties jau septīto gadu pēc kārtas Hendeļa Mesiju, šķiet, ka šoreiz tā bija mūzikāli visteicamāk izstrādāta. Par to jāpateicas diriģentam V. Suskindam, kas ar lielu erudīciju un dziļu artistisku izpratni bija ķēries pie šīs kolosālās orātorijas noslīpēšanas. Iespaidīgi savus recitātīvus un ārijas veica Pegija Anne MekMurija (alts) un Ričards Verro (tenors). Pārējie solisti bija Luijs Kviliko (bass) un Anne Stefensone (soprāns). Tenors Ričards Verro (Verreau) no Montreālas dziedāja savas atbildīgās ārijas un sausos recitātīvus ar gandrīz italisku bel conto. Mūzikāli ļoti niansētu interpretāciju sniedza A. MekMurija. Mendelsona koris kā vienmēr savus vokālos kalngalus sasniedza ar „Hallelujah" dziedājumu. Bet grūti izskaidrot, kādēļ šis slavas dziedājums jāklausās, kājās stāvot. Vai tādēļ, ka oratorijas pirmatskaņojuma laikā toreizējais Anglijas karalis Džordžs I aiz lielas sajūsmas pietrūkās kājās. Visubeidzot atzinība pienākas Toronto simfoniskajam orķestrim par smalkjūtīgi veidoto Pastorālo simfoniju. Tiešām — grandiozs koncerts! Bija arī krietns skaits latviešu klausītāju, kas regulāri ar dzīvu interesi seko līdzi augstvērtīgai mākslai.

A. K.

LABOJUMS

LA 101. n-rā, rakstā „Piezīmes ceļā", 1. slejā — 18. rindā no apakšas jālasa: „Un mēs joprojām vēl ticējām arī tālākos gados . . .", nevis „labākos."

Ziemassvētki dziesmās un dejās

Toronto latviešu biedrība Ziemassvētku ieskaņai bija rīkojusi 17. decembrī īpašu vakaru ar Birutas Senkēvičas sacerētu uzvedumu „Ziemassvēkti latviešu sētā". Uzvedumā bija ietverta seno latviešu Ziemassvētku atcere, kuru ar attiecīgu illustrējumu redzējām uz skatuves. Vakaru ievadot, B. Senkēviča uzrunas vārdos pakavējās pie Ziemassvētku tradiciju izcelsmes un svētku paražu iesakņošanās mūsu tautā. Seno latviešu skatījumā tie bija saules godināšanas svētki, par godu gaismai un saulei, un tos mēdz dēvēt par Saulgriežu svētkiem.

Šo svētku senās paražas ir piebārstītas ar daudz un dažādiem ticējumiem un izdarībām, ko ļoti saprotamā priekšnesumā varēja vērot uz skatuves. Zināmas neērtības radīja ierobežotās telpas, bet uzveduma dalībnieki centās un prata skatītājus iejūsmot dzīvot līdzi uzveduma illustrējumiem.

Režisors F. Lintiņš, kas pats arī pildīja teicēja lomu, bija pratis saliedēt uzveduma dalībniekus.

Saistošā valodā teicējs katrā starpposmā pastāstīja par atsevišķām paražām, ticējumiem u. t. t., kam sekoja illustrējumi ar tēliem uz skatuves, dziesmās, dejās u.t.t. Runājot par ķekatām, teicējs norādīja uz senču ticējumu, ka tās ejot no mājas uz māju, pāri laukiem un tīrumiem, un aizbaidot visu ļauno, kas tur bijis ieviesies. Ķekatās redzējām lāci, lāču dīdītāju (buduļu veci), čigānus u. c. Savs ticējums bijis arī ķekatu dančiem, kas pasargājot tīrumus un dārzus no nezālēm, kā arī mājinieku pēršana, ar ko izdzenot slinkumu un laiskumu. Īpatnēji bijuši arī Ziemassvētku ticējumi, kā, piem., auksta svētku nakts ir pazīme jaukai vasarai, kā arī, ja dzirdama bišu sanēšana stropā šai naktī u. t.t. Šo svētku senās paražas ir izpaudušās dainās, kuras skandināja „Līgas" dziedones V. Lintiņas vadībā, ar O. Pētersoni kā solisti.

Jauniešu tautas deju grupa J. Dreifelda vadībā izlīdzinātā un patīkamā solī attēloja svētku paražas ar dančiem, klavieru pavadījumus veicot O. Upeniecei.

Budeļu tēvaiņa uzdevumu atzīstami paveica aktieris H. Miķelsons. Saimnieks bija J. Bekeris, bet saimniece — Marta Ankure, čigāniete — Vija Birzniece u. c.

Ķekatniekus pacienāja; cienastā labi iederējās galda skats ar cūkas šņukuru un „desas likumu"; bija arī medusalus u. c. seno Ziemassvētku cienasti.

Par apgaismojumu rūpējās V. Turķis, skatuvei dekorātīvo ietērpu bija devis māksl. O. Grebže, ko sakārtojis Gribusts.

Patika uzveduma dalībnieku tautas tērpi, kas lieku reizi pasvītro seno Ziemassvētku tautiskuma paražas.

TLB pr-ka vietn. J. Gribusts sirsnīgos vārdos pateicās autorei B. Senkēvičai, pasniedzot P. Tīlinga dāvāto ziedu grozu.

Pateicības vārdus saņēma arī režisors F. Lintiņš un uzveduma dalībnieki. Biedrības dāmas prčes V. Rubles vadībā bija parūpējušās par gaumīgu svētku cienasta galdu ar Ziemassvētku vakara paēdieniem.

MĀKSLA UN MĀKSLINIEKI

Britu slavenais rakstnieks J.B. Pristlijs (Priestly) patlaban apceļo ASV, nolasot lekcijas dažādās universitātēs. Autors domā, ka šīsdienas cilvēki (īpaši Ziemeļamerikas kontinentā) ir stipri atpalikuši kultūrālā laukā. „Cilvēki šodien vairs nezina, kā pareizi runāt un rakstīt angļu valodā. Jūs ieraugāt skaistu meiteni, un liekas, ka viss ir vispilnīgākā kārtībā. Bet tiklīdz viņa atver muti, jūs dzirdat vienīgi „bolabolabola," skaņas, kas var nozīmēt it visu ko," saka šis izcilais lugu un grāmatu autors.

☆

„Pošieties Toronto mākslinieku karnevālam," atgādina karnevāla „preses šefs", gleznotājs J. Zuntaks. Šogad karnevāls notiks 24. februārī Kolumba zālē, kas būs atjautīgi dekorēta. Par karnevāla labo izdošanos rūpējas īpaši dekorātors K. Langenfelds un Mirdza Jaunzeme. Kā tagad jau zināms, karnevāla apmeklētājiem būs iespēja savā īpašumā iegūt 3 vērtīgas gleznas, vai nu par lieliski izdomātām maskām, vai arī iegādājoties laimīgo lozi.

★

Jaundibinātais jauniešu orķestris (National Youth Orchestra of Canada), 124 mūziķu sastāvā debitēja Maseja zālē ar Vēbera, Bētovena, Mocarta un Vāgnera skaņdarbiem. Jaunais ansamblis ir samērā teicami saliedēts, kaut pastāv tikai neilgu laiku.

A.K.

Sveicam

NIKOLAJU LIDEKU
60 gadu jubilejā!

DV Toronto saime.

CEĻOJOŠĀ TEĀTRA PANĀKUMI

Ceļojošais teātris ar Anšlāva Eglīša lugu „Pēc kaut kā cēla, nezināma" ar Adolfa Kaktiņa piedalīšanos beidzis savu turneju pa ASV un Kanadu, un aktieri atgriezušies mājās. Turnejas dalībnieki uzskata šo pasākumu kā lielu panākumu. Visur tie uzņemti ar sajūsmu, pie kam sevišķu interesi izrādījusi jaunatne. Visur notikusi A. Kaktiņa godināšana sakarā ar viņa 75 gadu jubileju. Ceļojošais teātris sagādāja iespēju 11.000 tautiešiem noskatīties izrādi un piedalīties iecienītā mākslinieka, Tēvzemes balvas laureāta godināšanā.

Turnejas organizētājs J. Šāberts, Ad. Kaktiņš, Alma Mača un Ksenija Brante ceļojošā teātra automobilī, kuru vadīja J. Risters, nobraukuši 15.000 jūdzes, apmeklējot 30 ASV novadus un sniedzot 39 izrādes. Losandželosā bija jādod 2 izrādes; tur bija klāt arī lugas autors Anšlāvs Eglītis. Ceļojums noritēja ļoti gludi, laiks bija labs, lai gan automašīnai vajadzēja šķērsot tuksnešus un kalnus. Vienīgi atgriežoties mājās, Ņujorkas tuvumā uznāca sniegs. A. Kaktiņš palika savā dzīves vietā Losandželosā.

Turneja sākās ar pirmizrādi 10. septembrī Ņujorkā un nobeidzās 5. decembrī ar izrādi Takomā, Oregonā. Trupa iegriezās arī mazākos latviešu centros. Piemēram, Vankuverā, Britu Kolumbijā, latvieši bija ļoti iepriecināti, ka arī pie viņiem iegriežas latviešu mākslinieki. Visur latvieši izvadīja teātri ar saucieniem — „Uz redzēšanos!"

Turnejas vadītājs J. Šāberts paskaidro, ka šī turneja rādījusi, ka šādas teātra izrādes visur tiek gaidītas un ka tām ir liela nozīme latviskās kultūras uzturēšanā. Ja izdotos atrast jaunu piemērotu lugu, varētu domāt par nākošās turnejas rīkošanu.

NODARBINĀTĀ MOLDAVA

ČECHI CEĻ SAVU LIELĀKO SPĒKSTACIJU UN CER PA ŪDENS CEĻU SAVIENOT PRĀGU AR HAMBURGU

Lai gan Moldavas ūdens ceļu un spēkstaciju plāni ir radušies jau priekškara laikos, tie sakarā ar komūnistu saimniekošanu, sāk kaut cik nopietni reālizēties tikai tagad. Nesen daļēji nobeigta 1955. gadā sāktā „Orlik" spēkstacijas aizsprosta celšana. Šīs spēkstacijas 70 km garais ezers spējot uzkrāt 700 miljonu kubikmetru ūdens, un spēkstacija, kad būšot pilnīgi gatava, gadā ražošot 400 miljonu kilovatu strāvas. Lai Moldavas spēkus izmantotu pilnīgi, ir jāuzceļ vēl vismaz 10 aizsprostu, no kuriem 5 ir jau gatavi un 2 jau ceļ. Pēc aizsprostu uzcelšanas būšot novērsti arī Moldavas un Elbas ik gadus radītie plūdi. Pēc zināmajiem plāniem tālākā nākotnē no Hamburgas līdz Prāgai cauru gadu varēšot braukt arī 1000 tonnu lieli kuģi.

RIO KARNEVĀLS TORONTO

Brazilieši rāda savu folkloru

Patlaban Toronto viesojas deju trupa no Rio Dežaneiro, kura ik vakarus Karaliskā Aleksandras teātrī iepriecina torontiešus ar lieliski sagatavotu un krāšņām bagātu deju un dziesmu rēviju — „Brasiliana." Visi, kas bija ieradušies uz pirmizrādi Ziemassvētkos, piedzīvoja patīkamu pārsteigumu. Programmas pēdējais uzvedums „Carnivel of Rio de Janeiro" bija domāts visiem vakara apmeklētājiem. Skaistās brazilietes un eleganti izskatīgie „cabalēro" ielūdza visus parterī sēdošos uz savu ugunīgo karnevālu. Turpat nepilnās 5 minūtēs skatuve bija kā pieblīvēta ar kanadiešu skatītājiem, kas mēģināja atdarināt Rio karnevāla populārākās dejas — sambu, marču un frevo. Šī, neapšaubāmi, bija vakara visjautrākā daļa, kuru atcerēsies visi tie, kas, pārnākot mājās, saviem draugiem varēja lepni pavēstīt: „Es biju Rio karnevālā!" Arī pārējiem priekšnesumiem imponēja ar dienvidniecisko ritmu dažādību, folkloras elementiem un teicami saskaņoto choreografiju. Sevišķi iespaidīgs bija zvejnieku ciema uzvedums un satira par sambas piedzimšanu. Programmas pirmajā daļā ļoti ipatnēja bija deja „Džungļu mistērija," kas varbūt vistiešāk atspoguļoja Brazīlijas nēģeru tradicijas. No vokālistiem vispatīkamāko iespaidu atstāja Marija Sabina, kas savas melodiskās dziesmas interpretēja ar īpatnēju akcentu; priekšnesuma stilu un koloritu. Vēl jāpiebilst, ka arī klausītājiem bija iespēja parādīt savus vokālos dotumus ar pāris „O, O" un „Ai, Ai" piedziedājumiem.

V. KUČĀNS,
kungu drēbnieks.
120 FERRIER AVE., TORONTO,
(pie Danforth un Pape Ave.)
Tel. HO 1-5891.

GUNTIS ZARIŅŠ

VARONĪBAS AUGSTĀ DZIESMA

STĀSTS

Dāvināts leitnantam BERNHARDAM KOSKINAM.

9. turpinājums

Dzīvotgriba dzemdēja varonību, bailes un drošības meklēšana dzemdēja tēvzemes mīlestību, un bailes un dzīvotgriba dzemdēja tā saucamo mīlestību. Kara laikā cilvēki pārojās, daudz neprasot, kas bija pretspēlētājs, jo gadījuma izvēle nebija liela: bailes no nāves dzemdēja vēlēšanos turpināt savu sugu . . . Uzmanīgi viņš paverās Lidijas sejā: acis puspievērtas, mati viegli sajukuši un lūpas atvērtas, gaidot skūpstu. Pēkšņi šķietamie apvainojumi izgaisa, kaut kas iekodās kāju pirkstos un pār mugurkaulu skrēja uz augšu, atsitās galvā un sāka riņķot . . . Viņš satvēra meiteni un skūpstīja ar bailēm un naidu . . . Lidijas rokas atslāba, un vienīgi mute neatlaidās no Pudiķa lūpām, augums bez spēka un gribas tiecās viņam pretim. . .

Kad Pudiķis pamodās, dzīru telpā skanēja balsis. Viņš pārlaida skatu telpai. Tā bija bijusi ārsta pieņemamā istaba. Uz izmeklējamā zviļņa viņam blakus gulēja Lidija, viņa smaidīja. Gar sienām ārstniecības grāmatas, stikla skapītī daži aizmirsti vai nevajadzīgi instrumenti, visa telpa bija pilna ar sterilu gaisotni. Izzudis bija reibums, kas malās smadzenēs pirms pāris stundām.

„Pudiķi!" dzīru telpā sauca Pacers. Pudiķis ātri uzlēca kājās un sāka ģērbties. Kaut kur sameklētā sega noslīdēja no Lidijas pleciem, un viņš varēja redzēt viņas kailās krūtis viegli līgojamies dzēruma miegā. Viņa nebija skaista, bet jaunība tās augumam piešķīra skaistumu, kas piemīt pat metalla atsperei — cietu un elastīgu pieklājību.

„Pudiķi!" Pacers atkal sauca. Paķēris savu formas svārku, Pudiķis izmetās no telpas. Pacers stāvēja galda galā ar glāzi rokā, virsseržants vēl vienmēr snauda uz grīdas, un Zemzars pamodies, miegainām acīm kūkoja krēslā.

„Ko tu ārdies? Pulkstenis tikai pieci, un mums vēl veselas trīs stundas laika!" Pudiķis piegāja galdam un piepildīja glāzi ar atšķaidīto spirtu. Saviebies, kā dzerot ricineļļu, viņš glāzi iztukšoja vienā malkā.

„Tu puikām sataisīties negribi dot nemaz laika, kamēr tiksim līdz barakām, būs seši — astoņos mums jāiziet, vai tu esi, jeb vai tu spēlē aitas galvu?" Pacers paņēma mēteli un vilka mugurā.

„Viņš ir aitas galva!" noteica Zemzars un cēlās kājās, bet tad nevarīgi atslīka krēslā un ievaidējies, saķēra galvu.

„Beidziet kasīties! Vislabākais būtu, ja mēs varētu kaut kur izraut kādu krūzi kafijas . . ." Pudiķis izņēma galvas sāpju tabletes un tās noskaloja ar jaunu malku dzeramā. Pie pēdējiem vārdiem durvis atvērās, un pa tām ar paplāti ienāca Emīlija— uz paplātes kūpēja trīs lielas tases ar melnu kafiju.

„Labrīt, varoņi!" viņa smiedamās teica. „Jūs jau tie agrie putni, vakar visi zvērējāt, ka jums jāiet atpakaļ jau nakts vidū, — kā redzu, tad rota nav zaķis, neaizbēgs!" Vīri satvēra krūzes un izslāpuši dzēra. Emīlija smaidīja. Pacers piegāja viņai klāt, aplika roku plecam, pievilka un noskūpstīja. Klusu, lai neviens nedzirdētu, viņš teica:

„Visu labu, gan jau mēs atkal tiksimies . . ." Meitene skumji pasmaidīja, papurināja galvu un teica:

„Es par to nemaz nedomāju, paldies par skaisto vakaru!" Pudiķis ar vienu ausi klausījās sarunā. Viņš domāja, vai nevajadzētu pacelt Lidiju un atvadīties, bet tad nopurinājās — nekad nevarēja zināt, vai viņa lietas uztvers tāpat kā Emīlija, vai pilēs no sentimentālitātes. Labāk bija iet bez vārda! Zemzars bija izdzēris savu kafiju, noskurinājās, uzvilka mēteli un aplika jostu.

„Iesim"! viņš aizsmakušu balsi teica.

„Iesim!" vienā balsī piekrita abi pārējie.

„Pasveicini pārējos!" Emīlijai teica Pacers.

„Pasveicini Lidiju!" kaunīgi murmināja Pudiķis. Bija tā savādi — kā žēl, kā skumji.

„Jā, es to izdarīšu!" Emīlija vēl vienmēr smaidīja. „Sveiki!"

„Visi trīs vīri izkāpa uz ielas. Austrumos sāka rādīties tikko manāma gaisma. Tālumā skanēja artilerijas dunoņa, un šur tur ierējās kāds automatisks ierocis. Kāda nakts bija pagājusi — sākās rīts. Ar šo dienu sāksies viņu īstais uzdevums — nogalināt un baidīties.

10. pants

Tanku mednieku rota bija norīkota otrās pozicijās. Neviens gan lāga nezināja, ko šeit nozīmēja pirmās, ko otrās pozicijas, jo krievi atradās visur un, galvenais, tur, kur tos vismazāk varēja gaidīt. Nelielais ciems bija nosirmojušu egļu mežu apņemts. Kādus pāris kilometrus priekšā nīka pārējās pulka rotas: krievi Vecā kaujas grupai deva atelpu. Zemzars ar Paceru gulēja kādas zemnieku mājas goda istabā. Pudiķis ar Pureniņu virtuvē cepa kartupeļus. Puikas saimes galā spēlēja kārtis, eļļoja ieročus un lāpīja zeķes.

„Ko tu darīji Latvijā?" Pureniņš jautāja Pudiķim, uz lielās pannas apgriezdams nobrūninātus kartupeļus.

„Manam tēvam bija lauku mājas, un es pats gāju skolā . . ." Pudiķis domāja. Galva sāpēja. Ko viņš īsteni bija darījis pēc tam, kad bija ticis izmests no teoloģijas fakultātes?

„Budzis. . ." Sīkiem smiekliem iesmējās Pureniņš, un varēja manīt, ka tālāku paskaidrojumu viņam nevajadzēs. Pudiķis pateicās dieviem, ka viņam nebūs jādod tālāki paskaidrojumi. „Un kad tu aizbrauci uz fronti?"

‚Kartupeļu šķēle bija uzkritusi uz krāsns un nelabi smirdēdama dega.

„Kādēļ? Tu gribi zināt? Pašā sākumā. . ."

„Tāpat vien, es uz tevi skatos un nevaru lāgā saprast . . ."

„Nevienam otrs cilvēks nav jāsaprot!"

„Bet kādēļ pašā sākumā?"

„Es tiešām nezinu. . ." Pudiķis mēģināja iedomāties, kādēļ viņš īsteni bija aizdauzījies uz Baltkrieviju. Kaut kas miglains kāpa atmiņā, bet par to negribējās domāt.

„Tu nezini?" Pureniņš neatlaidās.

„Nē, es nezinu!"

Kartupeļi bija gatavi, un Pureniņš tos uzkāmēja uz diviem katla vāciņiem. Vienu pasniedza Pudiķim. Ar pilnu muti ēzdams, viņš atkal jautāja:

„Kā tu tiki uz Vāciju?"

„Mani atveda. Tiku ievainots, kopā ar Paceru, kaut kur pie Opočkas un tad jutos tik riebīgi, ka ne prātā nenāca prasīt, kur mani ved . . ." Runādams Pudiķis glaudīja sāpošo celi. Sāpes atkal un atkal lika atcerēties karu un esmi. Kartupeļi garšoja lieliski — Pudiķis domāja par savu pirmo sprediķi, viņš vienmēr par to domāja, kad apzinājās savu dzīvību, bet nekas no tā nebija iznācis — kartupeļu apbrūninātās malas kraukšķēja uz zobiem un milti, kā maigi vārdi vēlās mutē. Viņš domāja par Vārdu un Dievu — divas lietas, kas izteica visu pasauli . . . Kas attaisnoja cilvēka dzīvi.

„Es domāju — tu viens no „kureliešiem". . . „ turpinādams ēst teica Pureniņš.

„Dievs pasargi!" īsteni izbiedēts, izsaucās Pudiķis un tad pārsteigts jautāja: „Vai tad es izskatos pēc tāda?"

„Kas tad ļauns ar kurēliešiem?" Pārsteigts jautāja izdilušais kaprālis.

„Tie visi vai nu traki, vai pēdas sitēji . . ."

„Kas tad mēs tādi?"

„Godīgi karavīri!"

„Bet ko tad mēs darām? Nesitam pēdu?"

„Nē! Mēs atkāpjamies!"

„Kāda starpība starp pēdas sišanu un atkāpšanos?"

„Ko tu mani tincini, Kurelis bija sadomājis uz savu roku mest pūku un ņemt vagu — vācu kara kungiem tas nepatika, un es viņus par to nevainoju, nevienam tas nepatiktu vai tas vācietis, anglis, vai krievs . . . Starpība starp atkāpšanos un pēdas sišanu ir tā — ja tu mūc kopā ar priekšniecību un uz pavēli, tad tu atkāpies, ja mūc pats uz savu roku, tad tu sit pēdu un esi mīkstpēdiņš. . ." Pudiķis bija beidzis ēst un nolika katla vāciņu ar karoti uz malkas bluķīša krāsns priekšā.

„Tātad," neatlaidās Pureniņš, „ja tu mūc kopā ar Paceru vai es mūku kopā ar tevi — tad mēs atkāpjamies, bet ja . . ."

„Tu tiešām esi aitas galva!" izsaucās Pudiķis. „Vecais ir priekšniecība, viņš mūs ved ārā no spailēm uz ielenkumu un no ielenkuma . . . kur — to es pats nezinu. Mēs nemūkam, mēs iztaisnojam fronti, mēs atkāpjamies, bet mēs nekādā gadījumā nemūkam — jo mums ir atļauja iet uz priekšu, vienalga, vai iešana uz priekšu nozīmē iešanu „uz atpakaļ" vai uz priekšu . . ."

„Es apmēram saprotu . . ." murmināja Pureniņš. „Ja es palikšu ar jums un Veco, tad neviens nevarēs teikt — es situ pēdu jeb ņemu vagu — es būšu tikai atkāpies vai uzbrucis?"

„Taisni tā tas ir!" apstiprināja Pudiķis.

„Pudiķi!" no kungu gala skanēja Zemzara balss. Zemzars bija pamodies. Pacers vēl vienmēr gulēja. Pudiķis ienāca pie priekšniecības. Zemzara galva plīsa pušu. Viņš kaut kā, it kā miglā, atcerējās dzeršanu pie Klapatnieka. Rotas izvešanu pozicijās. Satikšanos ar Veco, bet visos šajos notikumos trūka jebkādas sakarības. Spilgtāk kā jēkad Zemzars apzinājās notikumu gadījuma rakstūru un šo notikumu summu — šausmīgas galvassāpes. „Saki," viņš jautāja kaprālim, „vai visai rotai atradi, kur apmesties un kas to izdarīja — virsseržants, tu vai es pats?"

„Jūs abi ar Paceru, virseržants taču izgāja pa priekšu un mūs šeit sagaidīja, Vecais arī bija šeit . . . Es biju druskū noraustījies, bet viss izgāja gludi . . ." Pudiķis ar izbrīnu raudzījās Zemzarā. Vai tad kapteinis tiešām bija bijis tik pilns? Pacers vēl vienmēr gulēja. Zemzars piecēlās un piegāja galdam, uz kura bija izklāta kara karte.

„Pacer!" viņš pēkšņi iebļāvās, raudzīdamies kartē. Pacers pacēla galvu un blisināja miegainās acis.

„Jā?"

„Saki, vai tu atceries, Vecais runāja par kaut kādu tilta gala noziciju, kuru turot vācu pionieri?"

(Turpinājums sekos)

LATVIEŠU ZINĀTNIEKS PĒ… BRUŅOŠANĀS IESPĒJAS

A. DRAVNIEKS ZINĀTNISKS PADOM… ČIKĀGĀ

MONTREĀLĀ
Europe Stationary
1980 St. Catherine W..
dabūjami
LATVIJA AMERIKĀ
atsevišķi numuri

1960. g. 31. decembrī, 105. n-rs.

S - DARBNICA
5152, Toronto.

M!

TRA PANĀKUMI

zākos latviešu centros. Piemēram, Vaņkuverā, Britu Kolumbijā, latvieši bija ļoti iepriecināti, ka arī pie viņiem iegriežas latviešu mākslinieki. Visur latvieši izvadīja teātri ar saucieniem — „Uz redzēšanos!"

Turnejas vadītājs J. Šāberts paskaidro, ka šī turneja rādījusi, ka šādas teātra izrādes visur tiek gaidītas un ka tām ir liela nozīme latviskās kultūras uzturēšanā. Ja izdotos atrast jaunu piemērotu lugu, varētu domāt par nākošās turnejas rīkošanu.

RIO KARNEVĀLS TORONTO

Brazilieši rāda savu folkloru

Patlaban Toronto viesojas deju trupa no Rio Dežaneiro, kura ik vakaru Karaliskā Aleksandras teātrī iepriecina torontiešus ar lieliski sagatavotu un krāšņām bagātu deju un dziesmu revīju — „Brasiliana." Visi, kas bija ieradušies uz pirmizrādi Ziemassvētkos, piedzīvoja patīkamu pārsteigumu. Programmas pēdējais uzvedums „Carnivel of Rio de Janeiro" bija domāts visiem vakara apmeklētājiem. Skaistās brazilietes un eleganti izskatīgie „cabaleiro" ielūdza visus parterī sēdošos uz savu ugunīgo karnevālu. Turpat nepilnās 5 minūtēs skatuve bija pieblīvēta ar kanadiešu skatītājiem, kas mēģināja atdarināt Rio karnevāla populārākās dejas — sambu, marchu un frevo. Šī, neapšaubāmi, bija vakara visjautrākā daļa, kuru atceroties vēl tie, kas pārnākot mājās, saviem draugiem varēja lepni paziņot: „Es biju Rio karnevālā!" Arī pārējiem priekšnesumiem imponēja ar dienvidniecisko ritmu, dažādību folkloras elementiem un teicami saskaņoto choreografiju. Sevišķi iespaidīgs bija zvejnieku ciema uzvedums un satīra par sambas piedzimšanu. Programmas pirmajā daļā ļoti patīkama bija „Džungļu mistērija," kas varbūt vistiešāk atspoguļoja Brazīlijas nēģeru tradīcijas. No vokālistiem vispatīkamāko iespaidu atstāja Marija Sabina, kas savas melodiskās dziesmas interpretēja ar īpatnēju akcentu, priekšnesuma stilu un koloritu. Vēl jāpiebilst, ka arī klausītājiem bija jāpiedalās pārlieku vokālos dziedājumos „O, O" un „Ai, Ai" piedziedājumiem.

V. KUČĀNS,
kungu drēbnieks.
120 FERRIER AVE., TORONTO,
(pie Danforth un Pape Ave.)
Tel. HO 1-5891.

... Kurelis bija sadomājis uz savu ... vagu — viņu kara kungiem ... viņus par to nevainoju, nevienam tas ... angļis, vai krievs ... Starpība ... pēdas sišanu ir tā — ja tu mūc kopā ... pavēli, tad tu atkāpies, ja mūc ... tad tu sit pēdu un esi mikstpēdiņš ... krāsns priekšā.

... Pureniņš, „ja tu mūc kopā ar ... kopā ar tevi — tad mēs atkāpjamies ...

... galva!" izsauca Pudiķis. „Vecais ... mūs ved ārā no spailēm uz ielenkuma ... kur — to es pats nezinu. Mēs ... fronti, mēs atkāpjamies, bet ... nemūkam — jo mums ir atļauja ... vai, ka ieņēma uz priekšu nozīmē ... vai uz priekšu ..."

... saprotu ..." murmināja Pureniņš. ... jums un Veco, tad neviens nevarēs ... vagu — es būšu tikai ...

... apstiprināja Pudiķis.

... kungu gala skanēja Zemzara balss. ... Pacers vēl vienmēr gulēja. Pudiķis ... Zemzara galva plīsa pušu ... atceroties dzeršanu pie Klapatas ... Satikšanos ar Veco, bet ... jebkādas sakarības. Spilgtāk ... notikumu gadījumu rakstu ... sausmīgas galvassāpes ... „vai visai rotai atradī, kur ... virsseržants, tu vai es ...

... virsseržants taču izjāja pa priekšu ... Vecais arī bija ... bet viss izgāja gludi ..." Pudiķis ar ... vai tad kapteinis tiešām bija ... vēl vienmēr gulēja, Zemzars piecēlās ... kura bija izlikta kartē ... iebļāvās, raudzīdamies kartē ... mieganās acīs.

... kuru tiešām par kaut kādu ... vācu pionieši?"

(Turpinājums sekos)

LATVIEŠU ZINĀTNIEKS PĒTA BRUŅOŠANĀS IESPĒJAS

A. DRAVNIEKS ZINĀTNISKS PADOMNIEKS ČIKĀGĀ

Čikāgā (A. K.) — Laiku pa laikam latviešu zinātnieki izpelnās arvien lielāku amerikāņu preses ievērību. Viens no tiem ir Dr. chem. Ph. D. Andrejs Dravinieks, kas nesen saistījies kā zinātniskais padomnieks ASV bruņošanās dienestā. Par savu līdzšinējo un turpmāko darbu mūsu zinātnieks izsakās: „Pārgāju uz „Armour Research Foundation" sabiedrību tādēļ, ka tur ir interesantāks darbs. Standard Oil sabiedrībā specializējos korrozijā, publicēju darbus par korrozijas mechanismu un biju Standard Oil firmas pārstāvis „American Petroleum Institute" korrozijas apakškomitejā. Izgudroju arī t. s. korrozijas zondas (corrosion probes), kurus tagad plaši lieto naftas rūpniecībā, lai monitorētu karrozijas ātrumu ar elektriskiem līdzekļiem un speciāliem paraugiem, ievietotiem rafinēriju iekārtās. Pēdējā aptauja rādīja, ka ASV eļļas rūpniecības lieto ap 2.000 zondas gadā. Jaunajā darba vietā esmu zinātniskais padomnieks. Tagad jāmēģina attīstīt jaunu pētīšanas virzieni sponsorētiem projektiem. Darbojos pa daļai korrozijā, bet arī mēģinu izveidot jaunus laukus; starp tiem ir degvielu elementi (fuel cells) un metodes objektīvai olfaktometrijai — specifiski mēģinot pielietot adsorpcijas potenciālu mērošanu organisku tvaiku pazīšanai un koncentrācijas noteikšanai. Darbs ir tiešām ļoti interesants un esmu, kā teikt, brīvs cilvēks."

— Kā jūs izmantojat savu brīvo laiku?

„Pa starpām interesējos par filozofiju," saka A. Dravinieks, it sevišķi par tās moderniem novirzieniem un filozofijas zinātnes un technoloģijas savstarpējām attiecībām. Pagājušā gadā par šo tematu nolasīju nelielu referātu šejienes latviešu inženieru grupai. Šīs lietas un ceļošana pa ASV ir pagaidām mani „hobiji".

Zinātnieks atzīstas, ka latviešu sabiedriskajam darbam atliek ļoti maz laika. Turklāt arī ģimenes dzīve prasa savu ārtavu. A. Dravinieks vislielāko vērību veltī savu bērnu akadēmiskai izglītībai. Meita Sarma, kas jau sasniegusi 20. dzīvības gadu, studē bioloģiju un valodas Pomona kolledžā Kalifornijā, bet šinī gadā izņēmuma kārtā devās uz Cirīches universitāti (Šveicē) papildināties vācu un franču valodas zināšanās. Dēls Dzintars, kas patlaban vēl mācās vidusskolā, iecerējis studēt ķīmiju Čikāgas universitātē.

— Kādi ir jūsu ieskati par mērķiem, kas kādreiz varbūt sevi neattaisno? Tādi taču gadās zinātniskā darbā? —

„Mūsu darbošanās ir tikai tāda inerciāla kustība uz priekšu, aizmirstot, ka pasaule mainās arvien straujāk un straujāk; un bieži kustība zem agrāk dotā impulsa turpinās tikai tādēļ, ka baidāmies apstāties un atzīties, ka tas, kam esam veltījuši tik daudz pūļu un cerību, nav vairs reāli vajadzīgs, nepieciešams vai pat vēlams. Tie, kas strādā zinātnisko darbu, ir pieraduši jo bieži bez nožēlas aizsviest daudzo nedēļu un gadu pūles, ja jaunā pieeja liekas daudzsološāka. Man šķiet, ka tas pats princips jālieto arī mūsu personīgā dzīvē, mēģinot biežāk skatīties uz priekšu, un arvien no jauna pārekšamināt motīvus, kas mūs bieži akli dzen uz priekšu. Galvenā māksla ir iemācīties atrauties no inerciālās takas par veltām pūlēm, un apzinīgi meklēt dziļākus motīvus."

A. Dravinieks ir dzimis Pēterpilī, Krievijā, un beidzis Jelgavas 2. vidusskolas reālo nodaļu. Pēc tam iestājies LU ķīmijas fakultātē, turpinājis studijas Marburgas universitātē Vācijā un ieguvis Ph. Dr. gradu fizikālā ķīmijā Illinojas Technoloģijas institūtā. Uzņēmīgais zinātnieks ir vienības „Līdums" vecdraugs.

MONTREĀLĀ
Europe Stationary
1980 St. Catherine W.,
dabūjami
LATVIJA AMERIKĀ
atsevišķi numuri

DRAUDZES EGLĪTES VAKARS POKIPSIJĀ

Aizmugurē stāv no kreisās: draudzes priekšnieks agr. A. Zieminš, ērģelniece V. Anševica, mācītājs A. Anševics. No Ziemassvētku vecīša pa labi — Sestdienas skolas skolotāja A. Šmite. Foto: O. Līcis

JAUNAI GAITAI DROŠA GAITA

Ar interesi un prieku nācies vērot „Jaunās Gaitas" veidošanās ceļu un augšanu. Tagad, sasniedzot 27. n-ru, šķiet, ka Jaunā Gaita gatava aizpildīt radušos robu un uzņemties jaunus pienākumus, — nekā tas, varbūt, bija domāts sākumā, kad iznāca šī žurnāla pirmie numuri. Ja gaitu sākot, Jaunā Gaita bija tipisks jaunākās paaudzes pasākums, jauno autoru rupors, tad tagad tas pamazām izveidojies par izdevumu, kas var jau kalpot visai latviešu sabiedrībai bez paaudžu izšķirības. To apliecina ne tikai saturs, bet arī paši autori — žurnāla veidotāji, kuru saimei pievienojušies ne tikai vidējās, bet arī jau daži vecākās paaudzes autori. Tā Jaunā Gaita, paturot ar pilnu tiesību sava nosaukuma simboliku garīgajos vaibstos, nostājas aizvien drošāk tai vietā, kuru kādreiz pildīja trimdā Ceļa Zīmes, kādreiz brīvajā Latvijā Daugava.

Daugava Jāņa Grīna vadībā bija neaizstājama mūsu kultūras augšanas un veidošanās virzītāja, tā izšūpoja savās slejās veselu jaunu talantu plejādi, un jācer, ka arī Jaunā Gaita, kaut jauna, vēl maz piedzīvojuša, bet ideju bagāta redaktora vadībā, spēs trimdā pulcināt ap sevi visus mūsu radošos, talantīgos spēkus.

Tagad, kad jau sen vairs nedzirdam neko par nopietno literāro izdevumu — Ceļa Zīmēm, Jaunās Gaitas paplašināšanās, jaunas bāzes atrašana vairāk kā apsveicama. Nevar nepamanīt tik zīmīgu un patīkamu parādību, kā, piemēram, mātes un dēla publicēšanos vienā (pēdējā) numurā: P. Jēgere - Freimane sniedz interesantu pārskatu par spilgtākajām parādībām pagājušajā Ņujorkas teātru sezonā, dēls — Dzintars Freimanis raksta par jaunākajiem meklējumiem franču romānā. Tas jau skaidri liecina, ka Jaunajā Gaitā nojauktas paaudžu aizspriedumu un pretešķību robežas, lai kopīgi veidotu latviskās kultūras cietoksni trimdā.

No bagātīgā, plašā satura un autoru klāsta šai numurā acīs duras vairāki zīmīgi mūsu spilgtāko sirreālistu — Veltas Sniķeres un Roberta Mūka dzejoļi, pie kam ar pēdējo interesanti tvertu interviju sniedz Gunars Saliņš. Vēl lasām Ainas Kraujietes, L. Tauna, I. Lindberga dzejoļus, ar vairāk vai mazāk izdevušos prozu reprezentējās Guntis Zariņš un Jānis Klāvsons, nopietna, pamatīga ir R. Ekmeņa studija par latviešu literātūras boļševizāciju, tāpat par nopietnu pieeju un solīdām zināšanām liecina V. Zariņa raksts Evolūcijas ceļa zīmes. Interesantas pārdomas un debates var izraisīt G. Irbes apcere par Daugavas speciālizdevumu un J. Rudzīša koeksistences teoriju; kā allaž svaigi, ar lielu erudīciju uzrakstītas J. Krēsliņa apceres — šoreiz par gleznotājiem K. Neili un R. Kaņepu.

Ka lielākā daļa mūsu mūziķu ir apveltīti arī ar veiklu spalvu, no jauna apliecina Andris Vītoliņš savā rakstā par Jāni Mediņu.

Vēl lasām grāmatu apskatus, asprātīgās „Kripatas" un „Skabargas", lasītāju vēstules, kas viss ierosina un liek just „dzīvu elpu" — patīk vai nepatīk. 27. burtnīcu rotā J. Stroda, R. Kaņepa, K. Neiļa darbu reprodukcijas, vairākas autoru ģīmetnes, illustrācijas, zīmējumi. Bagāts numurs!

I. Vīksna.

PAZUDUŠIE MILJONI

SOCIĀLISTISKO „MEISTRSTIĶU" ATSPOGUĻOJUMS POLIJAS LAIKRAKSTOS

Kā raksta „Glos Szczecinski" tad Štetīnes muitas iestādes un valsts tirdzniecības uzņēmumi nodarbojoties ar valsts krāpšanu, jo, piemēram, pagājušajā gadā Štetīnē apķīlāto kontrabandu — 7.000 ārzemju pulksteņus — muitas iestādes gluži kā kontrabandisti pārdevušas valsts veikaliem bez muitas pierēķināšanas. Šo darījumu rezultātā, kur daži labi nopelnījuši, valsts kase esot piekrāpta par apm. 5 miljoniem zlotu. Pie tam veikalos nemuitotie ārzemju pulksteņi maksājot tikpat, cik muitotie. Šis pats laikraksts arī ziņo, ka poļu ūdenslīdēji pie „Frischen Haffs" jūras dibenā meklējot vācu tankus — veselu SS tanku diviziju — kuri esot ielūzuši ledū un nogrimuši 1945. gadā. Līdz šim nekas neesot atrasts, un valstij atkal esot miljoni zaudējumu. Par spīti pļāpām, ka Polijā esot privātsaimniecības brīvība „Trybuna Polska" ziņo, ka pēdējos mēnešos Koseles apriņķī vien ar vietējo iestāžu pavēli esot likvidēti 300 dažādu privāto darbnīcu uzņēmumi. Līdz ar to šinī apriņķī esot vairs palikušas tikai 114 amatnieku darbnīcas, kuras pa lielākai daļai, būdamas valsts uzņēmumi, strādājot nerentabli un ar zaudējumiem.

Par citādi zaudētiem miljoniem raksta „Glos Olszytnski". Allenšteinas apriņķī no 600 valsts saimniecībām — sovchoziem 1958./59. g. tikai 44 darbojušās bez zaudējumiem . . . Šogad stāvoklis nebūšot daudz labāks. Taču pēc šī paša laikraksta ziņām, īstu sociālisma meistarstiķi 1959./60. gadā ir veikušas šī apriņķa socialistiskās būvniecības firmas, kuras strādājušas ar 5,6 miljoni zlotu deficitu. Bez tam neviens nevarot izpētīt, kur palikuši vēl 3,5 miljoni zlotu, kas uzticēti šīm būvfirmām. Visi dokumenti, rēķini un grāmatvedība esot pilnīgā kārtībā. Zagļi naudas skapjus uzlauzuši neesot, bet naudas trūkstot . . .

As.

HAMILTONĀ
O. ANDERSONA pārtikas preču veikalā, 26 MARKET ST.,
dabūjami atsevišķi
LATVIJAS AMERIKĀ
numuri.

PA SENO ĀRIEŠU PĒDĀM

VENTU GAITAS „VĒJIEM LĪDZ"

Seno āriešu izklīšanas kulminācijas laikā, laikmetā ap kristīgās ēras sākumu, viņu cilšu skaitu novērtē ap 350. Visslavenākās to vidū bija: venti (saukti arī — veneti, venji, vieni, veni), indi (arī — idi, vidi, vidini, sindi, irti, inči, galindi, karini (...indi) kūri (arī — kāri, kori, kurši, kurdi, ...urdi, hurti), ķenģi (arī — kanģi, kangci, konči, kangāri), pati (arī — patāni, sāmi), vari (arī — varini, varni, avari, vaŗagi, varagi), balti (arī — bilti, pāli, pālieši), norieši (arī — nairi jeb neiri, norveļi, nārieši), lati (arī — latiņi, liti, leti, letgali jeb latgaļi), īri velsi (arī — vilči, velti, veltiņi, ķineri), saki un mārieši.

Šo iedalījumu tomēr nevaram atzīt par absolūti precīzu, jo daudzas un tās pašas āriešu ciltis dažādās vietās saucās dažādos nosaukumos. Tā, piemēram, indi Indijā saucās arī par indiem un sindiem, bet Palestīnā par idumiešiem jeb edomiešiem, Donavas apgabalā (acīmredzot, sajaucoties ar kūriem) — par karintiem un, iekļaujoties prūšu cilšu grupā (acīmredzot — sajaucoties ar galiem) — par galindiem. Bez tam daudzu šo āriešu cilšu nosaukumi norāda uz to izcelsmi no viņu reliģiskiem kultiem vai dievībām. Tādēļ iespējams, ka pēc etniskās izcelsmes to nosaukumi ir citādi. Tā, piemēram, norieši bija ūdens dieves Nāras pielūdzēji, daļa latu — Latas, daļa baltu — Baltas (Astartas), pālieši — Pātes, mārieši — Māras (radniecība ar Nāru), venti — visvecākā āriešu dieva Jāņa sievas Venas jeb Vienas pielūdzēji u.t.t.

Šoreiz sīkāk apstāsimies tieši pie šīs pēdējās āriešu grupas — ventiem. Šķiet, līdz ar kūriem tā bija viena no viskustīgākajām āriešu ciltīm. Tādēļ arī viegli saprotams, kā vējš, šī viskustīgākā stichija pasaulēs telpā, daudzās āriešu valodās nosaukts tieši pēc šīs tautas vārda. Tāpat, arī vārdi — kustēties, griezties, tirgoties un angļu un franču valodā — arī pagātnes forma no vārda „iet." Jādomā, ka tie, līdzīgi citām āriešu ciltīm, nākuši arī ar vairākiem jauninājumiem, kas atstājuši savas pēdas daudzās valodās. Tā, piem., latviešu „vinda", ko lieto ūdens smelšanai no akas, var būt tieši ventu ieviesta, tāpat kā dažās citās valodās vārds „vītne" jeb „skrūve," (krievu — „vint," albāņu — „vid'e."

Īstenībā venti ir tie paši vidi (idi), no indiem agrāk atdalījušies āriešu cilts. To norāda arī tas apstāklis, ka persu svētajos rokstos — Avestās — kādu nodaļu sauc ir pa Ventidadu, ir Videvdatu. Ventu, jeb vidu vārdam ir sakars arī ar indu svēto grāmatu — Vedu nosaukumu. Vispār, šī cilts bija viena no galvenajām āriešu ciltīm, jo sanskritu valodā „viduši" ir „zinoša," bet genetīvs no tā paša vārda „vedušas" jau atgādina mūsu „vedoša" — vadītāja, un norāda, ka āriešu lielās izklīšanas laikā, vārdi „zināt" un „vest" jeb „vadīt" bija gandrīz ar analoģisku nozīmi, gluži kā latīņu „videre" — „redzēt" un krievu „videtj" (redzēt), „vedatj" (zināt) un „voditj" — vest. vadīt.

Otrā gadu tūkstotī pirms kristīgās ēras daļa ventu, kas tad saucās par etiem jeb itiem, ir atradusies Mazāzijas ziemeļos, kopā ar radniecīgajām pālu un nairu ciltīm. Tad, 18. g. simtenī pr. Kr. no Vidusāzijas še ieradušies kāda cita spēcīga, bet garīgi mazāk attīstīta āriešu cilts, pakļāvusi sev vietējos āriešus, bet pieņēmusi ne vien to valdou un reliģiju, bet arī — etu jeb itu nosaukumu. Grieķi, kā parasts, tam piekabinājuši savu „h", un tā iznākuši slavenie heti jeb hiti.

Lai atšķirtos no hetiem, venti savukārt sākuši saukties par enetiem, vēlāk — venetiem. Acīmredzot, šis nosaukums cēlies no ventu vecās dieves Venas jeb Vienas — dieva Jāņa sievas nosaukuma. Tā bija mīlas dieve, un vēlāk Romā no tās radās Veneras vārds. Etruski, kas arī tais laikos bija ventu kaimiņi Mazāzijā, savukārt savu vēja dievi nosauca par Vantu. Bez tam dieve ar līdzīgu nosaukumu — Venta bija arī indiešiem. No ventu dieves Vienas, kuŗu etruski sauca par Unu, cēlušies pirmā skaitļa („viena") un vietniekvārda „viņa" nosaukumi baltu un romāņu valodās.

No Āzijas venti dažādos laikos un, jādomā, pa dažādiem ceļiem nokļuvuši Eiropā. Visvecākā to mītne ir bijusi Balkānu pussala — Adrijas jūŗas austrumu piekrastē. Jādomā, ka tie ilgāku laiku dzīvojuši arī Albānijā, jo albāņu valodā „vend" nozīmē „zeme" un „vendas" = vietējs.

Mazāzijā venti pielūguši arī Urartas saules dievu Ardu. Šis nosaukums Eiropā pārvērties par Adru, arī Ātru, un tā vārdā venti nosaukuši tagadējo Adrijas jūŗu. Arī daļa pašu ventu, ka šī dieva pielūdzēji, saukušies par ātriem, ko apstiprina arī rumāņu vārds „vantes" = ātrs. Tie venti, kas vēlāk devušies uz ziemeļiem, Ātras jeb Adras vārdā nosaukuši kādu upi tagadējā Vācijā, kas tagad saucas par Oderu.

Pirmajā gadu tūkstotī venti nokļuvuši arī Adrijas jūŗas ziemeļu krastā un nodibinājuši tagadējo Veneciju. Viņi devušies tālāk Italijā, kā arī uz Šveici, Fransiju, Spāniju, Angliju un Vāciju. Dienvidfrancijā viņi uzcēluši kādu pilsētu, kuŗai devuši savas dieves Vienas vārdu. Citi venti tādā pašā vārdā nosaukuši savu pilsētu Donavas vidienā, bet romieši to vienkārši dēvējuši par Vendebonu — ventu pilsētu. Vēlāk, lai atšķirtu abas šīs Vienas (jeb kā latvieši tagad nepareizi, pieņemot vācisko izrunu, tās sauc — Vīnes), paši iedzīvotāji apgabalu ap Austrumu jeb Donavas Vienu nosaukuši par Austriju. Šīs zemes vēlākie kungi — vācieši to tikai pārtulkojuši par Österreich.

Cēzara laikā venti nostiprinājās Gallijas ziemeļrietumu daļā Bretaņā, un romiešiem tikai pēc niknām kaujām izdevās tos pārvarēt. Jādomā, ka šai laikā daļa ventu pārcēlās uz britu salām, jo tur īsā laikā radās viņu pilsētas: Venta Belgarum = Vinčestera, Venta Icenorum = Norviča un Venta Cilurum — Kergoventa.

Ziemeļvācijā daudzus gadu simteņus pastāvēja spēcīga ventu valsts, kas pārvaldīja visu Baltijas jūras dienviddaļu. Tā kā daļa ventu dievu Vienu sauca arī par Baltu, tās vārdu tie deva arī tagadējai Elbas upei. Romieši to sauca Alba, no kā vēlāk cēlās tagadējais vāciskais nosaukums — Elba. Savā laikā venti to sauca arī par Labu. Tā kā Baltijas jūŗas krastus apdzīvoja arī citas baltu ciltis, šī jūŗa ar laiku ieguva Baltijas jūras nosaukumu. Ziemeļ- un Austrumvāciju venti daudzus gadu simteņus bija pakļāvuši sev un bija kungi pār lielām slavu un ģermāņu masām. Šis apstāklis devis dažiem vēsturniekiem maldīgo ieskatu, it kā paši venti būtu bijuši slavi vai ģermāņi. Uz šo kļūdu norādīja jau Tacīts, uzsverot, ka venti ir tauta ar augsti attīstītu kultūru, bet slavi un ģermāņi vēl pilnīgi mežoņi un klejotāji.

12. gadu simteņa sākumā tagadējās Vācijas lielākā daļā vēl valdīja venti ar citām nevācu āriešu ciltīm — bojiem (Bavārijā), tauriem (Tiringijā), māriešiem, sēļiem (Silēzijā un Šlezvīgā), noriešiem (norveļiem) (galvaspilsēta — Nirnberga) un prūšiem, kā arī ar vācu ķeizaram nepadoto vienīgo ģermāņu cilti — sakšiem.

Vairākus gadu simteņus vācu ķeizari veda niknus kaŗus ar šīm tautām tagadējās Vācijas teipā. Ventus tiem izdevās pievārēt 1161. gadā, un līdz ar to pavirzīt vācu imperijas robežas no Elbas (Baltas, arī Labas) līdz Oderai (Adrai). Venti un citas baltu ciltis līdz ar viņām pakļautiem slaviem tika kristīti Meklenburgā, Brandenburgā un Meisenē.

Kā kūri un sēļi, tā arī venti Latvijā nokļuvuši ļoti nelielā skaitā, aptuveni ne vairāk par 5% no to kopskaita. Viņi saukušies par „īstajiem" āriešiem jeb īstiem, bet citās valodās, sevišķi latīņu, šis vārds pārveidojies par „aistiem" jeb „estiem". Tāpat par īstajiem āriešiem saukušies arī pārējie balti, ar to uzsverot, ka viņi nākuši no Austrumiem, pretēji milzīgajai iedzimto mežoņu masai — ģermāņiem, slaviem un somu ciltīm. Nepārprotami, ka austrumu nosaukums daudzās valodās cēlies tieši no šo īstu nosaukuma, kā to rāda angļu „East". Arī igauņi austrumus sauc „ida" — ventu ciltsbrāļu idumiešu vārdā.

Baltijas piekrastē venti, idi, sāmi un norieši pakļāvuši sev arī lībiešus, igauņus un citas somu ciltis. Vispār, šie — no dienvidrietumiem nākušie balti pie Baltijas jūŗas pienāca apm. tūkstoš gadu ātrāk nekā caur Krievijas mežiem nākušie latgaļi. Un tie bija tieši viņi, kas lībiešus pilnīgi pārņēma savā pārvaldīšanā un strauji pārlatviskoja. To pierāda daudzas no tām tāmnieku dialekta īpatnībām, kas nepavisam nav lībisma atliekas, bet gan līdz ar ventiem, kūriem, sāmiem, idiem un noriešiem (nairiem) atnestas jau no Mazāzijas. Tā, piem., kārtu atšķirību trūkums lietu vārdos jeb vīriešu kārtas pilnīga dominācija nav izskaidrojama ar lībisma ietekmi, bet gan nākusi no Mazāzijas, kur tā vērojama daudzās valodās: hetu, huru, armēņu, gruzīnu u. c. Tāpat — tāmnieku jev sāmnieku dialektā raksturīgā galotne — „iš" (piem.: brāliš = brālītis) ir no sanskrita un persu valodas, jo sanskritā visi upuŗu nosaukumi — arciš, čočiš un haviš, beidzas tieši ar šo galotni, līdzīgi kā Avestās: vidiš = tiesa, taviš = spēks un aviš = skaidrība.

Nejaušību mūsu senvēsturē ir daudz mazāk nekā novērotāji domā.

Alberts Kalniņš.

Savienotās VALSTIS

ČIKĀGĀ

Ir liela Dieva dāvana iejusties bērnu vidē, izraisīt viņu prieku un uzmanību. Tāda Dieva dāvana ir mācītājam A. Rautenšildam, par ko atkal liecināja sevišķi kupli apmeklētais draudzes sarīkojums. Atklājot sarīkojumu, mācītājs prata reliģiskas pārdomas veikli sasaistīt ar ikdienas priekiem un bēdām, piesaistot šim svētku brīdim arī lielos klausītājus. Lūgšanu noturēja mācītājs Jānis Strautnieks. Svētbrīdim sekoja Krolla Kultūras biroja organizētā izrāde „Sniega karaliene," Eduarda Ramata latviskojumā. Šī jauniešu luga jau Latvijā piedzīvoja savu pirmizrādi, un Čikāgā šī bija otrā izrāde. Lugas galvenā varone ir meitene, kas iet maklēt savu sniega karalienes aizvesto brāli. Savā meklējumā viņa sastopas ar princi, princesi, raganu, laupītājiem, līdz nonāk sniega karalienes pilī, kur mīlestības degsmē, atbrīvo savu brāli un atved atpakaļ dzimtenē, vecmāmiņas mājā.

Režisorei Verenai Strautniecei izdevies sasaistīt jauniešus teicamā saspēlē, ka var runāt par kārtīgu jauniešu ansambli. Tie, kam bijusi saskare ar teātri, zina, ka tas mūsu trimdas apstākļos nemaz nav tik viegli veicams darbs. Ir vērts viņu vārdus vismaz pieminēt, neapstājoties pie atsevišķu tomu tēlotājiem. Mēs atkal sastopamies ar Artūru Štrausu, Agitu Strautnieci, Mudīti Ārumu, Franku Freidenfeldu, Persiju Laubi, Ināru Grigolatu, Valdi Ārumu, Jāni Dišleru, Anitu Utināņu un Inesi Strautnieci, pie kam dažiem nācās tēlot divas un trīs lomas. Netrūka pārsliņu deja, par kuras labu izdošanos rūpes nesa bij. Nacionālās operas baletsolists Eižens Mežulis, bet dziesmas bija iestudējis diriģents Jānis Gaiķis, pie tam tik labi, ka publika vēlējās tās atkal dzirdēt tad, kad Ziemassvētku vecītis dalīja balvas. Savu roku bija pielikusi arī ČLT aktrise Nellija Kreņģele kā teicama grimētāja. Piemērotus kostīmus bija šūdinājusi Kristīne Ozola. Izrāde ritēja raiti, par ko jāpateicas daudzajiem palīgiem.

Starpbrīžos skolas audzēkņi deklamēja, spēlēja un dziedāja. Sevišķi svarīgs notikums draudzes dzīvē ir bērnu koris, kas pirmo reizi skandēja svētku dziesmu diriģenta E. Strautmaņa vadībā. Apsveicams pasākums, kas savukārt pulcinās bērnus jaukam darbam un tuvinās latviskai videi.

Vakaru vadīja skolas pr-ce A. Luce. Sarīkojumam sekoja svētku vecīša balvu dalīšana, cienasti lieliem un maziem, par ko lielu rūpi bija nesušas draudzes dāmas.

Viss sarīkojumu ienākums veltīts draudzes svētdienas skolai.

⊕ Bij. Nacionālās operas solista M. Ozera ģimenē piedzimis brašs zēns, kam vecāki devuši Imanta vārdu. Ģimenē valda liels prieks, jo Imantiņš ir 9. atvase. -ro.

POKEPSIJA, N.Y.

⊕ Svētdien, 18. dec. Pokipsijas un apk. ev.-lut. latviešu draudzes eglītes vakaru YWCAs zālē ievadīja ar klavieŗu solo mākst. Vēra Anševica. Sekoja māc. A. Anševica svētku dievkalpojums. Mācītājs savā uzrunā tēloja Kristus piedzimšanas laiku salīdzinājumā ar mūsu dienu dzīves chaosu. Arī kristiešu nākšana valdnieku troņos nav devusi mieru virs zemes, jo pamatā nav bijusi Kristus īstā mācība. Ziemassvētki ir bērnu svētki. Tāpat kā bērniem, mums visiem ir jāaug garīgi un jāmācās mīlēt savu tuvāku kā sevi pašu. Kamēr cilvēki nenāks pie šādas atziņas, nekāda politiska iekārta nevarēs atnest mieru virs zemes.

Sekoja bērnu priekšnesumi, galvenokārt Svētdienas skolas skolnieku sniegumā, skolotājas A. Šmitas vadībā. Trīs bērni no ģimenes, kurā maz runā latviski, jauki nodeklamēja A. Eglīša „Ir māte mani mācījusi". 12 gadu vecā Irēna Līce uz akordeona nospēlēja divas tautas dziesmas. Ziemassvētku vecītis apdāvināja visus (apm. 30) klātesošos bērnus. Ja Svētdienas skolā mācās tikai 7 bērni, kur paliek pārējie? Skolas gados būtu vismaz 15. Sevišķi iepriecināja pašu jaunāko bērnu (2—5 g. vecuma) uzstāšanās. Tie bija: Uldis Zieminš, Brigita Vimba un Bernards Riteris.

Parasti eglītes vakari ir viskuplāk apmeklēti. Arī šogad eglītes sarīkojumā bija apm. 80 personu.

Pie groziņu galda vakars ieilga līdz vēlai stundai. Tanī laikā demonstrēja arī dažas krāsu filmas.

Dāmu komiteja iecerējusi nāk. pavasarī rīkot bazāru. Atlikums domāts draudzes altāŗa trauku iegādei. Draudzes priekšnieks aicināja ziedojumu vākšanas listes līdz ar ziedojumiem naudā vai „garudā" nodot atpakaļ līdz nāk. gada 1. martam.

Nākošais dievkalpojums paredzēts nāk. gada 5. febr., parastā laikā un vietā.

KALAMAZŪ

⊕ Jaunā gada sagaidīšanu Latviešu biedrības namā 31. decembrī, plkst. 8,00 vakarā rīko Latviešu biedrība. Par siltām vakariņām un atspirdzinājumiem rūpēsies b-bas dāmu komiteja. Ieeja $1.00 no personas. Beigas 1. janvārī plkst. 2,00.

⊕ Gaidu un skautu eglītes vakars notika 21. decembrī Latviešu b-bas namā pie eglītes, kurā dega 10 īstas svecītes. Vakaru ievadīja māc. A. Piebalgs, sekcja guntiņu, mazskautu, gaidu, skautu, lielgaidu, dižskautu un roveŗu dažādi priekšnesumi gaidu vienības vadītājas G. Ķeņģes vadībā. Lielgaidas bija rūpējušās par telpas latvisku izgreznošanu un sagatavojušas viesu pacienāšanai piparkūkas, bārkstainas konfektes un sausos zirņus. Gaidas un skauti bija ieradušies kuplā skaitā, bet vecāku nebija daudz.

GRAND RAPIDI (MICH.)

⊕ Skrundas skautu vienības vadītāju apspriedē par vienības priekšnieku izraudzīts vad. Eduards Avots, vietnieku — vad. Valentīns Mežulis. Roveŗu dzimtu vadīs vad. Eduards Grīnvalds un roveris Juris Kalniņš, skautu pulciņu vad. vietn. Vitālijs Tarbūnas, vad. Alberts Rieksts un vad. Valentīns Mežulis, bet mazskautu pulciņu vad. Eduards Avots un vad. vietniece Marta Bārdiņa-Zēnu, kas sasnieguši 8 gadu vecumu un vēlētos darboties mazskautos, vecākus lūdz tos pieteikt vad. vietn. M. Bārdiņai, tālr. GL 2-6702. Vadītāju apspriedē nolēma iesniegt apstiprināšanai novada priekšniekam par vadītāja vietnieku roveri Juri Kalniņu.

⊕ Ziemassvētku eglīšu sarīkojumu virkni 17. decembrī Latviešu biedrības telpās ievadīja skola. Deklamāciju un mūzikālo priekšnesumu programmā lielu interesi radīja Ziemassvētku uzvedums ar baletu un tautas dziesmām, ko sagatavojušas skolotājas A. Kalēja un R. Liepiņa. Jaunākie skolas audzēkņi saņēma svētku dāvanas un saldumus, bet visi tika pacienāti ar cepumiem un dažādiem atspirdzinājumiem, par ko bija rūpējusies vecāku padome ar dāmām. Vecāku padomes pr-dis V. Mežulis pasniedza veltes skolas pārzinim V. Lībantam un draudzes māc. Kr. Hermanim. Pēdējais arī eglītes vakaru atklāja ar garīgu aktu.

⊕ Nesagaidījusi Ziemassvētkus, sava dēla un vedeklas dzīves vietā 1 8. decembrī aizvēra acis mūžīgai dusai 76 gadus vecā Kazimira Kārkliņa, dzim. Tumaševics. Viņas šūpulis kārts Minskas guberņā, kur tās tēvs strādājis kādā lielā muižā par noliktavas pārzini. Latvijā dzīvojusi Umurgā un Zaļeniekos, visur bez ģimenes ligzdas veidošanas un tiešā darba parādīdama lielu sabiedrisko rosmi. Sākumā K. Kārkliņa kopā ar dēla ģimeni nokļuva Misisipi, bet vēlāk pārcēlās uz Grand Rapidiem. Viņu apbedīja 21. decembrī Vūdlavna kapu kalniņā Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. - lut. draudzes nodalījumā. Izvadīšanu vadīja māc. Kr. Hermanis, no draudzes ziedus nolika A. Lībante.

⊕ Latviešu Romas - katoļu draudzes eglītes vakars ar priekšnesumiem un kopīgu azaidu latviešu biedrības telpās 1961. gada 1. janvārī.

⊕ Grand Rapidu latviešu biedrība savās telpās, 342 Bridge ielā, 31. decembrī, plkst. 9,00 vakarā rīko Vecā gada aizvadīšanu un Jaunā gada sagaidīšanu, solot patīkamu laika pavadīšanu gadu mijā.

⊕ J. A. Švecha pārtikas un delikatešu veikalam publikas ērtības labā izdarīta paplašināšana, izveidojot otru nodaļu, kurā turpmāk pietiekamā vairumā tiks cepta rupjmaize, saldskāmā maize un valču maize. Paredzēts gatavot arī citāda veida cepumus un apgādāt tautiešiem delikateses eiropiešu gaumē.

⊕ Mazajiem uzņēmējiem pēdējā laikā pievienojies Kazimīrs Rocāns, kurš sola iesiet jaunas un lietotas grāmatas un gatavot albūmus uz pasūtinājumu. Viņa adrese 814 Coldbrook, N. E., tālr. RI 2-2271.

V. Z.

CEĻA VĀRDI

Jūs gribat ko gluži jaunu un sensācionālu: vienu vien dienu dariet visu to, ko liek jūsu sirdsapziņa! Jūs brīnoties redzēsit, ka tā ir gluži jauna dzīve, sensācionāla un interesanta.

☆

Ne laikam un ļaudīm kalpot, bet arī ne sev. Abi pāriet. Mērķis var būt tikai pārejošs.

☆

Kas zina, ko grib, — spēj visu, ko grib.

J. Rainis.

G. BATCHELLER REAL ESTATE BROKER
33 Fairview Blvd., Toronto HO 3-6612

V. PALMA PĀRSTĀVIS
61 Hogarth Ave., Toronto HO 1-3670

NEMAKSĀJIET VELTI ĪRI — IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZAS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

LAIMĪGU UN SEKMĒM BAGĀTU JAUNO GADU
vēlē VISIEM TAUTIEŠIEM TUVU UN TĀLUMĀ.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 3 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELA IZVĒLE VISĀ PILSĒTĀ.

KĀDS VĀRDS PAR LATVIEŠU VALODAS IZLOKSNĒM

(Pārnesums no 3. lpp.)

bijis Latvijas Zinātņu akadēmijas Valodas un literātūras institūts, bet piedalījušās tanī (darbā) arī dažas augstākas mācības iestādes. Darbs noritējis 3 virzienos: 1) strādāts gar **latviešu valodas dialektoloģijas atlantu,** 2) ik gadus (sākot ar 1947. g.) **sarīkots pa ekspedīcijai izlokšņu materiālu** un vietvārdu vākšanai dažādos Latvijas apvidos un 3) samērā liela vērība veltīta **izlokšņu aprakstu** rakstīšanai.

Par valodas dialektoloģijas atlantu sakāms, ka tā uzdevums ar ģeografiskās metodes palīdzību sniegt pārskatu par zināmu valodas parādību teritoriālo izplatību. Palaikam katrai valodas parādībai ir paredzēta sava karte; tādu karšu uzzīmēts (līdz apm. 1953. g.) apm. 200,-.

Kaut kas padarīts ir arī svešumā, kaut gan ārpus Latvijas izlokšņu pētīšanas darbu veikt daudzkārt grūtāk — kur un no kā lai te vāktu materiālus?! Ar lielu atzinību pieminēsim **stendenieka baltu filologa Kārļa Draviņa un baltu filologes Veltas Rūķes - Draviņas** lielo, stingri zinātniski izstrādāto **Stendes izloksnes aprakstu. Apraksts** (kam materiāli, bez šaubām, lielāko tiesu dzimtenē sakrāti) aptvers vairāk daļu. No tām jau iznākušas trīs daļas (1955., 1956. u. 1958. g.), kurās kopā 489 §!

3. LATVIEŠU VALODAS IZLOKŠŅU ATSPOGUĻOŠANĀS BURTNIECĪBĀ UN RAKSTNIECĪBĀ

Nobeidzot rakstu, lūkosim pavisam īsi vēl atbildēt uz diviem jautājumiem:

1) Vai mūsu burtniecībā un rakstniecībā atrodami izloksnēs sacerēti darbi? 2) Vai izloksnes kaut kādi atspoguļojas arī tais burtniecības, bet it īpaši rakstniecības darbos, kas sacerēti rakstu jeb literārajā valodā?

a) Burtniecība

Kas, mūsu tautas dziesmas un pasakas lasīdams, ir pievērsis vērību arī to valodai, būs pamanījis, ka zināma daļa to ir uzrakstīta izloksnē. Tas pats sakāms par tā sauktajiem brachiloģismiem: mīklām, sakāmvārdiem, parunām u. c. burtniecības veidiem.

Nav retums arī tādi burtniecības sacerējumi, kuros sastopam tikai pa kādai izlokšņu formai vai vārdam, citādi tie uzrakstīti literārajā valodā resp. kādā vidus dialekta izloksnē, kas ļoti tuva rakstu valodai.

Interesentiem viegli par to pārliecināties, pāršķirstot apgāda „Imanta" izdotos tautas dziesmu sējumus un mīklu, sakāmvārdu un parunu sakopojumu (labāk gan teikt: izlasi), kas „Imantas" apgādā un prof. K. Straubergа redakcijā iznāca 1956. gadā. Grūtāk ar tautas pasakām, jo svešumā iznākušas tikai izlases, kur nez vai tās viegli izdosies sameklēt izloksnē uzrakstītus tekstus. Tie gan ir atrodami prof. P. Šmita „Latviešu pasaku un teiku" 15 sējumos, kas iznāca Latvijā no 1925. līdz 1937. gadam, bet svešumā nav pārspiesti. Šis lielais, zinātniskais pasaku un teiku sakopojums tikai retam būs līdzi no dzimtenes. Svešumā tas būs uzejams lielajās bibliotēkās.

b) Rakstniecība

Ir mums arī izloksnēs sacerēti daiļdarbi, lai gan, tiesa, to ir daudz. Samērā vairāk tos ir devuši mūsu Latgales rakstnieki un dzejnieki, kuru (šādos darbos) lietātā latgaliešu valoda pamatojas uz augšzemnieku dialekta.

Bet nav par to samērā niecīgo skaitu tik daudz ko skumt. 1) Jau iepriekš minējām, cik grūti **mūsu laikos** atrast tīras izloksnes runātāju. Par Latviju prof. J. Endzelīns liecina, ka tur ir daudz apgabalu, kur tagad grūti atrast personu, kas vēl runā tīru izloksni. Daudzkārt grūtāk tādu cilvēku nāktos atrast svešumā, kur — atšķirti no savas tautas un zemes, sava dzimtā novada, bet pakļauti svešai ietekmei — daudzi dzīvojam jau 15—16 gadu.

Tad nu mēģinājums ko sacerēt kādā izloksnē viegli varētu beigties nesekmīgi: rakstnieks vai dzejnieks, vairs labi nezinādams savu izloksni, viegli ievietotu sacerējamā daiļdarbā pavirsību, kļūdas. Līdzēties varētu vārdot, pameklējoties mūsu bagātīgajos iespiestajos izlokšņu materiālos un aprakstos, kas ārpus Latvijas pieejami lielajās bibliotēkās, vienam otram arī līdzi no Latvijas. 2) Tālāk iegaumēsim, ka **rakstu jeb literārā valoda,** kurā sacerēta lielum lielā daļa mūsu rakstniecības, **nav taču nekāds mākslīgs darinājums, tā nav izolēta no tautas valodas.** Mums, latviešiem, tā pamatojas uz vidus dialekta, tātad šā dialekta izloksnēm (pie kam vistuvākas rakstu valodai ir Jelgavas apkārtnes izloksnes). Tomēr rakstu valoda nav nebūt norobežojusies arī no pārējo — augšzemnieku un tāmnieku — dialektu izloksnēm. Mūsu rakstnieki un dzejnieki, rakstīdami literārajā valodā, nekad nav aizmirsuši sava dzimtā novada valodas īpatnības. Īpaši tas sakāms par rakstnieka **dzimtā novada vārdu krājumu, bet arī par** vārdu darināšanas un lietāšanas, frazeoloģijas īpatnībām: tās atspoguļojas viņu daiļdarbos. Ne tikai mūsu pag. vai šā gadsimta valodas bagātinātāji (Juris Alunāns, Krōnvalda Atis, K. Mīlenbachs, J. Endzelīns u. c.) ir rakstu valodu (starp citu) bagātinājuši ar apvidu vārdiem; to ir darījuši un dara arī mūsu rakstnieki un dzejnieki. Ja kādam priekšmetam vai parādībai nav bijis īsti laba vārda mūsu literārajā valodā, bet kādā izloksnē tas atradies, tad neretis ar mākslas darba starpniecību tas ieviesies no rakstnieka izloksnes literārajā valodā. Ar rakstniecības starpniecību literārā valoda ne tikai mantojusi no izloksnēm tai trūkstošus vārdus: arī ar dažādu sinonimu ieviešanu no rakstnieka dzimtā novada literārajā v-ā šī kļuvusi kuplāka, košāka, dzīvāka! Ļoti skaidri un iespaidīgi par to liecina arī K. Mīlenbacha „Latviešu valodas vārdnīcas" 6 biezie sējumi. Un tā taču mums svešumā pieejama. — Iegaumēsim arī, ka dialektismus rakstnieki dažkārt lietā savos daiļdarbos stilistiskos nolūkos — īpaši par sonu runā — raksturodami ar tiem tēlojamo personu (par lauku ļaudīm runājot).

Minēsim piemēra dēļ arī kādu izlokšņu sintakses īpatnību, kas atspoguļojas rakstu valodā sacerētajos daiļdarbos, turklāt ļoti raksturīga arī citā ziņā. Kā zināms, objekts (papildinātājs) **pie noliegta pārejoša verba** mūsu augšzemnieku dialekta izloksnēs mēdz nostāties **ģenitīvā,** kamēr vidus un tāmnieku dialekta izloksnēs tas nostājas pārsvarā **akuzātīvā** (te pieskaitīsim arī tāmnieku dialektam tuvās Vidzemes ziemeļrietumu izloksnes). Augšzemnieki, piem., palaikam saka: „Ik dienas māte raušu necep" (daudzsk. ģen.) „Vai tu nemazi gruzdiņuma?" (no Rūd. Blaumaņa „Indrāniem"). „Nepamet savas laimes!" (viensk. ģen. no Aug. Saulieša „Ceļa jūtis"). „Vai tu nesolīji viņdien Lienai gredzena?" (no br. Kaudzīšu „Mērnieku laikiem").

Tiem pretī tāmnieku (tāpat ziemeļrietumu Vidzemē) un vidus dialekta apgabalā dzimušie un uzaugušie latvieši — piem., Dzirciemā dzimušais rakstnieks E. Birznieks - Upītis savos „Pelēkā akmeņs stāstos" — šādos gadījumos pie noliegta pārejoša verba objektu labprāt lietās akuzātīvā, tātad sacīs: „Ik dienas māte **raušus necep**" u. t. t. Šī valodas parādība ir baltu filologu pētīta. Ļoti interesanti vērot, kā mūsu rakstu valodas attīstības gaitā rakstnieku un dzejnieku darbos laikiem pārsvarā ir ģenitīvs, laikiem akuzātīvs, līdz beidzot rodas atziņa, ka objekts šai gadījumā var būt gan ģenitīvā, gan akuzātīvā. Te tātad vērojam Latvijas rietumu, vidus un austrumu izlokšņu „sacensību" par „virstiesībām" rakstu valodā. Un kā šai gadījumā, tā arī citos gadījumos: rakstu valodas attīstības gaitā daiļdarbos u. c. rakstos dažkārt vērojama visu 3 dialektu izlokšņu „sacensība", un ne arvien „uzvarētājas" vidus dialekta izloksnes.

Tā mūsu rakstnieki darbi literārajā valodā gaiši liecina, ka literārā valoda nav nebūt norobežojusies no izloksnēm (t. i., no tautas valodas), bet veidojusies sakarā ar izloksnēm, ar dzīvo, skaidro tautas valodu!

3) Visi apzināmies savu izlokšņu un dialektu **seniskumu** — izloksnes daudz senākas par mūsu rakstu valodu, kas īsti sāka veidoties tikai 17. gadsimtā. Bet mēs arī apzināmies, ka rakstu jeb literārajai valodai **kultūras tautās** arvien piemitusi izcila, centrāla vieta un nozīme. Tā bijusi un ir rakstniecībā u. c. kultūras nozarēs **vienības** paudēja, **vienotāja.** Rakstu valoda vienojusi vienā draudzīgā mīlā saimē mūsu rakstniekus, padarīdama tos visiem tautas locekļiem saprotamus, tā vienojusi arī mūs pārējos. Bet vienības mums visiem tik ļoti vajag! Turklāt rakstu valoda nav nomākusi izloksnes, bet no tām — no dzīvās, skaidrās tautas valodas — allaž smēlusi dzīvības spēkus. Ne tikai no mūsu Latvijas vidienes izloksnēm vien! Ja nu tā, tad nebūtu mums arī ko skumt, ka mūsu rakstniecībā tik maz kādā izloksnē sacerētu daiļdarbu. Arī literārā formā tērpti, no izloksnēm pārņemtie vārdi nezaudē savu seniskumu, košumu, un īpatnējos izlokšņu ritmus, „galotņu stiepienus vai nokritienus" mēs sadzirdam arī tad, ja rakstnieki un dzejnieki ar mums vai uz mums runā literārajā valodā.

PAVASARĪGĀS ZIEMAS DIENAS GRIEĶIJĀ

Vidzemnieces vēstule LA no Solonikiem

Kā redzat, mani draugi, savu Ziemassvētku sveicienu jums sūtu vēl no Grieķijas — no Salonikiem, kaut gan es domāju, ka jau sen būšu Vācijā, tomēr taisnība sakāmvārdam: „Cilvēks domā, bet Dievs dara." Un tā es esmu vēl tepat, un nav nemaz izslēgts, ka man tepat vien būs jāpaliek. Pavisam nemanot jau tuvojas Ziemassvētki. Tiešām to nebiju pamanījusi. Ap mani jožas visādas rūpes, kuŗām nav ne gala, ne malas, bet ne jau tāpēc nebūtu ievērojusi Ziemassvētku tuvošanos. Vairāk vainīgs te būs šejienes rudens, kas šogad vairāk līdzinās pavasarim. Ir tā it kā būtu pienācis pavasaris bez ziemas. Īstas ziemas jau te nemaz patiesībā nav, bet tikai tāda paskarba ziemeļa ālēšanās, tāda niekošanās. Dzeltenās lapas iebirst zaļā, svaigā zālē! Un šogad rudens ir patiešām ļoti „slinks", jo decembrī vēl nebija nobirušas lapas. Saule un ziedi. Tikai retumis uzlīst. Pāriet. Atkal saule. Tikai lapas nu ir steidzīgi sākušas birt! Laikam tāpēc, ka arī tās, tāpat kā es, tikko pamanījušas, ka tuvojas Ziemassvētki! Dārzos zied vēl krizantēmas, rozes, jasmīni, bet visvairāk tādi ērkšķaini krūmi ar ogu ķekariem, kas mazliet atgādina „Kristus ērkšķus" dzimtenē. Arī šie, tāpat kā tur, pavasaŗos uzzied ar baltiem ziediem, bet rudeņos to ogas ir pīlādžu krāsā un visu cauru ziemu rotā dārzus un parkus. Šos krūmus te sauc par „pirakantija", bet es tos esmu nosaukusi par „ugunsērkšķiem". Šur un tur esmu redzējusi ziedam arī dzeltenās akācijas, ar kuŗām sevišķi pilna ir Atēnu pilsēta. Šie ziedi ir tādi mazi, dzelteni, pūkaini un apaļi kā cālīši, kā ziedoši pūpoli, un smaržo gandrīz kā plaukstoši bērzi. Tajos lūkojoties, uz brītiņu top gaiši un priecīgi — aizmirstas likteņa skarbums.

Jau vairākus rītus no vietas lielajā firziķu kokā aiz mana loga dzied kāds lakstīgalas pasugas putns — dzied tik līksmi, ka, tajā klausoties, var maldīgi likties, ka tiešām atnācis pavasaris. Šis putns, droši vien, te ir atlaidies no ziemeļiem. Ik dienas, ejot gaŗām kādam namam, es dzirdu, būrītī ieslodzītu, dziedam cīruli. Nabadziņš! Brīnos, kā viņš var savā verdzībā tik jautri dziedāt? Tā īpašnieks man pastāstīja, ka pirms šī cīruļa viņam bijis cits, kas ne par ko neesot gribējis pierast. Neesot ne ēdis, ne dzēris, ne dziedājis, bet vienā laidā sities ar galvu būrša režģos, kamēr noasiņojis. Es ļoti labi saprotu šo nabaga cīruli, kas nespēja dzīvot un dziedāt bez brīvības un „izdarīja pašnāvību", savā izmisumā izvēlēdamies labāk nāvi nekā verdzību būrī. Ak, ja es varētu atvērt visu brīvību durvis un palaist putnus brīvībā — uzdāvāt tiem uz Ziemassvētkiem brīvību! Vai tāds nabaga cīrulis, ieslodzīts dzelzs būrī, nav arī mūsu mīļā mazā dzimtene?

— Nāk Ziemassvētki, un es un jūs — mēs atceramies dzimtenes Ziemassvētkus, mūsu bērnības Ziemassvētkus, kas brauca izrakstītās kamanās. Es kavēšos Solonikos pie skatu logiem un sapņošu par ledus puķēm manas bērnības mājas logos, par piesnigušiem mežiem, baznīcu zvaniem un ērģelēm. Man gaŗām plūdīs dienvidnieku skaļā drūzma, kuŗā es nespēju iekļauties, jo manī zied klusuma ilgas pēc ziemeļiem, pēc leduspuķēm logos, pēc ērģelēm . . . Klusu, ar asarainām acīm, es pie sevis skaitīšu „Balts sniedziņš snieg uz skujiņām", un es iešu „ciemā" pie Poruka, jo neviens latviešu rakstnieks man neatgādina tik dzīvi, tik ļoti Ziemassvētkus un ziemu kā Poruks. Un, varbūt, tā ir labāk: dzīvot ar mūžīgo ilgošanos, nekā būt zemē, kas tik ļoti atgādina dzimteni, bet tomēr ir tikai svešums. Kaut kā man ir jāmēģina sevi mierināt par to, ka liktenis mani mūžīgi izjoko. Ja es varētu viņam tikt klāt, neviens mats gan viņam nepaliktu uz galvas! Tagad es to varu tikai pamatīgi izlamāt, gan tikai grieķiski, jo latviski lamāties neprotu, bet mans liktenis, droši vien, grieķiski neprot!

Šoruden Saloniki nosvinēja savas 25. izstādes svētkus, bet laiks toreiz bija lietains un vēss kā vienmēr rudenī Salonikos. Pilsēta bija pārpilna ar tuviem un tāliem „ciemiņiem". Biļetes bija stipri dārgas, bet izstāde — kā jau izstāde. Vilināja lielos un mazos . . . Izstādē bija redzama arī Grieķijā pirmā televīzijas programma.

Pa izstādes laiku notika arī grieķu kinomotografu festivāls, kur godalgoja labākās grieķu filmas un aktieŗus. Pirmo godalgu ieguva jaunā, Grieķijā daudzinātā aktrise Aliki Vujuklāki, par kuŗu tenko, ka viņā ir iemīlējies Grieķijas kroņprincis, kamēr karaliene pūlas viņam ieprecināt Zviedrijas princesi, bet Grieķijas princesei Norvēģijas princi — karaļu mīlestības un karaļu sapņi . . .

Pašreiz Salonikos sāk izrādīt filmu „Nekad svētdien" ar Melīnu Merkuri — filmu, ko Parīzē izrādīja 30 nedēļas no vietas. Pa izstādes laiku Harilau rajonā Salonikos notika arī Vīna svētki, kur varēja nogaršot Maķedonijas visdažādākos vīnus, ko pasniedza grieķu tautas meitas.

Šovasar Atēnu festivālā Epidauros dziedāja arī slavenā Marija Kallas, kuŗa, bez šaubām, ir liela māksliniece. Viņas balsī tikko jaušams skan cauri auksts, metallisks skarbums, un taisni šis, tikko jaušamais skarbums ir tas, kāpēc šo dziedoni nemīlu. Viņai — kā visām grieķietēm — liela izlikšanās māksla, bet tajā nav sirds.

Mākslas cienītāji Grieķijā izjuta dziļas sēras par slavenā diriģenta Dimitrios Mitropoulos nāvi. Bez šaubām, viņš bija liels mākslinieks, kas kalpoja visskaistākajam, ko radījis cilvēks. Dieva iedvesmots — kalpoja mūzikai, un viņam nu gan nebija ko šaubīties, vai dzīvodams darījis labu, vai ļaunu, kā tas notiek dažkārt ar slaveniem izgudrotājiem. Dimitrios Mitropoulos nomira skaistā nāvē — skaistāku Dievs viņam nemaz nebija varējis novēlēt. Tā bija viņam piemērota nāve — diriģējot Milānas Skalā, mirstot blakus vijolei. Kas nu pacels zizli, kas izkrita no viņa rokām, viņa slavas augstumos? Nu šī saulainās Grieķijas dēla pelni atdusas Atēnās pēc viņa paša vēlēšanās. Šī viņa vēlēšanās — tikt kremētam, izraisīja pārrunas ortodoksu baznīcas tēvu aprindās, kas to neatzīst. No otras puses — ļoti nepieņemama man liekas arī ortodoksu paraža te Grieķijā, pēc trim gadiem kaulus atkal izrakt no zemes, un tad tie nu mētājas kapsētas stūrī „kaulu kambarī".

Šovasar Grieķijā mira arī viens no ievērojamākajiem jaungrieķu rakstniekiem Miķelis Karagacis.

Pagāja arī 28. oktobrī grieķu nacionālie svētki ar kaŗaspēka un skolēnu parādēm. Diena bija saulaina un silta, un visa Salonīku pilsēta bija zili balta no karogiem, kas plīvināj̄as pie katra balkona. Lūkojoties Grieķijas skaistajā zili-baltajā karogā, es domās kavējos pie mūsu sarkanbalt-sarkanā. Man bija sāpīgi un savādi, redzot savu mazo dēlu, sestās klases skolēnu, soļojam zem Grieķijas karoga. Šogad parādē piedalījās tikai slaida auguma skolēni, jo parāde notika karaļa un kroņprinča priekšā.

No Grieķijas arvien vēl plūst strādnieki uz Vāciju, uz ārzemēm vispār. Pēdējā laikā — atkal ļoti sakāpinātas pārtikas cenas. Eļļa, Grieķijas ēdienu pamats, kas līdz šim bija 20 drachmas kilogrammā, tagad ir 26! Tas ir ļoti bēdīgi, jo lielākais vairums cilvēku Grieķijā nekad nav bijuši kārtīgi paēduši. —

Pēdējā laikā paliek iespaids, ka Grieķija pamazām kļūst par senlaiku mūzeju, jo arvienu no jauna visdažādākajās Grieķijas vietās atrod senlaiku pilis, pilsētas, kapenes, alas. Tā kā Grieķijas ceļi ir ļoti bīstami, arī šogad te nositās vairāki svešzemju tūristi. Jā, Grieķija ir skaista, bet viltīga zeme, mežonīga zeme.

Savu vēstuli beidzot, jums visiem no sirds novēlu priecīgus un gaišus Kristus dzimšanas svētkus!

Jūsu Vidzemniece.

SKAŅU BRĪNUMS

Vai beidzot ir atklāts Stradivārija vijoļu taisīšanas noslēpums?

Pēckaŗa gados — sakarā ar džeza un līdzīgas mūzikas uzvaras gājienu — brīžiem šķita, ka vismaz 400 gadu vecais vijoļu darinātāju amats drīz piederēs pagātnei. Protams, vijoles vēl pirka, bet galvenokārt lētos fabriku ražojumus, par kuŗu skaņu pastāv ļoti dalīti uzskati. Pašā pēdējā laikā tomēr gandrīz visā pasaulē ir jaušama klasiskās mūzikas renesanse, un tās rezultātā vijoļu darinātāji vairs nesūdzas ne vien par darba trūkumu, bet kā ar uguni meklē arī apdāvinātus mācekļus, jo arvien vairāk aug pieprasījumi pēc meistardarbnīcās darinātām vijolēm. Kā zināms, vijoļu darināšanai nepietiek ar technisku zināšanu un varēšanu, bet ir vajadzīga arī zināma, dzirkstele. Lai gan kopš Stradivārija laikiem pasaulē ir ražotas daudzas lieliskas vijoles, kas ar leģendārajām Stradivārija vijolēm slavā un skaņā tiešī nespēj mēroties. Par apmēram 250 gadu vecajām Stradivārija vijolēm slaveni mūziķi maksā pasakainas cenas un tomēr tās kļūst arvien lielāks retums. Kā tagad ziņo ungāru laikraksts „Pesti Hirlap", tad kāds ungārs, pensionēts skolotājs, beidzot nācis uz pēdām Stradivārija līdz šim tīri mistiskajam noslēpumiem. Vecais skolotājs Ungārijas patentu valdē saviem tālākajiem pētījumiem esot saņēmis aizdevumus, un šī pati iestāde viņam došot vēl lielākus naudas līdzekļus „Stradivārija vijoļu" ražošanai, jo fiziķi esot atzinuši, ka skolotāja darinātā izmēģinājuma vijole skaņas ziņā pilnīgi atbilstot tiem instrumentiem, kuŗus pirms gadu simteņiem darinājis leģendārais meistars. Pār ungāru skolotāja atklājumiem vēl daudzi noslēpumainības plīvuri, bet ir dzirdēts, ka vecais vīrs pēc visa mūža pētījumiem atklājis kādas citu nepamanītas Stradivārija vijoļu darināšanas ģeometriskās īpatnības. Protams, komūnistu ziņu avotiem nav piešķiŗama sevišķa ticamība, bet pēc to ziņām pirmā pārdošanai domātā „jaunā Stradivārija vijole būšot gatava līdz šī gada beigām.

BĪSTAMA „ZIVS"

Rietumvāciešu zvejas kuģis „Bur-19" ziemeļos no Pinnemindes savos tīklos noķēris kādu noslēpumainu priekšmetu, kas vēlāk izrādījies par kādu pilnīgi nepazīstamu Padomju Savienības raķeti. Cik noprotams, tad raķete ar ļoti bīstamu sprāgstvielu ir kāds jauns krievu zemūdeņu ierocis un par tā īpašībām attiecīgās vācu iestādes neizpauž ne pušplēstu vārdiņu.

As.

B & A PHARMACY
178 PARLIAMENT ST., TORONTO, WA 1-0432, WA 1-2425
Mūsu uzticamie latviešu klienti mums ir labākā reklāma.
AIZRĀDĪJUMS: Pēc 1. oktobra mēs pārsūtām medikamentus uz Padomju Krieviju šā:
1. MĒS PIEŅEMAM JŪSU PASŪTĪNĀJUMUS UN IZKĀRTOJAM ATĻAUJU, KĀ ARĪ RECEPTI NO PADOMJU ĀRSTIEM; TĀ VAJADZĪGA SAKARĀ AR JAUNAJIEM NOTEIKUMIEM.
2. IZPILDĀM PASŪTĪNĀJUMUS PĒC JŪSU PIESŪTĪTĀS PADOMJU ĀRSTU RECEPTES VISĪSĀKĀ LAIKĀ.
PIEDĀVĀJAM LAIPNĀKO UN ĀTRĀKO APKALPOŠANU
MEDIKAMENTI uz LATVIJU no MŪSU VEIKALA. ĀTRA PIEGĀDE
jūsu tuviniekiem un draugiem Eiropā un zemēs aiz dzelzs aizkara. VISI SŪTĪJUMI APDROŠINĀTI.
Jūs varat uzticēties: 13.000 saiņu Latviju sasnieguši 10-12 dienās.
INFORMĀCIJAI ZVANIET WA 1-0432 vai WA 1-2425 vai pienāciet personīgi. Apkalpojam klientus visur—kā Kanadā, tā ASV.

Kur pēkšņi izgaisa tavas skumjas?
Kas tevi iepriecināja?
Es ziedu uzlūkoju . . .
SVEICIET AR ZIEDIEM!
802 Bathurst ielā, pie Bloor ielas, tel.: LE 3-3884, Toronto.
KANADAS DAIĻAMATNIEKU SAVIENĪBAS SALONS.
LOTUS

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

A. EGLĪTIS—
RADIO un TELEVĪZIJAS veikals - darbnīca
IERĪKO TV ANTENAS. Atvērts līdz plkst. 9 vakarā 6 dienas.
IZĪRĒ TV par $8.- MĒNESĪ.
161A Roncesvalles Ave., Toronto. Tel LE 7-1401

„LITTLE RIGA" DELIKATEŠU VEIKALS,
343 Roncesvalles Ave., Toronto. Tel. LE 4-8974.
MŪSU SPECIĀLITĀTE
VIESĪBU GALDI, AUKSTĀS BUFETES.
AUKSTO UZKOŽAMO PLATES kokteiļu partijām.
DAŽĀDU SALĀTU IZVĒLE uz pasūtījumu — (WALDORF, OLIVJE, ŠRIMPU — SPARĢEĻU u. c.)
VIJA KRAUJIŅA.

VALUDE
Zeltkalis A. ĶIVLENIEKS
Gatavo un labo visu, kam sakars ar rotām.
19 Pretoria Ave., Toronto 6, Ont.
HO 3-1008.
PIEPRASIET KATALOGU.

Milda's FLOWERS
1597 BLOOR ST., WEST,
TĀLR. LE 6-2424, TORONTO 9, ONT.
Ziedi visām vajadzībām, latviskās rotas, audumi, ādas izstrādājumi, keramika.
Piegāde pilsētas robežās. M. BERTULSONS.

KAŽOKU DARBNĪCA UN VEIKALS
(IGAUŅU VADĪBĀ)
LEE FUKS
707 Mt. Pleasant Rd., Toronto 7, tel. HU 3-6851.
Gatavi dāmu kažokādu mēteļi, žaketes apmetņi u.c.
Pieņem pasūtījumus
Labo un pārveido kažokus
Augstvērtīgas kvalitātes materiāls
Ļoti zemas cenas
Pirmklasīgs darbs
Kreditēšanās iespējas
Kaimiņtautas latviešu klienti ļoti gaidīti. A. LEE

STORM LOGU DEP.
PIEDĀVĀ:
LABĀKĀS KVALITĀTES STORM LOGUS PAR $16.55
MAKSĀJAMS PĒC 3 mēn.

Vecākā Latviešu Aluminija Kompanija Kanadā
NORTHFLEX ALUMINUM CO. LTD.
PL 7-1140 124 MANVILLE RD. SCARBOROUGH PL7-1149

ALUMINIJA LAIVU DEP.
PIEDĀVĀ: PAR FABRIKAS CENĀM 12 un 14 pēdu metinātas aluminija laivas. Negrimstošas, 52 inču platas. Ar labiem panākumiem lietotas kara laikā. Mēs esam vienīgie šāda tipa laivu ražotāji KANADĀ. Pasūtinājumus pieņemam nākošai sezonai. Pasūtiniet šodien tieši no fabrikas.

L. LĪDUMA
GAĻAS UN DELIKATEŠU VEIKALS
LAIMĪGU JAUNO GADU
KLIENTIEM UN VISIEM TAUTIEŠIEM
363 RONCESVALLES AVE., TORONTO TEL.: LE 2-8762

J. KREIĻA
FOTO STUDIJA
Izdara uzņēmumus iekš- un ārpus studijas, izgatavo bildes pasēm, apliecībām, kā arī pārfotografē un palielina dokumentus un bildes. Amatieru filmas attīsta un kopē. Uzņēmumus lūdz iepriekš pieteikt.
HO 6-3800, 445 Pape Ave.

C. G. TODD LTD.
REAL ESTATE
Aizdevumu sagāde. Lielākais nekustamu īpašumu pirkšanas un pārdošanas birojs Hamiltonā.
418 MAIN ST., E., HAMILTON.
OJĀRS IEVIŅŠ. Tel. JA 8-6336. VALDIS TUKLERS.

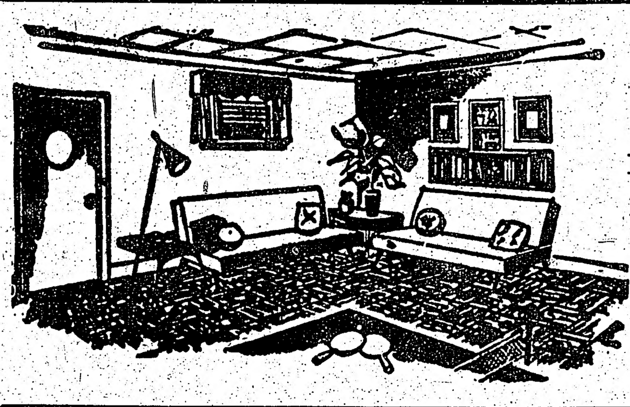

GRĪDU — GRIESTU — SIENU
"TILES"
LINOLEJI — TEPIĶI — KRĀSAS
Bezmaksas piegāde un aprēķini. Informācija latviešu valodā.
ASPHALT SERVICES LTD.,
702 WESTON RD.
RO 9-4734 TORONTO RO 9-4154

DRĒBNIEKS
A. SILAVS
128 CLAIRTON CR. pie Scarlet Rd.
Tel. RO 2-1370, Toronto.
Uz vēlēšanos ar drānu paraugiem ierodos pie jums.

Frizieris
PAULIS STRAZDIŅŠ,
292 DUNDAS ST., W., (pie Mc Caul), TORONTO
JOE MAN'S BARBER SHOP, atvērts ik dienas, izņemot trešdienas, kad slēgts.

VAJADZĪGS IZPALĪGS
benzīna stacijā Toronto.
Vēlams tāds, kam ir kaut cik prakse.
Atalgojums pēc vienošanās.
Zvanīt HO 1-8873.

ŠUVĒJA - MODISTE
J. BLUMBERGS
pieņem dāmu apģērbu, arī labošanas un pārveidošanas darbus.
172 Palmerston Ave., Toronto. EM 8-6472.

MĀKSLAS SALONS
CREST FLORISTS
567 Mt. Pleasant Rd. — blakus Crest teātrim, Toronto.
Piedāvā:
● Visskaistākos un vissvaigākos ziedus — grieztus, ziedu sakārtojumus un tropiskus stādus.
Pasūtinājumus pieņem pa tālruni
HU 7-0491.
Pāri ziediem lielā izvēlē
LATVJU GLEZNOTĀJU ORIĢINĀLDARBI
nesaistošai apskatei un iegādei pēc vēlēšanās.

LAIMĪGU JAUNO GADU
vēlē
ALFREDS STIKUTS,
Realtor,
HU 1-0431 HU 1-7103
189 BALLIOL ST., TORONTO 7.

ARTURS ZUTIS, B. A.
ADVOKĀTS & NOTĀRS
133 RICHMOND ST.,
TORONTO 1, ONTARIO.
EM 6-8996 (darbā).
RO 6-8354 (mājā).

Apkuru un ūdensvadu speciālists
Adolfs LAGŪNS
Tel. LE 1-6583, Toronto.

ANGLIJĀ
lūdzam mūsu abonentus abonešanas maksas kārtot
D.V.F. GRĀMATNĪCĀ,
72 QUEENSBOROUGH TERRACE,
LONDON, W. 2.
Tel. BAYswater 1652.
Turpat pieņem arī sludinājumus, paraugeksemplāri.

H. Rosar
FUNERAL DIRECTOR
APBEDĪŠANAS BIROJS,
467 Sherbourne St., Toronto.
Tel. WA 4-1408.
☆
Rūpīga un smalkjūtīga apbedīšanas ceremoniju izkārtošana.

BĒRZIŅŠ
Realty Limited
REAL ESTATE
INSURANCE
MORTGAGE BROKERS
NOTARY PUBLIC
Nekustami īpašumi pārdošanā: mājas, veikali, farmas, apbūves gabali u. c.
Apdrošināšana — apdrošina auto, mājas, mēbeles, zādzības, nelaimes, slimības u. c.
Obligācijas — obligāciju un aizdevumu sagāde u. c.
Notārs — līgumi, tulkojumi, notāriāli apstiprinājumi u. c.
LE. 4-8447
316 Harboard St., Toronto

DEJU STUDIJA
N. SCHWANEBACHS,
985 BROADVIEW AVENUE, Mortimer stūrī.
HO 1-4110 — TORONTO.
Jūs iemācāties ātri un lēti
☆ FOKSTROTU
☆ LĒNO VALSI
☆ VALSI
☆ TANGO
JIVE, MAMBO, SAMBA, RUMBA, CHA-CHA-CHA
PRIVĀTSTUNDAS
PIETEIKŠANĀS un IZZIŅA KATRĀ LAIKĀ

MURRY'S DRUG STORE E. GALDIŅA 3108 Dundas St., W. Toronto, RO 7-8468
Zāļu pagatavošana. Bezmaksas piegāde mājās. Kosmetika
Filmas. Sūtām medikamentus uz Latviju.

NOVĒLAM LAIMĪGU JAUNO GADU VISIEM TAUTIEŠIEM!
VIKING DELICATESSEN
1077 Bathurst St. (pie Dupont) TORONTO.
M. H. VILMAŅI

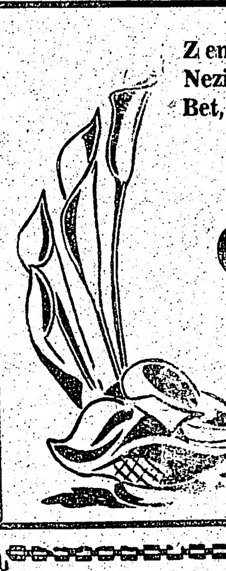

Ziema bija, ne vasara,
Nezied vairs pureniši . . .
Bet, ja kādam sirds kāro ziedošas puķes,
LAIPNI LŪDZAM IEGRIEZTIES
CALLAS
PUĶU VEIKALĀ.
Tautiski izstrādājumi.
727 DANFORTH AVE.
HO 6-9911. TORONTO.

ZIGFRIDS ART POTTERY
ZIGFRĪDS JURŠEVSKIS
KERAMIKAS DARBNĪCA - SALONS
1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL. LE 6-8183
viena tramvaja pietura rietumos no Lansdowne.
Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAMIKU un citus LIETIŠĶĀS MĀKSLAS IZSTRĀDĀJUMUS.
● Turpat dabūjami BILŽU LOGĀTI. ●

LATVIJAS AMERIKĀ
MODERNĀ SPIESTUVE TORONTO
PIEŅEM VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBU PASŪTINĀJUMUS:
● LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES,
● VIZĪTKARTES,
● DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM,
● KONCERTU PROGRAMMAS,
● SARĪKOJUMU BIĻETES,
● PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS,
● GRĀMATAS un ŽURNĀLUS,
● VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES u. c.
PASŪTINĀJUMUS PIEŅEM:
LA BIROJĀ, 123 HURON IELĀ, TORONTO, ONT., CANADA. TEL.: EM 8-0792,
Pasūtinājumus lūdzam nodot laikus.

BAZNĪCAS ZIŅAS

DIEVKALPOJUMI ASV

ŅUJORKĀ

Latviešu ev. - lut. draudze, 564 Second St., Brooklyn 15, N. Y. Dievkalpojumi Betlemes baznīcā.

1. janvārī, pl. 1 Betlēmes baznīcā dievkalpojums, prāv. K. A. Birznieks, māc. R. Zariņš, pie ērģelēm Bruno Skulte.

1. janvārī, pl. 2 dienā Jaungada dievkalpojums Port Vašingtonā. Māc. O. Gulbis.

LOSANDŽELOSĀ DIENVIDKALIFORNIJĀ

Jaungada dievkalpojums svētdienā, 1961. g. 1. janvārī, plkst. 5-os vakarā draudzes baznīcā.

Draudzes Ziemassvētku eglītes vakars pārcelts uz svētdienu, 7. janvāri, plkst. 5,30 vakarā.

DETROITĀ

Mācītājs Valters Līventāls, 12682 Montevista, Detroit 38, Mich.

31. decembrī, plkst. 6.00 vakarā Vecgada vakara dievkalpojums Holmes baznīcā. Solo priekšnesumi.

8. janvārī, plkst. 2.00 p. p. Zvaigznes dienas dievkalpojums ar dievgaldu Sv. Marka lut. baznīcā, 1045 E. Grand Blvd., kopīgi ar Kristus draudzi sakarā ar Ev.-lut. latviešu draudžu apvienības pirmo sēdi Detroitā. Piedalās: prof. Dr. K. Kundziņš, mācītāji — A. Veinbergs, P. Nesaule, A. Ozols, A. Ernstsons, prāv. A. Skrodelis un māc. V. Līventāls. Ērģelniece E. Aldone.

ČIKĀGA

Čikāgas latviešu ev.-lut. Ciānas draudzē, 5015 W., Ferdinand St.

Čikāgas latviešu ev. - lut. Jāņa draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdienu, plkst. 10,00 rītā, draudzes baznīcā, 1701 N. Richmond ielā. Māc. G. Straumanis.

Sestdien, 31. decembrī, pl. 8 vakarā dievk. ar dievgaldu. Koris Ed. Strautmaņa vadībā. Svētdien, 1. janvārī, pl. 11 rītā Jaungada dievkalpojums.

Čikāgas latviešu ev. - lut. Miera draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, pl. 1 dienā lietuviešu baznīcā, 2225 W. Cermak Rd.

Māc. Pāvils Ķirsons, tel. FI 3-2420

Sv. Pāvila draudze, 1644 So., 11th Ave., Maivudā.

Dievkalpojumi ik svētdienu, plkst. 11-os. Svētdienas skola ik svētdienu; sākas plkst. 9,30.

Kalamazū Sv. Jāņa ev. - lut. draudzei mēneša 2. un 4. svētdienā Trīsvienības baznīcā, plkst. 2 dienā, bērniem plkst. 1,15.

Mineāpoles St. Paula latviešu ev. - lut. draudzes dievkalpojumi savā dievnamā, 3152 S - 7th Ave.

Čikāgas latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi katru svētdienu, plkst. 11 dienā, 5000 W., Ohio St., māc. A. Stefenbergs. Jaunatnes sanāksmes katru svētdienu pl. 9,30 no rīta Lūgšanu dievkalpojumi katru sestdienas vakaru, pl. 7,30.

Latviešu ev. - lut. Miera draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Pētera baznīcā, Sparks ielā.

Māc. A. Sudars, 1030 — 30 Ave., Belwood. Ill.

Māc. J. Turks, Kalamazū, 903 Hazard Ave., tel. 4-4619.

Lansing Kolledžas lut. baznīcā mēneša 1. svētdienā, pl. 2 dienā, bērniem pl. 1,15.

Elkhartā, Ind., reizi mēnesī svētdienas vakarā, YMCA's telpās, 129 W. Lexington Ave.

Māc. A. Piebalgs, Kalamazū, 328 S., Rose St., tel. 4-8255.

Māc. J. Lazda, 60 Dennis Ave., S. E., Grand Rapidi.

Dievkalpojumi latviešu ev.-lut. Vienības draudzes baznīcā katru svētdienu plkst. 10 no rīta un 4. svētdienā Trīsvienības baznīcā, plkst. 2 p.p., bērniem plkst. 1,15 p.p.

MILVOKI

Milvoku latviešu ev.-lut. Kristus draudzes dievkalpojumi draudzes baznīcā, 1900 W. Washington ielā katru svētdienu, pl. 1,30 dienā. Draudzes svētdienas skola pl. 1.00 dienā. Māc. J. Meisters.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis — 427 Van Norman St., Port Arthur, Ont., tel. 4-0302.

TORONTO

Māc. A. Čops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331, Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

31. decembrī, Vecgada vakarā, pl. 7-os vak., dievkalpojums ar dievgaldu.

1. janvārī, Jaunajā gadā, pl. 10 rītā dievkalpojums.

Svētdien, 8. janvārī, pl. 11 rītā dievkalpojums.

Svētdienas skola atsāks mācības 8. janvārī.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto Ont., tel. LE 6-2510.

1. janvārī, plkst. 2 p.p. Jaungada dievkalpojums ar dievgaldu. Dievgaldniekus lūdzam iepriekš pieteikties pie mācītāja.

8. janvārī, plkst. 2 p.p. dievkalpojums Jāņa baznīcā. Svētdienas skola.

15 janvārī, plkst. 2 p.p. dievkalpojums Trīsvienības baznīcā. Svētdienas skola.

22. janvārī, plkst. 2 p.p. dievkalpojums Jāņa baznīcā. Svētdienas skola.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

31. decembrī, plkst. 6,30 vakarā Vecgada vakara dievkalpojums.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars, 209 E., 28th St., Hamilton, Ont. Tel. FUlton 3-1182.

Hamiltonā, latviešu ev.-lut. Kristus draudze, Sv. Trīsvienības baznīcā, 18 Victoria Ave., S., tel. CE 2-2385.

Jaungada dienā, 1. janvārī, pl. 11-os p. p. dievkalpojums.

Piektdien, 6. janvārī, plkst. 7-os vakarā draudzes darbinieku eglīte draudzes apakšējās telpās.

Kas vēlētos iesvētīties nākamajā vasarā, lūgti pieteikties līdz šā gada beigām.

HAMILTONAS LATVIEŠU BAPTISTU MISIONĀRU

dievkalpojumi notiek Stanley Ave. Sniedz visus garīgus paskaidrojumus. Bībeles studēšana un lūgšanas stundas katru nedēļu. JA 9-1097.

SV. KATARĪNES

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5098.

Niagaras (Ont.) latviešu ev.-lut. draudzes Jaungada dievkalpojums ar dievgaldu 1961. gada 1. janvārī, pl. 2 p.p. anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd.

Londonas latviešu ev.-lut. draudzē 8. janvārī, pl. 1,30 p.p. dievkalpojums Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St. Dziesmu lapiņas. Māc. J. Prauliņš.

Sv. Katarīnes latviešu ev.-lut. draudzē 15. janvārī, pl. 3,30 p.p. dievkalpojums Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave. Māc. J. Prauliņš.

Londonas latviešu ev. - lut. draudzē kristīts Elmārs Pēteris Lasis, Evalda un Ainas dēls.

VINIPEGA

Latviešu Sv. Krusta draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Lūkasa baznīcā, Harford un McGregor ielu stūrī.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road, Ottawa, Ont. Tel. RE 3-3906.

MONTREĀLA

Māc. V. Sēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal, P. Q. Tel. HU 4-8394. Dievkalpojumi Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Vīlotier ielu stūrī.

31. decembrī, plkst. 7 vak. Vecgada vakara dievkalpojums ar dievgaldu.

8. janvārī, plkst. 2 p.p. dievkalpojums.

15. janvārī, plkst. 2 p.p. jaunatnes dievkalpojums.

23. janvārī, plkst. 2 p.p. Bībeles svētku dievkalpojums. Māc. viesis Ed. Ķerģis. Soliste L. Caunīte.

Māc. Arturs Voitkus.

Dievkalpojumi notiek Jāņa ev. lut. baznīcā, 4345 Marcil Ave. (pie Monkland Ave.). Draudzes nams, kanceleja un māc. dzīvoklis — 3438 Rosedale Ave., tālr. HU 9-3224. Draudzes priekšnieks: A.Spūrmanis, 8106 Arcadian Rd., Montreal 29, P. Q., tālr. HU 1-4948; draudzes kasieris: A.Spura, 606 - 64th Ave., L'Abord a Plouffe, P. Q. tālr. MU 1-5890.

(Jauna gada dienā, 1. janvārī dievkalpojums nenotiks.)

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 3 p.p. un trešdienās pl. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO LATVIEŠU MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā — 14 Park Rd., Bloor pazemes pieturas tuvumā. Svētdienu rītos pl. 10.45—11.00 garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu; viļņu garums 1350 — Ošavas raidītājs. Tel. AM 1-4218.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
sākot .... uz .... mēnešiem ar šādu adresi:
Mr., Mrs., Miss ....
Adrese: ....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ ....
.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts ....
Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $9.00 par 6 mēn., $16.00 par gadu.
Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanagi, 123 Huron St. Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lācis 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A.

A. E. LE PAGE
LIMITED REALTORS
MEMBER TORONTO REAL ESTATE BOARD
982 DANFORTH AVE., TORONTO, HO 5-7527
Pārstāvis Konst. KĀRKLIŅŠ
Birojā: HO 5-7527 Mājās: HO. 6-5024

ĪPAŠUMI UN VEIKALI VISOS PILSĒTAS RAJONOS

PANĀKUMIEM BAGĀTU JAUNO GADU

Sagādājam iztrūkstošo naudu iemaksām par zemiem procentiem.

Zemgales mežu grēdas arī svešuma ...ava ...ust kādai kaisl...: es meklēju kokus, alku vē... un ...apu smaižas. Kā dziļi ...me urdzis avots, grauzdams gultni uz zemes virspusi, šīs alkas nedeva man miera.

Varbūt tā bija nelaimīga laime: pavēlā vakara stundā tālrunī ierunājās sagurusi, bet skaidra balss: „No mūsu pilsētas dārzu un purvu vadības uzzināju, ka jūs interesē darbs ap kokiem, krūmiem ...n puķēm. Vai neesat ar mieru pieņemt tādu mūsu golfa spēļu laukumā, kas ir viens no skaistākiem visā valstī," taujātājs, pateicis savu vārdu, nāca ar neapšaubāmu piedāvājumu.

Jau nākošajā dienā sēdēju Dr. Centa kabinetā. Sirms, astoņdesmit gadu vecs, bet vēl vingrs kungs, šaurām, zilām, baltu skropstu iespiestām pētošām acīm, sāka mani iztaujāt. Pārskrējām Latvijas mežus, un viņš, likās, mānī bija atradis uzticīgu un zinātāju darba pratēju.

Dr. Cents jau sen bija aizgājis atpūtā, bez sava dziednieka darba ar karstu sirdi iemīļodams kokus, krūmus un puķes. Savā pieticīgajā aizmājas dārziņā viņš bija ierīkojis koku sēklu diedzētavu, kuras tad vēlāk pārstādīja golfa laukuma ejās un ap tā robežām. Ar nolūku neskaŗot ļoti jūtīgo algas likmi, Dr. Cents tūdaļ piedāvājās kopīgi apskatīt darba vietu. Pa ceļam viņš piestāja kādam mazam rakstāmlietu veikalam. Es paliku mašīnā gaidot. Dažādas domas un zīlējumi jaucās kā mudžeklī. Pēc pusstundas dakteris iznāca, smaidīdams, ka esot atradis piezīmju blociņu manām darba piezīmēm.

Viņam bija taisnība: milzīgs zaļš klājiens kaut kur ārpilsētā, ar trīsdesmit sešām spēles ejām bija izkrāšņots ar vēl neredzētu sugu kokiem un krūmiem! Dienvidus pusē, kā milzīga koši zaļa siena, pletās vecu skābaržu un kļavu apgabals. Arī tur patukšos saules laukumos, kas bija radušies vējā izgāzto koku vietā, vecais dziednieks bija ierīkojis mazu stādu audzētavas. Tā bija viņa jauno dienu mīlestība, jo viņš bija izplānojis kā visa plašā golfa spēles apgabala apstādīšanu, tā arī noteicis koku un krūmu izvēli. Es vēl tagad negribu aizmirst brīnišķās un gleznainās dažādu ozolu, kļavu un skuju koku variācijas, kas kā zaļu un dzīvu vainagu apvija šo saulaino un plašo laukumu, kurā vasaras laikā no rīta rasas līdz saules rietam gan gaisā, gan pa samtaini kopto spēļu mauru lidoja un kustējās mazās, baltās bumbiņas. Kad dažkārt tās, spēlētāju nevērīgi dauzītas, pazuda ārmalas dziļajā zālē, mums bija tiesības tās atrast un pārdot pilsētā vecu lietu veikalos par lētu maksu. Tie tās tālāk ar peļņu aizpārdeva golfa spēles iesācēju vingrinājumiem.

„Šis skaistums prasa kopšanu un uzmanību, un to jūs varētu uzņemties," Dr. Cents skaidroja. Bet iekāms pie tā nokļuvu, mēs vēl tikāmies reizes četras, tie-

ADATA

KĀ ES KĻUVU PIRMOREIZ BEZDARBNIEKS

damies ap dažiem algas centiem, kaut gan septiņsimti galvainais golfa klubs bija ar tipisku bagātnieku sastāvu: par biedra karti vien katrs maksāja vienpadsmit simtus gadā!

Beidzot es padevos, vienkārši apreibis dabas varenībā un maigumā. Pēc 20 gadu darba rūpnīcā, kur vienīgi sejas masku valkādams spēju izvairīties no smirdošu krāsu putekļiem, šī izdevība man šķita it kā ar pestīšanas spēku un lielumu apgarota.

Kad es pirmajā darba rītā ieraudzīju rasu un putnus zaļajā laukuma zālē, valgumu acīs nevaldīdams, es pateicos Dievam, ievilcis pilnu krūti šī dabas spirgtā svaiguma.

Dr. Centa pārziņā atradās visi koki un krūmi, kāpdami tūkstošos. Golfa spēļu laukuma vienā malā tumsā bieza sarkanās priedes briestaudze. Tai trūka pietiekami saules un gaisa, un tā vispirms saistīja manu interesi. Tajā es izcirtu simtiem saules logu, lai smuidrā audze pieņemtos augumā. Astoņi simti jauniņu priedīšu nogūlās tumšajā svītrā. Bet — nogāztas ar rokas zāģi. Kamdēļ? Strādnieku mājā kādā kaktā atpūtās divi motorzāģi. Bet — ar rokas zāģīti taču iznāk lētāki — man iešāvās prātā. Te vareni valdīja cents. Nekas neparasts turīgo sabiedrībā.

Rokas brīžiem vairs neklausīja, griežot sīkstās un sveķainās priedes. Bet es turējos. Turējos, jo taču strādāju bez maskas — biju saskarē ar dabu.

Dr. Cents jutās ar mani apmierināts. Mazajā kluba avīzītē, kas reizi mēnesī parādījās Dr. Centa redakcijā un sadalījās vienīgi starp kluba septiņi simts biedriem, redaktors bija ievietojis kādu atzinīgu rindkopu arī par manu darbu. Tā nu iejutos it kā nodrošinātās pozicijās.

Bet tā nedomāja priekšstrādnieks Maiks, kuŗa parakstu uz darba norīkojuma lapas es nekādi nevarēju salasīt. Laikām jau viņš bija izvirzījies savā postenī vienīgi ar savu cieto raksturu un darba biedru izkalpināšanas māku. Kaut viņš vairāk turēja rūpi pār laukuma zālājiem, gan pavisam maz tam bija interese par koku un krūmu izskatu, Dr. Cents tomēr mani ieskaitīja Maika pakļautībā. Es vēl tagad ar nepatiku redzu viņa šaurās, viltīgās acis, it kā nokaunējušos skatienu un gandrīz rupji asās pavēles: viņš lauzās iekšā man uzticētajā koku un krūmu valstībā, dodams rīkojumus un norādījumus, pats neaptverdams, kā tos izpildīt.

Tā dzidrie un rasainie rīti pārvērtās asā un smacīgā rudens miglā. Maika aizkarošos rīkojumos apšaubīdams, es nenocietos: jautāju Dr. Centam, nezinādams, ka tieši viņš Maiku bija izraudzījis par priekšstrādnieku. Tā, liekas, bija mana kļūdīšanās. Tagad Maiks metās uzbrukumā, izdzina mani no priežu puduŗa, ko es ar lielu patiku biju kopis, likdams man tīrīt aizsērējušās ūdens notekas, kasīt atlobījušos krāsu golfa laukuma soliem un beidzot — spodrināt viņa dubļiem nošķiesto auto.

Zobus iecirtis, es visu to darīju, apzinādamies, ka nav izejas. Alkatība darbam ap kokiem un ziedošajiem krūmiem lika man paciest visus pazemojumus. Pienāca Ziemassvētki, un Maiks, likās, bija apzinājies savu asumu pret mani. Vai nu svētku iespaidā meklēdams izlīdzinājumu, vai citādi — viņš man pasniedza Ziemassvētku dāvanu. Mazā, zilu samtu apvilktā kastītē mirdzēja kakla saites piespraužamā adata, ar ļoti asu galu. Vāciņa iekšpusē rēgojās cena — piecdesmit centi! Vai nu ar nolūku vai citādi, Maiks to nebija noņēmis. Apjauzdams attiecības ar priekšstrādnieku, kur viņš mani aizvien zemāk nospieda ceļos, es saslējos nicināšanā — nepateicos par šo lēto, bet aso adatu.

Visa Ziemassvētku sestdiena pagāja, puškojot dzīvo sudrabegli kluba ēkas priekšā, kas savā augumā saslējās pāri ēkas jumtam. Četri simti krāsainu svecīšu sakāpelēja pa milzīgā Kristus koka zariem, bet tā galotnē ieplauka staraina sudrabaina zvaigzne. Šai mirdzošajā spulgošanā dusēja ne tikai svētku prieks, bet arī glūnēja kāda slikta nojauta. Adata! Tā dūra un sāpināja tieši sirdī. Vai biju rīkojies pareizi? Bet tagad jau bija par vēlu kaut ko labot.

Puškojot egli un veŗot cauri zaru vaiņagam elektriskās gaismas vadus, es pamanīju, ka kluba ēkas ārdurvīs čukstēdami sarunājās Dr. Cents ar Maiku. Abu skatā bija grūti ieraudzīt apmierinātību, kāda parasti atplaukst svētvakarā. Maiks kaut ko klāstīja, mētādamies rokām un brīžiem ar pirkstu rādīdams uz krāšņo egli. Bet tā taču izskatījās skaista un vizuļoja kā līgava kāzu tērpā!

Pabeidzis puškot egli, pa tajā ieslietām statnēm kāpu lejā. Tur jau gaidīja Maiks. Neizteicot ne mazāko brīdinājumu, viņš man iedeva divas mazas, brūnas algas aploksnītes, piebilstot, ka tā viena ar Ziemassvētku dāvanu, bet otrā — ar manu pēdējo algu. Esot kādi iemesli, kas likuši viņam ar Dr. Centu tā rīkoties. Bet tos viņš man nepateica. Varbūt adata — sevī nodomāju.

Priekšpilsētas namos jau zaigoja pirmās svecītes, kad es pārrados savā dzīvoklī. Es neizmantoju nekādu satiksmes līdzekli, bet gaŗo ceļu svētvakarā nostaigāju kājām, lai aiztaupītu centus. Jo svētku vakarā pirmo reizi savā mūžā biju kļuvis . . . bezdarbnieks.

A. Sedasdēls.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

31. decembrī — tradicionālā Jaungada sagaidīšanas balle — Palace Pier deju zālē. DV Toronto saime.
31. decembrī — TL b-ba savās telpās rīko Jaungada sagaidīšanu.
1. janvārī — Toronto latviešu skolas eglīte.
7. janvārī — Kurzemes cietokšņa cīnītāju un veco strēlnieku Ziemassvētku kauju atceres vakars Saulainē.

HAMILTONĀ

31. decembrī — HLB Jaungada balle.
14. janvārī — Draudzes dāmu komitejas balle Rainbow zālē.
15. janvārī — gleznotāja Jāņa Dekšņa gleznu izstādes atklāšana baznīcas apakš. telpās.

ST. KATARINES

31. decembrī — Beacon Motor Hotel Vanadžu kopas Jaungada sagaidīšanas balle.

DAŽOS VĀRDOS KANADĀ

„Canadian Safety Council" ziņo, ka Ziemassvētku laikā auto katastrofas visā Kanadā prasījušas 66 cilvēku dzīvības. Sakarā ar auksto laiku, sniegu un ledainiem ceļiem, šis skaits ir krietni mazāks nekā sākumā paredzēja.

No apmēram 50.000 automašīnām, kas līdz šim pārbaudītas pret nelaimes gadījumiem t. s. „Safety Lane" mechanismu inspekcijā, puse ir braukšanai nepiemērotā stāvoklī. Drošības eksperti domā, ka visā Toronto no apm. 520.680 automašīnām 275.960 nav perfektā kārtībā. Visbīstamākās esot mašīnas, kuŗu modelis ir vecāks par 5 gadiem.

Kamēr torontieši svinējuši Ziemassvētkus, zagļi ielauzušies vairākos apartamentos un restorānos, piesavinoties prāvas naudas summas.

VĒSTULE

(Pārnesums no 2. lpp.)

sabiedrības zemāko slāņu noziegumus, bet negrib pieņemt, ka būtībā Ibsens kritizē tā saucamo sabiedrības „labāko daļu," kas slēpjas aiz novecojušiem likumiem un morāliem aizspriedumiem. Apgrieztā nozīmē L. V-ņa savā kritikā pierāda, ka mēs vēl arvien mēģinām dzīvot nereālu dzīvi, bet luga Jons Gabriels Borkmans prasa reālitāti.

Mums, latviešiem, kas vairākkārt esam bijuši ir bagāti, ir nabagi, vajadzētu vieglāk saprast šīs lugas jēgu. Ibsens rāda, ka Borkmana un Foldāla draudzība ir tikai bezcerīga līdzjūtība, ka Borkmana centieni un cerības pēc varas un goda ir neiespējami. Jo, ja cilvēks savā varas kārē dzīvo bez draudzības un mīlestības, tad viņš ir tikai dzīvs mironis un kā tāds spēj iznīcināt tos, kas nav izpratuši mīlestības un draudzības īsto jēgu. Tiem skatītājiem, kas pazīst mīlestību un spēj mīt bez ēnas, Ibsens nevar ne palīdzēt, ne pāri nodarīt, bet tiem, kas nespēj, Ibsens atņem romantiku, rādīdams tās nejēdzīgo galu. Kas vēl nav redzējis mirona ēnu — tas sevi nepazīst — tam jāredz luga Jons Gabriels Borkmans.

A. Kretulnieks.

MĀJU ĪPAŠNIEKI, SAGĀDĀJU
1-ās un 2-ās
OBLIGĀCIJAS
Visizdevīgākie maksāšanas noteikumi.
Nesaistoša informācija, ME 3-8305, Toronto.
V. LIEPIŅŠ,
PIRMAIS LATVIEŠU OBLIGĀCIJU BIROJS TORONTO.

LAIMĪGU JAUNO GADU! T. Ķiķaukas zīm.

BIKSES

VĒSTURISKI ZINĀTNISKS FEĻETONS

Vecos cara laikos, kad es nācu pasaulē, vīriešu izcelsmes cilvēki uz laukiem pirmās bikses dabūja valkāt dažreiz tikai ar pieci vai sešu gadu vecumu. Līdz tam puišeļi skraidīja apkārt tādās pašās kleitelēs kā meitenes.

Kādēļ tas tā bija, to varu pastāstīt no paša pieredzes.

Mātes bija ļoti aizņemtas saimniecībā, bet regulāru puišeļu dibengalu apzīmogošana ar bērzu žagaru nospiedumiem bija nepieciešama. Dažai mātei bija pieci vai seši resgaļi. Kamēr atpogā bikses un uzskaita pienācīgo dienas devu, paiet labs laiks.

Pa to laiku putra var sākt plūst pāri katla malai, vai speķis uz pannas pārvērsties oglē. Bet ar kleitām tā lieta vienkārša. Sastādīja rindā. Kamēr pirmo pēra, nākošais jau savu kleitiņu bija pacēlis uz augšu un gaidīja savu tiesu.

Tā lieta ātri bija galā. Gāja viss kā pēc plāna un grafikas. Ja toreiz jau būtu izgudroti stachanovieši, tad puspagasta mātes būtu uz „goda dēļa."

Mana māte gan diez vai tiktu triecienniece. Ne jau nespējas dēļ.

Lieta tā, ka man bikšeles bija jau 3 gadu vecumā, pagaidām arī vēl biju mātei vienīgais bērns, un mātei pietika laika tikt ar manu vīrišķīgo apģērba gabalu galā.

Tās man jau bija trešās bikses divdesmitā gadsimta technikas veidošanā. Tādēļ arī to atpogāšanu veica nevis māte, bet tēvs.

Tas notika tā. Bija uzsnidzis pirmais sniegs. Jauka bija vizināšanās ar baļķu ragaviņām no mājas stūŗa lejā, pretim ošu rindai. Reiz ienāca prātā, vai ar baļķu ragaviņām, sēžot uz tām pāris gadu vecs puišeliņš, nevarētu nogāzt lielo osi, ja tam ar sparu drāztos virsū. Tā sakot, gribēju aizsteigties priekšā Amerikai buldozera izgudrošanā.

Ragaviņām nekas nenotika. Arī osis pēc tam vēl stāvēja, resp. auga savā vietā vēl gadu trīsdesmit. Tikai manā virslūpā vēl pēc piecdesmit pieciem gadiem redzama rēta.

Sekoja bikšu novilkšana. Ne jau manas rētas dēļ. Bet tādēļ, ka tēva nesen pirktajā ausainē skalojās kortelīša tiesa manu asiņu.

Vai tā bija tēva bikšu josta, vai sedulkas siksna, vairs neatceros, bet ar vienkāršu kaņepāju striķi buldozera patentes piešķiršana nenotika.

Tikai nesaprotu, kādēļ to „patenti" saņēma dibengals, ja to izgudrojumu veica augšgals.

Bet — Dievs redz visu! Nekas nepaliek neatriebts. Gadu vēlāk Grašu muižā kazaki tēvam pašam novilka bikses un piešķīra „patenti" par nedaudz palīdzības revolūcijas izgudrošanā. Sak, nemēģini ķerties klāt ķeizara vietnieka — uradņika biksēm.

Pēc tam tika nonēsātas vairākas bikses, kuŗām pasaules vēsturē nekāda svariga loma nepiekrita.

Nākošās, ievērojamākās, piedalījās sporta sacīkstēs pāris gadu pirms Pirmā pasaules kaŗa.

Netālu no Cesvaines draudzes skolas atradās stāva piekalne, pa kuru veda kājceliņš uz Kangaru mājām. Ziemas laikā no augšas bija varens nobrauciens. Kā radīts bobsleja sacīkstēm — ar dažādiem līkumiem.

Tā kā bobsleja mums nebija, tikai bildēs tādu bijām redzējuši, tad katrs izmantoja savu dibengalu, tērptu biezās vadmalas biksēs.

Viss pasaulē ir iznīcīgs — arī bikses. Pēc desmit nobraucieniem bikšu dibens bija pazudis. Veselu nedēļu bija lielmanīgi jānēsā rokas uz muguras. lai kaut kā apslēptu apakšbikses, kuras vēl turējās. Latvijas lini bija vareni.

Sestdienas vakarā, pārbraucot mājās, atlikusī bikšu daļa bija jāatpogā pašam, kaut gan tas nebūt nebija vajadzīgs. Sacīkšu godalgu varēja saņemt tāpat.

Apakšbikses jau arī galu galā bija kļuvušas stipri plānas. Piecdesmit astoņos gados (rēķinot trīs gadus bez biksēm) ir uzvilktas, noplēstas, vai — laižoties lapās, ceļa grāvī pamestas vismaz desmit duču bikšu.

Dažreiz bikšu ir bijis vairāk, dažreiz mazāk. Bija laiks, kad gandrīz paliku bez biksēm un varēju sildīties tētiņa saulītē, kā ... ar pliku pakaļu.

Lielākais vairums manu bikšu ir bijušas ar militāru stāju.

Pāris bikšu ir noplīsušas arī sēžot redaktora krēslā. Pārāk ilgs tas laiks gan nebija, bet ja katru dienu pienāk pa kilogramam „dvēseles nopūtu" no apmēram sešu pagastu dzejniekiem, tad arī provinces laikraksta redaktoram savā krēslā vairāk jāgrozās. Bet grozotiеs bikses dilst.

Varbūt dažs jautās: kādēļ šis feļetons par biksēm?

Gluži vienkārši. Lai nākamām letiņu paaudzēm būtu norādījums — saudzīgi apieties ar biksēm. Sevišķi tad, ja tās valkā bērni un mazbērni.

Grozgalvītis.

PIRMAIS ZAĶIS

Gadu mijā šoreiz atturēsimies no šī mirstošā gada notikumu analizes mednieku un makšķernieku frontē. Neviens to nevar ņemt ļaunā, jo aizvadītajā gadā, diemžēl, makšķernieki nevar lepoties ar superlomiem. Mednieki ir gan nogāzuši vienu otru briedi, alni vai zaķēnu, bet, paldies Dievam, pārskatīšanās brīdī nav ar sekmēm kurinājuši virsū dzīvu uguni saviem kaimiņiem blakus mastā, un tā negribot nav samazinājuši par vienu vai vairākiem viriem organizēto vai neorganizēto mednieku skaitu.

Es izmantoju izdevību, lai pateiktos visiem, kas ar rakstiem, padomiem vai ar telefonisku informāciju piedalījušies nodaļas „Brīvā daba" kuplināšanā. Sirsnīgi pateicos visiem, kas svētku laikā gan ar sveicieniem, gan ar negaidītām veltēm bija mani atcerējušies. Ja Dievs dos veselību, mēģināšu arī nākamajā gadā ar savu paveco rakstāmmašīnu būt mūsu makšķernieku un mednieku rīcībā.

*

Brīdī, kad makšķerēšanas un medību sports ar jaunizgudrotu elektrisku aparātu palīdzību tiek tik nejauki sagandēts, kāds no mūsu vecākās paaudzes medniekiem pastāsta, kā ar medīšanu gājis šī gadsimta sākumā. Es domāju, ka arī jūs interesēs stāsts, kā vecais Piķītis pirms 50 gadiem medīja savu pirmo zaķēnu. Novēlot vecajam Piķītim ātri pavisam atkopties no nupat pārciestās grūtās slimības, sāksim lasīt viņa vēstuli:

„Tagad zaķēnam nav gandrīz nekādas izredzes izbēgt no automāta bērtiem skrošu mākoņiem. Ar „Magnum" lādiņiem katram garausim jāpaliek uz vietas pat 60 līdz 80 soļu attālumā.

Pirms pusgadusimta, kad sāku ģēģerēt, tā lietiņa bija gan stipri citāda. Ar mūsmājas plintivienstobreni, kuŗai ārmalā piebūvēts cilindrs un paprāvs gailis, biju jau vasarā vingrinājies šaudams vāveres. Togad vāveres bija uzklīdušas neticamā daudzumā. Tās noēda dārzos augļus, ēda vistu olas, revidēja pieliekamos kambaŗus. Tai vasarā māju tuvumā nošāvām gandrīz 200 vāveŗu. Tā nu mērķēt un šaut es jau mācēju. Plintes lādēšana gan bija diezgan sarežģīta lieta. Vispirms bija jāuzvelk gailis un tad dūšīgi jāpūš stobrā, lai visi varbūtējie gruži izbirtu no cilindra. Lētākais pulveris toreiz maksāja 40 kapeiku mārciņā. Laikam lētuma dēļ, tas pēc šāviena radīja melni pelēku dūmu mākoni, kuŗam labu laiku nevarēja redzēt cauri. Stobrā iebērto pulveri ar avīzes papīri bija stingri jānolādē ar laštoku. Laštoks bija uz mata tik garš, cik stobra urbums dziļš. Tā pēc šāviena nolādēšanas varēja noteikt lādiņa lielumu: bukiem sešpirkstu, zaķiem piecpirkstu un putniem četrpirkstu, mērojot laštoka galu ārpus stobra. Pulvera lādiņam virsū uzpakojām vajadzīgo skrošu devu un atkal ar papīra prapi vlegli noblīvējām. Pārbaudījuši cilindru, vai tas ir pareizi ar pulveri pielādēts, uz tā uzmaucām vaŗa pistongu un to ar nolaisto gaili cieši piespiedām. Uguniеrocis nu bija šaušanas gatavībā.

Pēc Ziemassvētkiem bija uzsnidzis jauns sniedziņš. Vēl šodien labi atceros, kā mēs ar Jurīti medījām manu pirmo zaķi. Jurītis medību lietās bija jau atzīts meistars, tādēļ, kad pie Čūsku purviņa mans skolotājs nolika mani mastā un piekodināja nekustināt ne rokas, ne kājas, jo zaķis varbūt tepat tuvumā, es, elpu aizturējis, ievēroju katru paēli. Pats Jurītis aizgāja dzīt. Ilgi nebija jāgaida, kad uz kādiem 100 soļiem no tuvējiem krūmiem man tieši virsū drāzās prāvs garausis. Pielaidu to uz kādiem 40 soļiem un kurināju virsū. Kad melnie dūmi beidzot paklīda, no zaķa nebija ne vēsts. Jurītis izpētīja skrošu ceļus sniegā, tomēr mani mierināja — esot šāvis pareizi un zaķis nekur neizbēgšot, jo iemucis Anču purviņā, kur mēs to dabūšot rokā. Tā arī bija. Bet, tāpat kā visiem jauniem medniekiem, arī otrreiz man uz pāris desmit soļiem virsū uzdzītajam zaķim uztraukumā nošāvās gaŗām. Jurītis tomēr bija pārliecināts, ka es esot gaŗausim vienu otru skroti atstājis kažokā. Jurītis dzina atkal, un nu jau trešo reizi gaŗausis cilpoja man taisni virsū. Šāvu trešo reizi. Kad dūmi paklīda, redzēju zaķi laižot ļekas vaļā, bet nu jau tikai uz trim kājām. Metos zaķim pakaļ, lai to noķertu, bet nekā. Ievainotiem zaķiem esot sīksta izturība. Kopā ar Jurīti, pa zaķa pēdām nonācām līdz Kalnsāveļu purviņam. Jurītis atkal nolika mani mastā, un, patiesi, pēc neilga laika uzdzina zaķi man taisni deguna galā. Kurināju atkal virsū no kādiem 15 soļiem zaķim, kas, droši vien, bija tikpat pārbijies kā es pats. Atkal gaŗām. Dabūtie ievainojumi un pārliecīgā skriešana zaķi tomēr beidzot bija nokausējuši, jo drīz vien no purviņa atskanēja neganta vēkšķēšana, un tad klusums. Jurītis iznesa no eglīšu puduŗa manu pirmo zaķi. Patiesības labad jāpiezīmē, ka gaŗausi tomēr nebija pieveikusi mana šaušanas māka, jo beidzamo punktu bija pielikusi Jurīša rokās turētā runga. Jā, tā tas bija toreiz . . ."

*

Jūs varat man neticēt bet pagājušā kaŗa beigu posmā, kad vācu ciematā mums kaimiņos bija apmeties nepatīkams kungs vārdā Bads, es kādā agrā rīta stundā, pavisam klajā laukā, dzinos pakaļ vienam gaŗausim tik ilgi, kamēr zaķēnam bija jāuzdod. Desmit dienas mūsu veģetārēdienkartē bija zaķa cepetis, gan ļoti mazās devās, jo es neticēju, ka man vēlreiz dzīvē izdosies plikām rokām, bada izmisuma dzītam, noķert otru zaķi. Man gan jāpiebilst, ka, redzot manu nevienādo cīņu ar zaķi, no tuvējā bauera sētas man palīgā cepeti trenkāt piesteidzās nenoteicamas sugas šunelis, tikpat izbadējies kā es. Bez šuneļa palīdzības droši vien es būtu palicis bez cepeša. Tas bija mans pirmais un pagaidām arī vienīgais zaķis. Kanadā es šad un tad pēc zaķiem iegriežos vecajā Labrenča tirgū. $1.50 nav pārāk liela nauda, vēl jo vairāk, ja aiztaupās skriešana uz dzīvību un nāvi. Savu pirmo zaķi droši vien atcerēšos tik ilgi, kamēr dzīvošu, un laipni lūdzu nepārmest man nesportisku rīcību. Toreiz prims vairāk kā piecpadsmit gadiem, daudz kas bija savādāk.

Laimīgu Jauno gadu un veselību, jo tā pagaidām ir dārgākā manta, ko nevienā veikalā vēl nepārdod.

A. Pelēkais.

OSKARS PERRO REALTORS

Zvani Lennox piecreizpieci
1595 BLOOR ST., W.,
TORONTO.
LE 5-5555

Ar šo paziņoju, ka Ontario valdība man piešķīrusi tiesības atvērt savu notāra „NOTARY PUBLIC" biroju, 1595 Bloor St. West, Toronto 9. Pieņemu klientus dažādos notariālos darījumos, iepriekš pieteicoties LE5-5555 katrā laikā.
OSKARS PERRO. Notary Public of Ontario.